

KONJUNKTUUR

EESTI KONJUNKTUURIINSTITUUT • ESTONIAN INSTITUTE OF ECONOMIC RESEARCH

3 (226) 2023

Väljaanne KONJUNKTUUR annab iga kvartali alguses operatiivse ülevaate olukorrast Eesti majanduses ja prognoosi lähemaks 3-6 kuuks

EESTI KONJUNKTUURIINSTITUUT
ESTONIAN INSTITUTE OF ECONOMIC RESEARCH

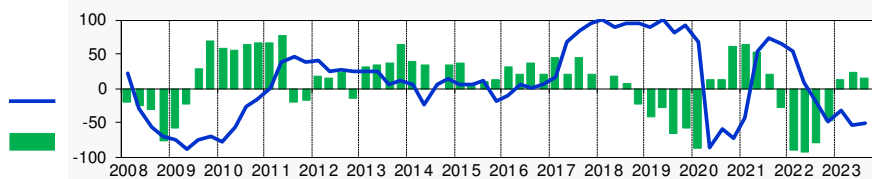
KONJUNKTUUR

NR 3 (226)

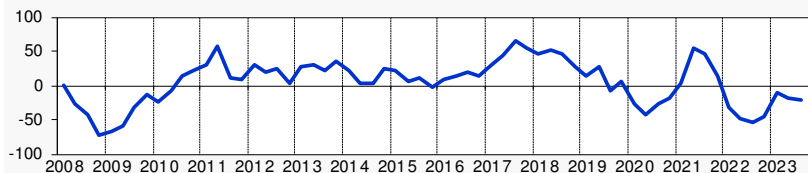
Tallinn
September 2023

EKI KONJUNKTUURIINDEKSID: September 2023

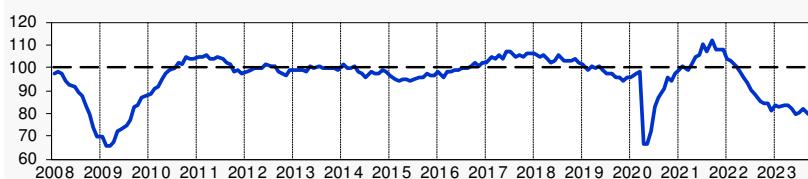
Majanduse
hetkeolukord
ja ootused*

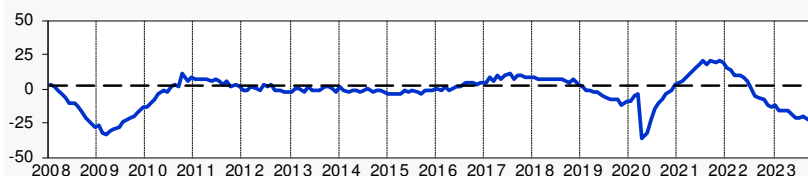
Majanduskliima*

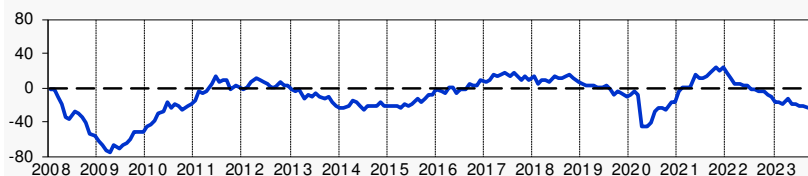
Majandus-
usalduse
indeks**

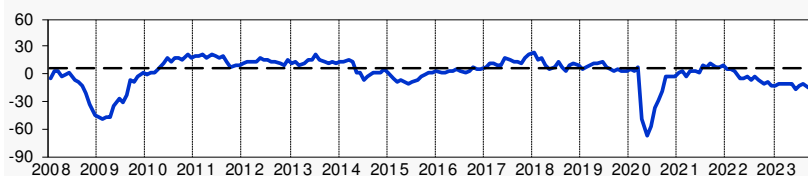
Tööstuse
kindlustunde
indikaator**

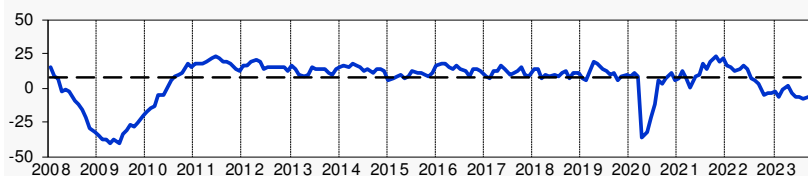
Ehituse
kindlustunde
indikaator**

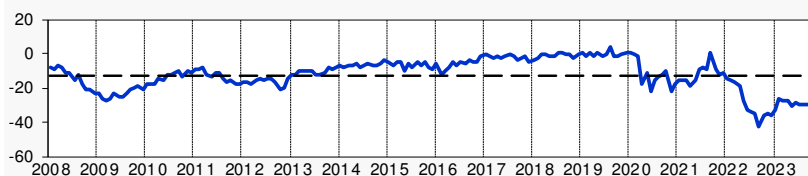
Teeninduse
kindlustunde
indikaator**

Jaekaubanduse
kindlustunde
indikaator**

Tarbijate
kindlustunde
indikaator**

* Münchener IFO metoodika

** Euroopa Komisjoni metoodika, sesoonselt silutud aegread

Sisukord

1. Majanduse üldolukord 2023. a septembris ja 6 kuu pärast (<i>B. Pulver</i>)	4
2. Konjunktuuribaromeetrid: september 2023	13
2.1. Tööstusbaromeeter (<i>K. Martens</i>)	13
2.2. Ehitusbaromeeter (<i>A. Vanamölder</i>)	22
2.3. Jaekaubandusbaromeeter (<i>Ü. Mattheus</i>)	29
2.4. Teenindusbaromeeter (<i>A. Vanamölder</i>)	36
2.5. Tarbijabaromeeter (<i>L. Lepane</i>)	44
3. Eesti majandusareng 2008–2022 ja prognoos 2023. aastaks (<i>A. Vanamölder, B. Pulver</i>)	51
4. Eesti ettevõtteid enim mõjutanud probleemid viimasel poolaastal (<i>L. Lepane</i>)	55
5. Ettevõtjate hinnang valitsuse tegevusele (<i>L. Lepane</i>)	61
6. EKI toidukorvi maksumus: III kvartal 2023 (<i>K. Tänav</i>)	63
Lisa 1 Riikide majandusindikaatorid	66
Lisa 2 Konjunktuuribaromeetrite kindlustunde indikaatorid Euroopa Liidu maades	67

Toimetaja: B. Pulver
Kujundus: M. Reiman

Informatsioon: EKI direktor
Peeter Raudsepp
Rävala 6, 19080 Tallinn
eki@ki.ee
<http://www.ki.ee>

1. Majanduse üldolukord 2023. a septembris ja 6 kuu pärast

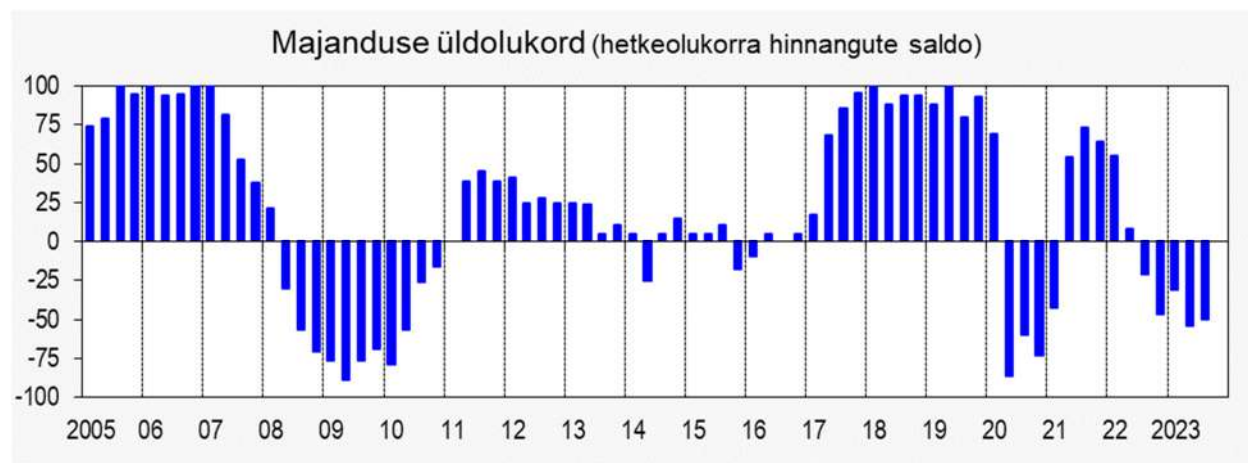
Hinnang Eesti majanduse olukorrale on septembris rahuldavast madalam, aga ootused majanduse olukorrale 6 kuu pärast on mõõdukalt positiivsed. Majanduskliimaindeks langes juuni –19,4 punktilt –20,7 punktile septembris.

1.1. Majanduse hetkeolukord septembris mõnevõrra parem kui eelmisel vaatlusel juunis

Eesti Konjunkturiinstituudi (EKI) majandusekspertide paneeli¹ septembrikuu hinnangust nähtub, et **majanduse hetkeolukord** on allapoole rahuldavat taset, kuid mõnevõrra parem kui eelmisel vaatlusel juunis.

Täpsemalt hindasid EKI eksperdid **Eesti majanduse hetkeolukorda**² septembris järgmiselt (sulgudes juuni hinnangud):

olukord on hea	0% ekspertidest (0%)
olukord on rahuldav	50% ekspertidest (46%)
olukord on halb	50% ekspertidest (54%)
hinnangute saldo	–50 punkti (–54 punkti)

Investeeringute olukorda hindasid eksperdid septembris halvemaks võrreldes majanduse üldolukorraga (sulgudes juuni hinnangud):

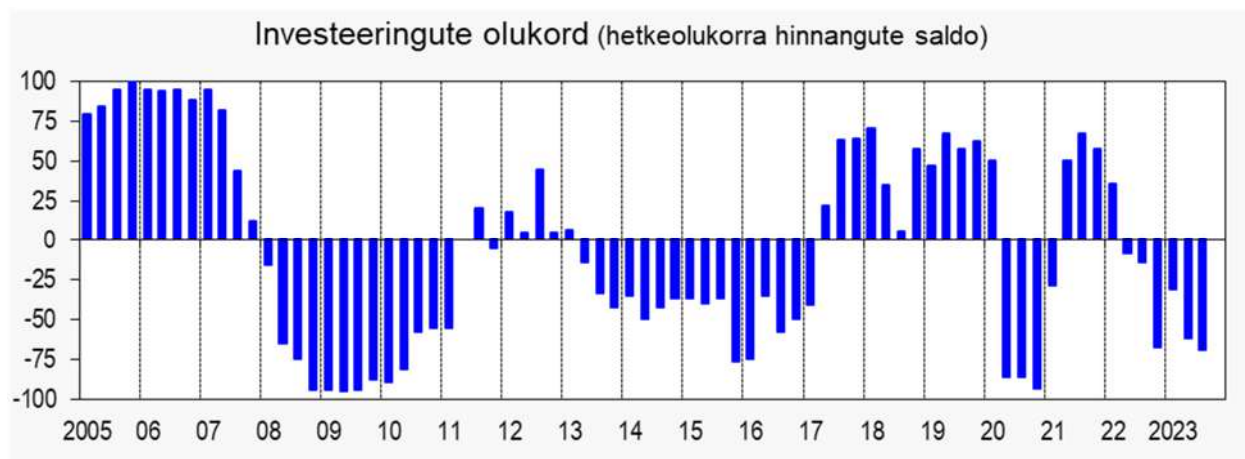
olukord on hea	0% ekspertidest (0%)
olukord on rahuldav	31% ekspertidest (38%)
olukord on halb	69% ekspertidest (62%)
hinnangute saldo	–69 punkti (–62 punkti)

Eratarbimise olukorda hinnati veidi enam kui kolmveerandi ekspertide poolt rahuldavaks ja veidi vähem kui neljandiku ekspertide hinnangul mitterahuldavaks (sulgudes juuni hinnangud):

olukord on hea	0% ekspertidest (0%)
olukord on rahuldav	77% ekspertidest (46%)
olukord on halb	23% ekspertidest (54%)
hinnangute saldo	–23 punkti (–54 punkti)

¹ Ekspertide nimekiri ja majandustesti koondtulemused on toodud peatüki lõpus.

² Hinnang on tuletatud saldo meetodil: positiivsete hinnangute osakaalust lahutatakse negatiivsete vastuste osakaal, neutraalsed hinnangud jäetakse arvestamata. Saldo võib seega ulatuda miinus 100-st kuni pluss 100 punktini.

1.2. Eesti majandusolukord on 6 kuu pärast parem, kuid mitte veel rahuldav, majanduskliimaindeks langes mõnevõrra

EKI ekspertide paneeli septembrikuu hinnangutest nähtub, et 6 kuu pärast (2024. a märtsis) oodatakse majandusolukorra paranemist. Täpsemalt kujunesid ekspertide ootused **majanduse üldolukorra** kohta 6 kuu pärast järgmiselt (sulgudes ootused juunis):

olukord on siis parem	36% ekspertidest (38%)
olukord on umbes sama	43% ekspertidest (47%)
olukord on siis halvem	21% ekspertidest (15%)
ootuste saldo	+15 punkti (+23 punkti)

Ekspertide ootused majandusolukorra kohta 6 kuu pärast on mõõdukalt positiivsed ning mõnevõrra madalamad kui olid eelmisel vaatlusel juunis. Majandusolukorra paranemist näeb veidi enam kui kolmandik (36%, juunis 38%) vastajaist ja 43% arvab (juunis 47%), et olukord on siis umbes sama. Kui juunis arvas 15% eksperte, et majandusolukord 6 kuu pärast võib olla halvem, siis septembris suurenes nende osakaal veidi enam kui viiendikuni (21%).

Lähtudes ekspertide hinnangutest majanduse hetkeolukorrale (-50 punkti) ja majanduse 6 kuu välja-vaadetele (+15 punkti) on Eesti **majanduskliimaindeks**³ juunis -20,7 punkti, mis on 1,3 punkti võrra halvem kui eelmisel küsitlusel juunis (-19,4 punkti).

Olgu võrdluseks märgitud, et Eesti ettevõtetejuhtide ja tarbijate hinnanguid ühendav **majandusaldusindeks** oli septembris 79,5 punkti, mis on oluliselt halvem pikaajalisest keskmisest ja madalam viimase kolme kuu näitudest.

Ekspertide paneeli ootused **investeeringute ja eratarbimise** olukorrale 6 kuu pärast on septembris järgmised:

	Investeeringud	Eratarbimine
olukord on siis parem	8% ekspertidest	23% ekspertidest
olukord on umbes sama	61% ekspertidest	46% ekspertidest
olukord on siis halvem	31% ekspertidest	31% ekspertidest
ootuste saldo	-23 punkti	-8 punkti

Võrreldes eelmise vaatlusega on ekspertide ootused investeeringute (-23 punkti septembris, +23 punkti juunis) ja eratarbimise osas (-8 punkti septembris, juunis +17 punkti) madalamad.

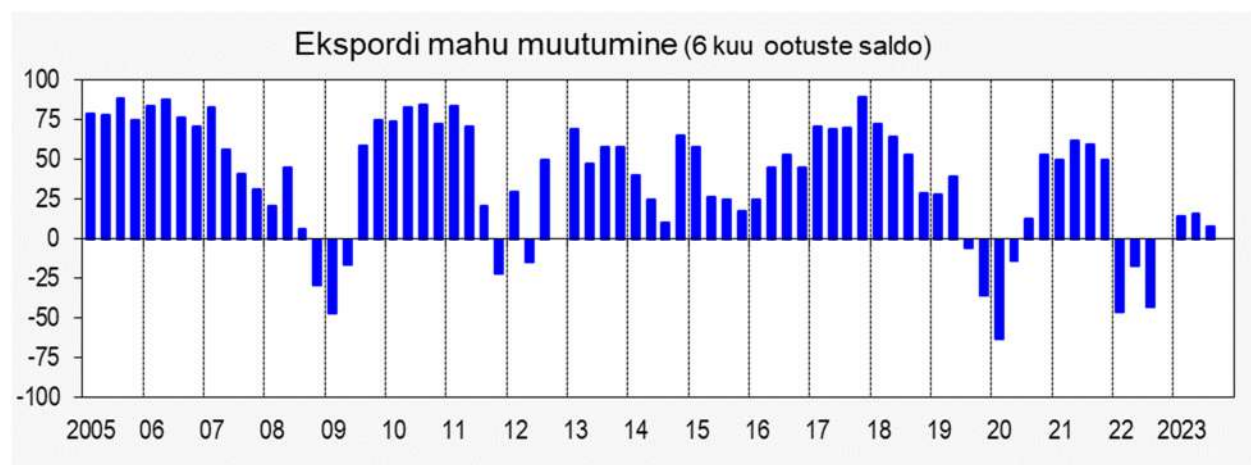
³ Majanduskliimaindeks on ekspertide poolt majanduse hetkesisule ja olukorrale kuue kuu pärast antud hinnangute geomeetriline keskmine.

1.3. Väliskaubanduse arenguväljavaated on mõnevõrra halvenenud

EKI ekspertide paneeli ootused **väliskaubanduse** eelseisva 6 kuu arenguväljavaadete suhtes on septembris järgmised:

	Eksport	Import
maht on siis suurem	36% ekspertidest	29% ekspertidest
maht on umbes sama	36% ekspertidest	42% ekspertidest
maht on siis väiksem	28% ekspertidest	29% ekspertidest
ootuste saldo	+7 punkti	+0 punkti

Ekspertide koondhinnangus nii ekspordi kui ka impordi arenguväljavaadete osas kindlat seisukohta ei valitse, küllaltki võrdselt prognoositakse mahu suurenemist, samaks jäämist või vähenemist. Võrdlusena võib välja tuua, et eelmisel vaatlusel juunis oli ootuste saldo nii ekspordi kui ka impordi osas +16 punkti. Vaatamata ootuste nõrgenemisele püsivad väliskaubanduse arenguväljavaated Eestis siiski positiivsed.

1.4. Inflatsioon on 6 kuu pärast madalam kui praegu (septembris)

Inflatsioonitaseme edasise muutumise suhtes on EKI eksperdid valdavalt ühel meelel – inflatsioon 6 kuu pärast on madalam. Täpsemalt jagunesid ootused järgmiselt:

inflatsioon on siis kõrgem	7% ekspertidest
inflatsioon on umbes sama	15% ekspertidest
inflatsioon on siis madalam	79% ekspertidest
ootuste saldo	-72 punkti

Inflatsiooni **tasemeks** prognoosivad EKI eksperdid 2023. aastal 8,7% ja 2024. aastal 3,7% (ekspertide hinnangute keskmised).

Kodumaiste aktsiahindade osas 6 kuu pärast jagunesid EKI ekspertide ootused järgmiselt:

aktsiahinnad on siis kõrgemad	21% ekspertidest
aktsiahinnad on umbes samad	58% ekspertidest
aktsiahinnad on siis madalamad	21% ekspertidest
ootuste saldo	+0 punkti

Juunis oli ekspertide ootuste saldo +16 punkti.

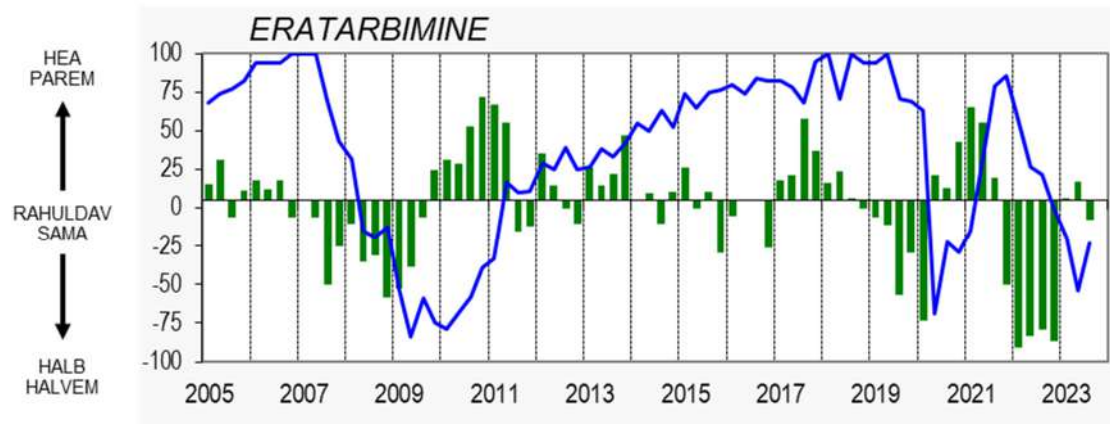
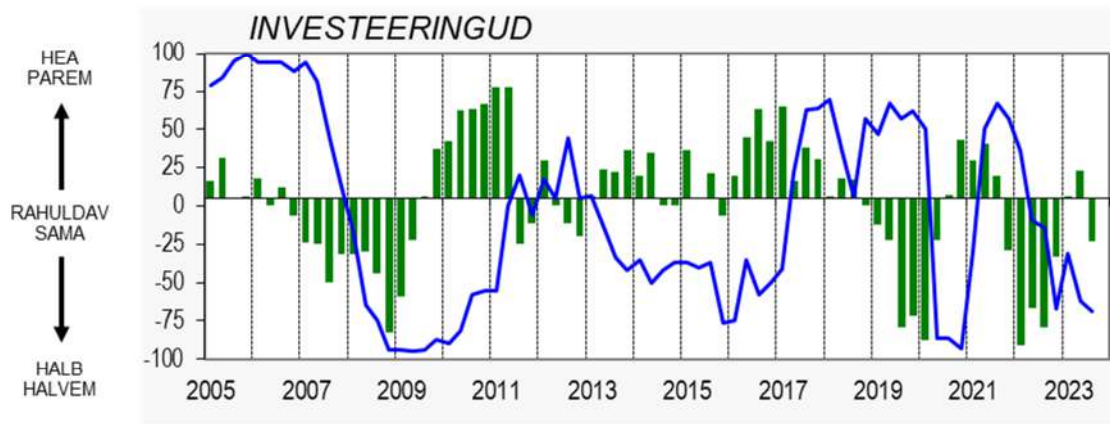
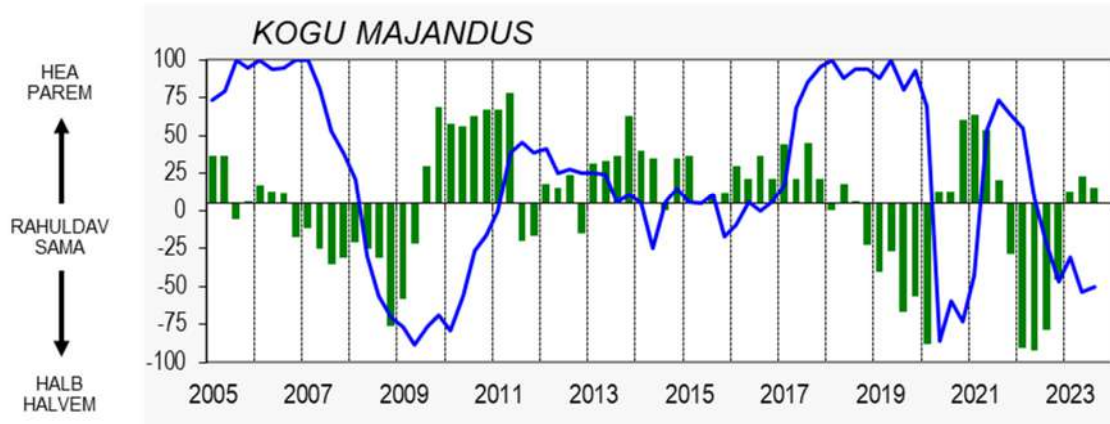
1.5. Ebapiisav nõudlus on suurimaks majandusprobleemiks

Probleem	Probleemi raskusaste (max=100) ⁴		Muutus +/-
	September 2023	September 2022	
Ebapiisav nõudlus	100	54	+46
Vähene innovatsioon	86	50	+36
Rahvusvahelise konkurentsivõime vähesus	86	71	+15
Oskustööjõu puudus	71	93	-22
Vähene usaldus valitsuse majanduspoliitika suhtes	50	7	+43
Ebasoodne investeerimiskliima välisinvestoritele	50	57	-7
Ebapiisav infrastruktuur	36	21	+15
Sissetulekute ebavõrdne suurenemine	36	46	-10
Kaubandustõkked ekspordile	29	43	-14
Juriidilised ja administratiivsed takistused äritegevusele	21	29	-8
Keskpanga poliitika vähene usaldusväärsus	21	7	+14
Võlgade ebaefektiivne haldamine	14	14	0
Poliitiline ebastabiilsus	14	21	-7
Korruptsioon	14	7	+7
Kapitali vähesus	7	14	-7
Keskmine raskusaste	42	36	+7

Lisaks ebapiisavale nõudlusele on käesoleva aasta septembris olulisteks probleemideks kujunenud veel vähene innovatsioon, rahvusvahelise konkurentsivõime vähesus ja oskustööjõu puudus. Võrreldes aastataguse ajaga on probleemide keskmine raskusaste suurenenud septembris 7 punkti võrra.

⁴ Probleemi märkinud ekspertide osakaal.

Eesti majanduse hetkeolukord ja oodatav seis 6 kuu pärast

— praegu (hea - halb) ■■■ 6 kuu pärast (parem - halvem)

EKI MAJANDUSTEST – SEPTEMBER 2023
(14 eksperdi küsitluse koondtulemused, vastuste jagunemine %-des)

Hinnang praegusele majandusolukorrale				
	Hea	Rahuldav	Halb	Saldo
<i>majandus tervikuna</i>	0	50	50	-50
<i>investeeringud</i>	0	31	69	-69
<i>eratarbimine</i>	0	77	23	-23
Hinnang majandusolukorrale 6 kuu pärast				
	Parem	Sama	Halvem	Saldo
<i>majandus tervikuna</i>	36	43	21	15
<i>investeeringud</i>	8	61	31	-23
<i>eratarbimine</i>	23	46	31	-8
Hinnang väliskaubanduse käibele 6 kuu pärast				
	Suurem	Sama	Väiksem	Saldo
<i>eksport</i>	36	36	28	8
<i>import</i>	29	42	29	0
Hinnang inflatsioonimääradele 6 kuu pärast (võrreldes sama kuuga möödunud aastal)				
	Kõrgem	Sama	Madalam	Saldo
	7	14	79	-72
Infatsiooni tase 2023. a				8,7%
2024. a				3,7%
Hinnang kodumaistele aktsiahindadele 6 kuu pärast				
	Kõrgem	Sama	Madalam	Saldo
	21	58	21	0

Hinnang majanduse ees seisvate probleemide olulisusele praegu		
	Jah	Ei
<i>vähene usaldus valitsuse majanduspoliitika suhtes</i>	50	50
<i>ebapiisav nõudlus</i>	100	0
<i>vähene innovatiivsus</i>	86	14
<i>infrastruktuuri mahajäämus</i>	36	64
<i>rahvusvahelise konkurentsivõime vähesus</i>	86	14
<i>kaubandustõkked ekspordile</i>	29	71
<i>oskustööjõu puudus</i>	71	29
<i>juuriidilised ja administratiivsed takistused äritegevusele</i>	21	79
<i>ebasoodne keskkond välisinvestoritele</i>	50	50
<i>kapitali vähesus</i>	7	93
<i>keskpanga poliitika vähene usaldusväärsus</i>	21	79
<i>võlgade ebaefektiivne haldamine</i>	14	86
<i>sissetulekute ebavõrdsuse suurenemine</i>	36	64
<i>poliitiline ebastabiilsus</i>	14	86
<i>korruptsioon</i>	14	86
Majanduskliima		-20,7

Eesti Konjunkturiinstituudi küsitluses osalenud eksperdid:

M. Aben	M. Kitsing	T. Mertsina	L. Uusküla
R. Eamets	A. Kuningas	M. Nestor	H. Vitsur
A. Järvan	M. Lambing	A. Purju	
R. Kattai	E. Lõhmuste	A. Saarniit	

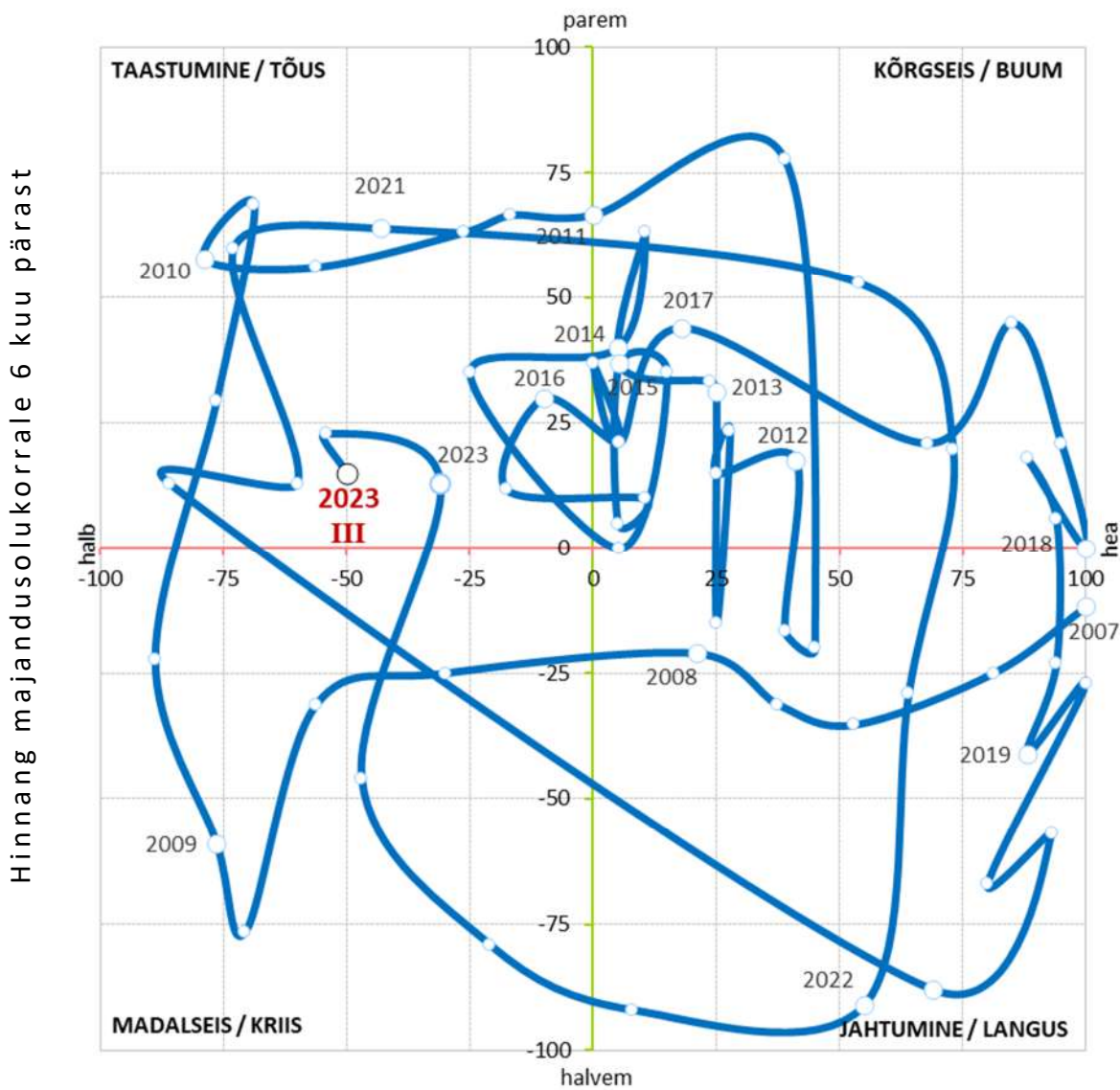
EKI MAJANDUSTEST
Eesti majandusolukorra muutumine 2010. a – 2023. a III kvartal
(EKI ekspertide hinnangute saldod)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022				2023		
													I	II	III	IV	I	II	III
Hinnang praegusele majandusolukorrale													[hea(+100) ←→ halb(-100)]						
<i>majandus tervikuna</i>	-45	31	30	16	0	0	0	66	94	90	-38	37	55	8	-21	-47	-31	-54	-50
<i>investeeringud</i>	-71	-10	18	-21	-41	-50	-54	27	42	58	-54	36	36	-9	-14	-67	-31	-62	-69
<i>eratarbimine</i>	-61	1	30	35	55	72	80	81	91	84	-13	46	55	27	22	0	-19	-54	-23
Hinnang majandusolukorrale 6 kuu pärast													[parem(+100) ←→ halvem(-100)]						
<i>majandus tervikuna</i>	61	27	10	41	28	11	27	33	0	-48	-1	27	-91	-92	-79	-46	13	23	15
<i>investeeringud</i>	59	30	0	22	14	9	43	37	10	-46	-15	16	-91	-67	-79	-33	6	23	-23
<i>eratarbimine</i>	46	24	10	28	4	-4	-5	33	12	-26	1	23	-91	-83	-79	-87	6	17	-8
Hinnang väliskaubanduse käibele 6 kuu pärast													[suurem(+100) ←→ väiksem(-100)]						
<i>eksport</i>	78	38	16	58	35	25	42	75	55	6	-3	55	-46	-17	-43	0	14	16	8
<i>import</i>	71	41	32	59	37	34	41	77	53	19	0	56	-30	-25	-50	0	0	16	0
Hinnang kodumaistele aktsiahindadele 6 kuu pärast													[kõrgem(+100) ←→ madalam(-100)]						
	49	21	41	58	31	32	42	55	38	7	14	39	-55	-8	-43	7	32	16	0
Hinnang majanduse ees seisvate probleemide olulisusele praegu													jah v astuste osakaal (0..100)						
<i>vähene usaldus valitsuse majanduspoliitika suhtes</i>	51	38	48	51	42	60	59	81	71	80	69	23	9	25	7	40	19	38	50
<i>ebapiisav nõudlus</i>	97	90	91	89	91	88	86	43	17	23	88	29	18	8	54	73	94	100	100
<i>vähene innovatiivsus</i>									96	94	74	72	55	50	50	67	80	50	86
<i>infrastruktuuri mahajäämus</i>									37	36	14	32	18	17	21	47	19	8	36
<i>rahvusvahelise konkurentsivõime vähesus</i>	87	89	89	97	97	100	96	90	84	67	59	44	55	42	71	67	69	85	86
<i>kaubandustõkked ekspordile</i>	25	26	32	29	55	68	72	47	29	28	35	28	55	58	43	47	25	42	29
<i>oskustööjõu puudus</i>	67	92	98	97	99	100	99	100	97	94	73	97	91	92	93	93	75	92	71
<i>juuriidilised ja administratiivsed takistused äritegevusele</i>									21	15	33	21	18	33	29	20	13	17	21
<i>ebasoodne keskkond välisinvestoritele</i>									19	13	37	9	91	75	57	47	44	46	50
<i>kapitali vähesus</i>	83	59	58	62	42	36	35	14	11	8	16	11	9	8	14	13	6	25	7
<i>keskpanga poliitika vähene usaldusväarsus</i>									0	0	2	4	0	17	7	13	31	8	21
<i>võlgade ebaefektiivne haldamine</i>									17	15	25	17	18	25	14	20	13	8	14
<i>sissetulekute ebavõrdsuse suurenemine</i>									24	25	32	52	9	58	46	53	44	50	36
<i>poliitiline ebastabiilsus</i>									23	38	41	10	55	58	21	20	6	33	14
<i>korruptsioon</i>									16	20	21	11	18	17	7	14	13	8	14
Majanduskliima													[hea(+100) ←→ halb(-100)]						
	0,9	27,0	19,7	28,1	13,0	5,0	13,2	48,4	42,3	9,7	-28,8	28,9	-33,4	-49,8	-52,8	-46,7	-10,7	-19,4	-20,7

EESTI MAJANDUSKELL

(algus 2007. a I kv)

Hinnang praegusele majandusolukorrale

Koostatud Müncheni IFO meetoodika alusel. Näitab riigi majanduskliimat ja selle muutumist neli korda aastas. Majanduskliima indikaatori (punktid kellal) aluseks on ekspertide hinnangud jooksvale olukorrale (horisontaaltelg) ja olukorrale 6 kuu pärast (vertikaaltelg), mõlemad skaalal -100 kuni +100.

2. Konjunkturiaromeetrid: juuni 2023

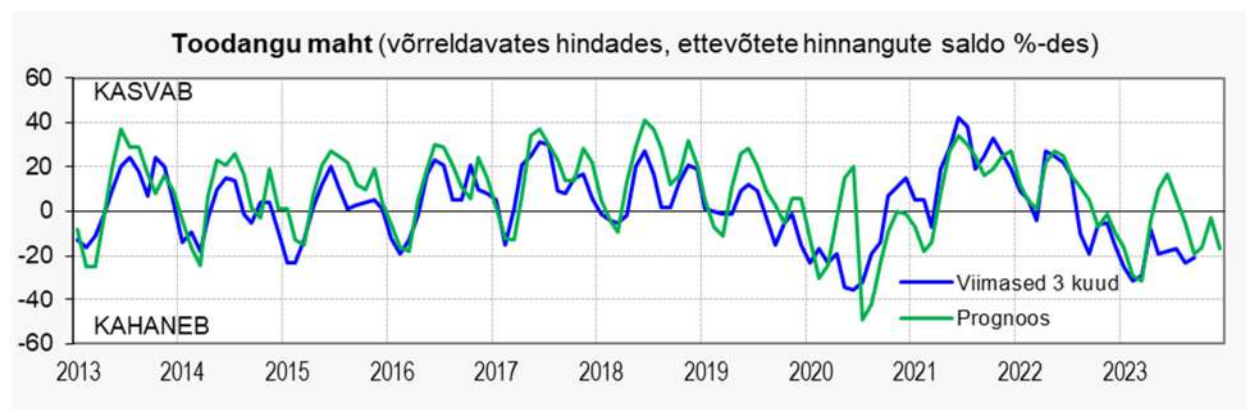
2.1. Tööstusbaromeeter⁵

Nõudlus toodangule on jätkuvalt tavalisest madalamal tasemel ning tootmine liikus langustrendil. Ettevõtete prognoosid järgmiseks 3 kuuks on enam-vähem samad, mis 3 kuud tagasi ning kindlustunde indikaator püsib miinuspoolel.

Viimasel 3 kuul toodangu maht vähenes ning oli eelmise 3 kuu keskmisest tasemest mõnevõrra väiksem (saldo⁶ septembris -21, eelmise 3 kuu saldode keskmine -19). Kõikides harudes on ebapiisav nõudlus olulisimaks takistuseks toodangu mahu kasvule (teatas 71% ettevõtteid), sealjuures puidutööstuses oli see ainsaks takistuseks toodangu kasvule.

Septembri nii sise- kui ka välisturu nõudlus toodangule püsib tavalisest madalamal tasemel (üldsaldod -54, juunis -42). Ootused eelseisvaks 3 kuuks tootmise osas on negatiivsed, kuid veidi paremad kui 3 kuud tagasi (saldo septembris -17, juunis -19), suurenes ettevõtete osakaal, kes prognoosivad toodangu mahu kasvu. Eksporttellimused kahanevad (saldo -28). Halvnevad ka teised prognoosi indikaatorid, nii toodangu müügihinnad langevad ja töötajate arv väheneb (saldod vastavalt -17 ja -20).

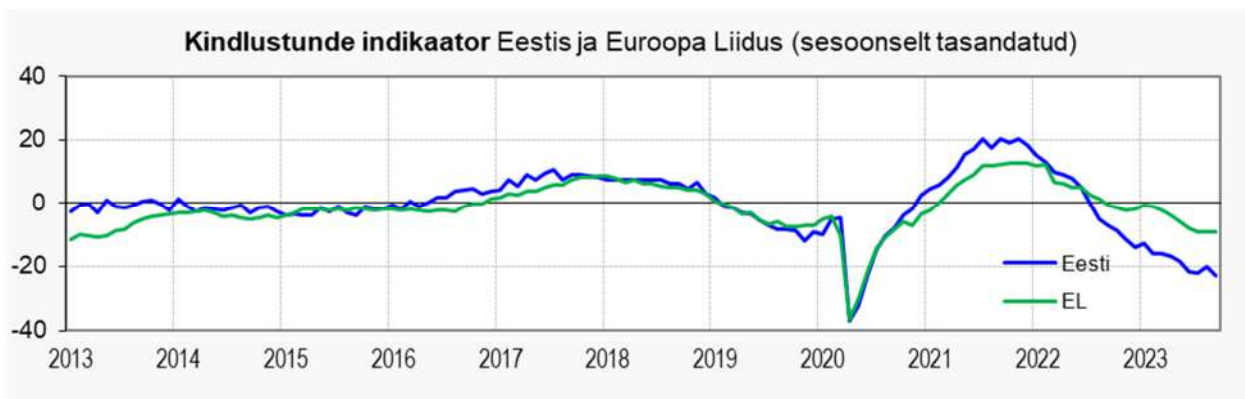
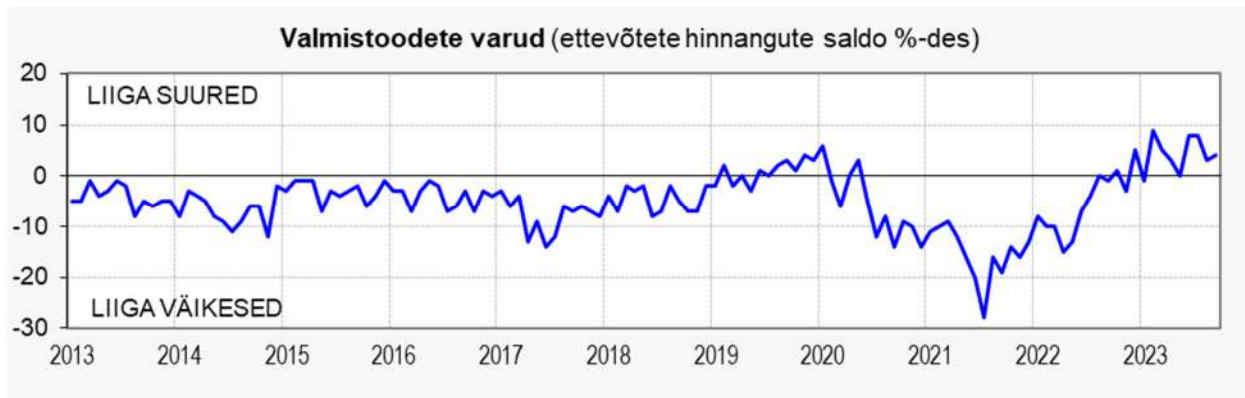
Kirjeldatud olukorda peegeldab septembri kindlustunde indikaator⁷, mis on madalam kui 3 kuud tagasi ja veelgi rohkem langenud aastatagusega võrreldes (septembris -25, juunis -23; 2022. a septembris -10).

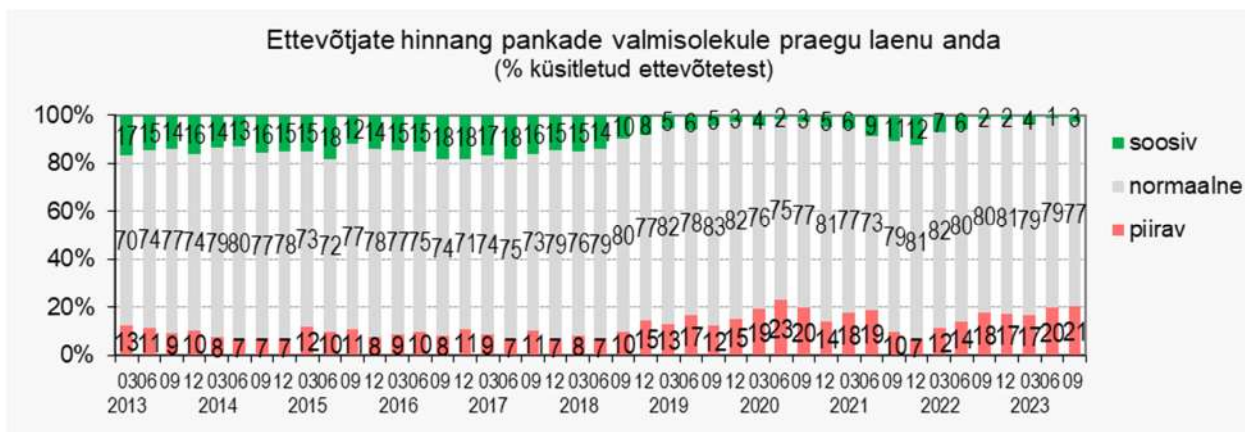
⁵ Tööstusbaromeeter on koostatud Eesti Konjunkturiinstituudi poolt Euroopa Komisjoni, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi tellimisel. septembrikuu baromeeter on koostatud 170 töötleva tööstuse ettevõtte hinnangute alusel.

⁶ Saldod näitavad positiivsete ja negatiivsete vastuste protsentide vahet.

⁷ Tööstuse kindlustunde indikaator koondab ettevõtete toodangu prognoosi, üldnõudluse ja valmistoodete varu hinnangud.

Laenukeskkonna uuring näitas, et ettevõtete hinnangud kommertspankadelt laenusamise valmisoleku kohta ei ole 3 kuu jooksul muutunud (saldo septembris -18, juunis -19). Sama kehtib ka muude ettevõtete laenu andmise valmisoleku kohta (saldo septembris -14, juunis -15).

Vastused küsimusele ettevõtete majandusolukorra prognoosimise keerukuse kohta on halvemad kui 3 kuud tagasi, 22% ettevõteteid (juunis 26%) hindasid seda kergeks või väga kergeks, 78% ettevõteteid (juunis 74%) raskeks või väga raskeks.

Tööstusharude olukord septembris ja väljavaated lähikuudeks on järgmised:

Toiduainete ja jookide tööstus

Viimase 3 kuu jooksul toodangu maht suurenes (saldo septembris +15) ja seda toiduainete tootmise arvel, samal ajal joogitootmine vähenes oluliselt (saldo -43).

Nii sise- kui välisturu nõudlus toodangule püsib tavalisest madalamal tasemel (üldsaldo septembris -25, juunis -10). Tootjate prognoosid halvenesid ja nende kohaselt järgmisel 3 kuul toodangu maht kahaneb (saldo septembris -11, eelmise 3 kuu saldode keskmine +11). Iga viies ettevõtte kavatses vähendada töötajate arvu, selle suurendamisest teatas vaid 10% ettevõtteid. Valdaval osal ettevõtetel (95%-l) jäävad toodangu müügihinnad samaks ja 5%-l langevad.

Kindlustunde indikaator on madalam nii juuniga kui ka aastatagusega võrreldes (septembris -12, juunis +8; 2022. a septembris -7), põhjuseks kindlustunde põhikomponentide halvenemine.

Tekstiilitootmine

Viimasel 3 kuul toodangu mahu langus pidurdus ning tootmine püsis samal tasemel (saldo septembris =0, eelmise 3 kuu saldode keskmine -15). Lisaks vähesele nõudlusele takistas tootmise kasvu tööjõu puudus (mõlemat tegurit märkis võrdselt 33% ettevõtteid).

Nii sise- kui välisturu nõudlus toodangule püsivad alla tavalist taset varasemast vähemal määral (mõlemad saldod septembris -20, juunis -33). Prognooside kohaselt järgmisel 3 kuul toodangu maht suureneb (saldo +20), samal ajal eksporttellimused vähenevad (saldo -33). Kavatsusest suurendada töötajate arvu teatasid pooled ettevõtted, pooltel jääb see samaks. Kõik ettevõtted teatasid, et toodangu müügihinnad ei muutu.

Kindlustunde indikaator tõusis nullile, mis on 22 punkti kõrgem kui juunis ja 12 punkti kõrgem kui aasta tagasi.

Rõivatootmine

Viimasel 3 kuul ettevõtete konkurentsivõime välisturgudel halvenes ja tellimused vähenesid (saldo -27), mis tõi kaasa toodangu mahu languse kiirenemise (saldo septembris -50, juunis -30).

Nii sise- kui välisturu nõudlus toodangule püsib alla tavapärase taset (üldsaldo septembris -63, juunis -40). Järgmisel 3 kuul ei ole olukorra paranemist oodata ning toodangu maht ja töötajate arv ei muutu. Eksporttellimused vähenevad (saldod -27). Neljandik tootjaid plaanib kõrgemaid toodangu müügihindu, ülejäänutel jäävad hinnad samaks.

Kindlustunde indikaator (-17) on 7 punkti madalam kui 3 kuud tagasi ja 10 punkti madalam kui 2022. a septembris.

Nahatööstus

Kõik ettevõtted teatasid, et viimase 3 kuu jooksul ei ole nende toodangu maht muutunud (saldo septembris =0, eelmise 3 kuu saldode keskmine +24). Lisaks ebapiisavale nõudlusele, mida märkis kolmandik tootjaid, takistasid tootmise kasvu tööjõu puudus ja finantsprobleemid (mõlemat tegurit märkis 17% ettevõtteid).

Septembri nõudlus toodangule langes tavalisest madalamale tasemele (üldsaldo -20, eelmise 3 kuu saldode keskmine =0), mis põhiliselt toimus eksporttellimuste arvel.

Väiksema nõudluse tõttu liikus kindlustunde indikaator miinuspoolele (-7) ning on 12 punkti madalam kui 3 kuud tagasi ja 19 punkti madalam kui eelmisel aastal samal ajal.

Puidutööstus

Viimase 3 kuu jooksul ettevõtete konkurentsivõime halvenes kõikidel turgudel, tellimused vähenesid (saldo -47), mis põhjustas teistest harudest kiirema toodangu mahu languse (saldo septembris -65, juunis -35). Ebapiisav nõudlus on ainsaks takistuseks tootmise kasvule.

Nii sise- kui välisturu tellimuste portfelli on tavapärasest oluliselt õhem (üldsaldo -94). Toodangu mahu prognoosid järgmiseks 3 kuuks on veidi paremad kui eelmisel 3 kuul (saldo septembris -24, eelmise 3 kuu saldode keskmine -42). Tootjate eeldustel eksporttellimused vähenevad oluliselt (saldo -67). Ligi 60% ettevõteteid kavatseb vähendada töötajate arvu ja ligi 30% ettevõteteid prognoosib toodangu müügihindade langust.

Kindlustunde indikaator on septembrikuu madalaim (-46), kuid sama, mis 3 kuud tagasi ja 13 punkti madalam kui eelmise aasta septembris.

Mööblitootmine

Viimasel 3 kuul ei ole toodangu maht muutunud (saldo septembris =0). Tootmisvõimsuste rakendus (73%) on 3%-punkti madalam kui II kvartalis. Lisaks ebapiisavale nõudlusele (märkis 67% ettevõteteid) takistas tootmise kasvu tööjõu puudus (märkis 33% ettevõteteid).

Nõudlus toodangule on oluliselt alla tavalist taset nii kodumaisel kui välisturul (üldsaldo juunis -56 juunis -40). Prognoosid järgmiseks 3 kuuks halvenesid, vähenevad nii toodangu maht kui ka töötajate arv (saldod vastavalt -56 ja -33). Toodangu müügihinnad mõõdukalt langevad (saldo -10).

Kirjeldatud olukorda peegeldab ettevõtete kindlustunde indikaatori langus -41-le, mis on 28 punkti madalam tase kui juunis ja 29 punkti madalam aastatagusega võrreldes.

Paberitööstus

Viimasel 3 kuul toodangu maht jätkas langustrendi (saldo septembris -38, juunis -25). Nii sise- kui välisturu tellimuste portfelli püsib olulisel määral alla tavalist taset (üldsaldo septembris ja juunis -63). Tootmisvõimsuste rakendus on 9%-punkti võrra madalam kui II kvartalis (III kv 53%).

Prognooside kohaselt ei ole eelseisval 3 kuul suuri muutusi oodata, sest tootmismahd kahaneb samas tempos (saldod septembris ja juunis -38). Eksporttellimused ja töötajate arv vähenevad (saldod vastavalt -43 ja -13). Teistest harudest rohkem ettevõteteid (63%) prognoosib madalamaid toodangu müügihindu.

Ettevõtete kindlustunde nõrgenes, seda näitab indikaator, mis langes -42-le (juunis -38). Põhjuseks on liiga suured valmistoodete varud.

Trükindus ja salvestite paljundus

Viimasel 3 kuul tellimused vähenesid kõikidel ettevõtetele, mille tõttu toodangu maht kahanes kiiremini kui 3 kuud tagasi (saldo septembris -50, juunis -33). Tootmisvõimsuste rakendus on 4%-punkti madalam kui II kvartalis (III kv 53%).

Hetke olukorda peegeldab nii sise- kui välisturu nõudlus toodangule püsib tavalisest madalamal tasemel ja seda rohkem kui 3 kuud tagasi (üldsaldo septembris -67, juunis -50). Ootuste kohaselt on järgmisel 3 kuul oodata olukorra paranemist, sest pooled ettevõtted teatasid toodangu mahu kasvust (juunis 17%) ja poolele jääb tootmine samaks (juunis selliseid ei olnud). Töötajate arv ei muutu. Eksporttellimused vähenevad ja toodangu müügihinnad langevad (mõlemad saldod -17).

Kindlustunde indikaator püsib miinuspoolel, kuid on oluliselt kõrgem kui eelmise kvartali lõpus (septembris -6, juunis -39).

Keemiatööstus

Viimase 3 kuu jooksul ei ole toodangu maht muutunud (saldo septembris =0) Tootmisvõimsuste rakendatus on 2%-punkti kõrgem kui II kvartalis (III kv 63%).

Nõudlus toodangule püsib tavalisest madalamal tasemel (saldo -14) ja seda siseturu nõudluse arvel, sest eksporttellimusi on tavalisel hulgal. Prognoosid järgmiseks 3 kuuks on positiivsed, kuna on oodata toodangu mahu kasvu ja suuremaid eksporttellimusi (saldod vastavalt +17 ja +14). Töötajate arv jääb samaks ja toodangu müügihinnad mõõdukalt langevad (saldo -14).

Paranenud ootused toodangu mahu osas tugevdasid ettevõtete kindlustunnet II kvartaliga ja eriti aastatagusega võrreldes (septembris +6, juunis =0; 2022. a septembris -31).

Kummi- ja plasttoodete tööstus

Viimasel 3 kuul ei ole toodangu maht muutunud (saldo septembris =0, juunis +8). Tootmisvõimsuste rakendatus on 3%-punkti madalam kui II kvartalis (III kv 59%).

Septembri nõudlus toodangule püsib alla tavalist taset varasemast suuremal määral (üldsaldo septembris -50, juunis -33). Tootmise prognoosid eelseisvaks 3 kuuks on jätkuvalt negatiivsed (saldo septembris -25, juunis -27), kahanevad ka eksporttellimused (saldo -25). On oodata väiksemat töötajate arvu ja toodangu müügihindade langust (mõlemad saldod -8).

Ettevõtete kindlustunne (septembris -25) on sama, mis 3 kuud tagasi, kuid 3 punkti kõrgem kui aasta tagasi.

Metalltoodete tööstus

Haru olukord on parem kui 3 kuud tagasi. Tellimuste vähenemine ja sellest tingituna toodangu mahu langus pidurdus (saldo septembris =0, juunis -75). Vähene nõudlus on peamiseks takistuseks tootmise kasvule (märkis 85% ettevõtteid).

Nii sise- kui välisturu nõudlus toodangule püsib tavalisest madalamal tasemel, kuid vähemal määral kui juunis (üldsaldo septembris -47, juunis -75). Toodangu mahu ootused järgmiseks 3 kuuks on positiivsed, sest 40%-l ettevõtetel toodang suureneb ja 27%-l väheneb. Samal ajal vähenevad ka eksporttellimused ja töötajate arv (saldod vastavalt -23 ja -13). Rohkem kui neljandik ettevõtteid prognoosib madalamaid toodangu müügihindu.

Kindlustunde indikaator jääb negatiivseks, kuid on kõikide indikaatori komponentide paranemise tulemusena kõrgem kui juunis ja aasta tagasi (septembris -11, juunis -28; 2022. a septembris -23).

Arvutite, elektroonika- ja optikaseadmete tootmine

Viimasel 3 kuul toodangu maht pöördus langustrendile (saldo -14). Tootmisvõimsuste rakendatuse tase on 4%-punkti madalam kui II kvartalis (III kv 77%).

Nii sise- kui välisturu nõudlus langes oluliselt alla tavalist taset (üldsaldo septembris -57, juunis =0). Järgmisel 3 kuul ei ole olukorra paranemist oodata, kuna halvenevad kõik prognoosi indikaatorid. Vähenevad toodangu maht ja töötajate arv (saldod vastavalt -29 ja -43). Sama kehtib ka eksporttellimuste kohta (saldo -29). Eeltoodud tingimustes langevad ka toodangu müügihinnad (saldo -14).

Väiksemad tellimused ja halvenenud tootmise prognoosid, lisaks ka teistest harudest suuremad valmistoodete varud alandasid kindlustunde indikaatori -43-ni (juunis -8; aasta tagasi +16).

Elektriseadmete tootmine

Viimasel 3 kuul ettevõtete konkurentsivõime halvenes kõikidel turgudel ning toodangu mahu langus jätkus (saldo septembris -56, juunis -50). Tootmisevõimsuste rakendus on madalam kui 3 kuud tagasi (III kv 69%, II kv 81%).

Septembri nii sise- kui välisturu nõudlus toodangule on alla tavalist taset varasemast suuremal määral (üldsaldo septembris -67, eelmise 3 kuu saldode keskmine -57). Tootmise prognoosid eelseivaks 3 kuuks on endiselt negatiivsed, kuid paremad II kvartaliga võrreldes (saldo septembris -33, juunis -50). Tootjad prognoosivad väiksemaid eksporttellimusi (saldo -67). Iga kolmas ettevõtte kavatses vähendada töötajate arvu. Enamikul ettevõtetel (78%-l) jäävad valmistoodangu müügihinnad samaks, kuid tervikuna need langevad (saldo -22).

Septembri kindlustunde indikaator on sama, mis juunis (-29), kuid koguni 77 punkti madalam aastatagusega võrreldes.

Masinate ja seadmete tootmine

Viimasel 3 kuul toodangu mahu langus kiirenes (saldo septembris -29, juunis -14). Tootmisvõimsuste rakendus on 53%, mis on 14%-punkti madalam kui II kvartalis.

Nii sise- kui välisturu nõudlus toodangule püsib tavalisest madalamal tasemel (üldsaldo septembris ja juunis -57). Prognooside kohasel järgmisel 3 kuul toimub edasine toodangu mahu langus (saldo septembris -29, juunis -43). Teistest harudest rohkem ettevõtteid plaanib töötajate arvu vähendamist (saldo -57). Toodangu müügihinnad langevad mõõdukalt (saldo -14).

Ettevõtete kindlustunde indikaator on mõnevõrra kõrgem kui II kvartalis, kuid madalam aastatagusega võrreldes (septembris -33, juunis -38; 2022. a septembris -11).

Ehitusmaterjalitööstus

Viimasel 3 kuul tellimused vähenesid (saldo -25) ja toodangu maht liikus langustrendil (saldo septembris -17, juunis =0). Tootmisvõimsuste rakendus on madalam kui 3 kuud tagasi (III kv 59%, II kv 61%).

Hetkeseisu peegeldav nii sise- kui välisturu tellimuste portfelli on tavalisest õhem (üldsaldo septembris -61, juunis -40). Järgmisel 3 kuul on oodata olukorra halvenemist, kuna suurem osa tootjaid (65%) prognoosib toodangu mahu langust, vaid 6% selle kasvu, mis on sükli perioodile iseloomulik. Eksporttellimused vähenevad (saldo -21). Sama kehtib ka töötajate arvu kohta ja toodangu müügihinnad langevad (mõlemad saldod -28).

Kindlustunde indikaator püsib miinuspoolel (-38) ja on 27 punkti madalam kui 3 kuud tagasi ning 20 punkti madalam 2022. a septembriga võrreldes.

TÖÖSTUSBAROMEETER
(vastuste jagunemine %-des)

Näitaja		2022				2023								
		09	10	11	12	01	02	03	04	05	06	07	08	09
Toodangu maht viimase 3 kuu jooksul	suurenes	16,6	27,9	22,6	19,5	16,0	15,0	15,4	19,4	18,7	18,7	18,7	14,4	14,2
	jäi samaks	48,3	38,1	50,0	45,6	43,3	39,5	40,3	53,5	43,3	44,7	46,0	48,0	50,7
	vähenes	35,1	34,0	27,4	34,9	40,7	45,6	44,3	27,1	38,0	36,7	35,3	37,7	35,1
	saldo	-19	-6	-5	-15	-25	-31	-29	-8	-19	-18	-17	-23	-21
Tellimused (nõudlus) toodangule praegu	üle tavalise	14,0	15,4	8,2	11,3	9,9	9,4	6,8	9,0	8,0	8,0	5,3	4,1	2,7
	tavalised	48,7	43,0	47,6	46,0	49,0	47,7	48,0	47,6	43,3	42,0	41,3	42,1	40,3
	alla tavalise	37,3	41,6	44,2	42,7	41,1	43,0	45,3	43,5	48,7	50,0	53,3	53,8	57,1
	saldo	-23	-26	-36	-31	-31	-34	-39	-34	-41	-42	-48	-50	-54
Eksporttellimused toodangule praegu	üle tavalise	13,2	14,3	8,6	9,0	7,5	9,2	10,0	8,7	6,3	8,5	5,5	5,1	4,2
	tavalised	50,7	44,3	46,8	45,1	50,0	44,4	46,4	49,3	47,2	43,0	43,5	44,2	43,8
	alla tavalise	36,1	41,4	44,6	45,8	42,5	46,5	43,6	42,0	46,5	48,6	51,0	50,7	52,1
	saldo	-23	-27	-36	-37	-35	-37	-34	-33	-40	-40	-46	-46	-48
Valmistoodete varud praegu	liiga suured	11,8	13,3	10,8	14,7	11,7	16,9	12,0	11,6	9,7	14,7	15,3	12,3	13,5
	piisavad	75,0	74,1	75,5	75,5	75,2	75,4	81,0	79,7	80,6	78,3	77,8	78,3	76,6
	liiga väikesed	13,2	12,6	13,7	9,8	13,1	7,8	7,0	8,7	9,7	7,0	6,9	9,4	9,9
	saldo	-1	1	-3	5	-1	9	5	3	0	8	8	3	4
Toodangu maht järgneva 3 kuu jooksul	suureneb	18,8	21,8	15,8	14,2	23,3	30,2	34,5	26,4	20,7	12,2	12,0	21,4	20,7
	jääb samaks	53,0	40,8	39,7	40,5	49,3	49,7	48,3	52,8	53,3	56,5	60,0	54,5	41,4
	väheneb	28,2	37,4	44,5	45,3	27,3	20,1	17,2	20,8	26,0	31,3	28,0	24,1	37,9
	saldo	-9	-16	-29	-31	-4	10	17	6	-5	-19	-16	-3	-17
Ettevõtte majandusolukorra prognoosimise kergus või raskus	väga kerge	2,0	1,4	1,4	2,7	2,0	3,4	2,0	2,1	4,1	1,3	2,1	2,8	2,0
	kerge	19,3	20,6	20,3	21,3	18,7	21,1	19,7	23,1	24,3	24,8	20,0	22,2	19,6
	raske	57,3	61,0	57,3	55,3	62,0	58,5	59,9	58,0	54,7	51,7	57,9	54,9	54,7
	väga raske	21,3	17,1	21,0	20,7	17,3	17,0	18,4	16,8	16,9	22,2	20,0	20,1	23,7
	saldo	-38	-36	-38	-35	-37	-32	-36	-32	-28	-34	-37	-34	-39
Toodangu müügihinnad järgneva 3 kuu jooksul	tõusevad	40,5	33,8	39,3	40,9	33,8	20,1	16,3	13,4	10,6	8,7	3,3	4,8	4,7
	jäävad samaks	49,3	48,0	44,1	40,9	50,3	63,1	70,8	71,1	70,9	68,7	75,5	76,6	73,3
	langevad	10,1	18,2	16,6	18,1	15,9	16,8	12,9	15,5	18,5	22,7	21,2	18,6	22,0
	saldo	30	16	23	23	18	3	3	-2	-8	-14	-18	-14	-17
Töötajate arv järgneva 3 kuu jooksul	suureneb	8,1	8,7	6,9	10,8	10,0	12,2	12,8	10,4	11,9	8,0	8,0	8,3	8,8
	jääb samaks	72,5	66,4	66,9	64,2	71,3	65,5	70,3	73,6	70,9	67,3	67,6	71,7	62,8
	väheneb	19,5	24,8	26,2	25,0	18,7	22,3	16,9	16,0	17,2	24,7	24,5	20,0	28,4
	saldo	-11	-16	-19	-14	-9	-10	-4	-6	-5	-17	-17	-12	-20
KINDLUSTUNDE indikaator		-10	-14	-21	-22	-11	-11	-9	-10	-15	-23	-24	-19	-25

TÖÖSTUSBAROMEETER, SEPTEMBER 2023
(tööstusharude lõikes ettevõtete vastuste jagunemine %-des)

Näitaja	Toidu- ainete tootmine	Joogi- tootmine	Tekstiili- tootmine	Rõiva- tootmine	Naha- tootmine	Puidu- tootmine	Paber- tootmine	Keemia- tootmine	Kummi- ja plast- tootmine	Ehitus- materjali- tootmine	Metalli- tootmine	Elektro- nika- ja optika- seadmete tootmine	Elektri- seadmete tootmine	Masinate ja seadmete tootmine	Mööbli- tootmine	Trükk- ja salvestiste pajundus	Kogu tööstus
Toodangu maht																	
võimase 3 kuu jooksul	69,2	0,0	25,0	0,0	0,0	0,0	0,0	28,6	18,2	11,1	26,7	14,3	0,0	14,3	20,0	16,7	14,2
jääb samaks	7,7	57,1	50,0	50,0	100,0	35,3	62,5	42,9	63,6	61,1	46,7	57,1	44,4	42,9	60,0	16,7	50,7
väheneb	23,1	42,9	25,0	50,0	0,0	64,7	37,5	28,6	18,2	27,8	26,7	28,6	55,6	42,9	20,0	66,7	35,1
saldo	46	-43	0	-50	0	-65	0	-38	0	-17	0	-14	-56	-29	0	-50	-21
Teilmused (nõudlus)																	
üle tavalise	7,7	0,0	20,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	8,3	0,0	6,7	0,0	11,1	0,0	0,0	0,0	2,7
tavalised	69,2	57,1	40,0	37,5	80,0	5,9	37,5	85,7	33,3	38,9	40,0	42,9	11,1	42,9	44,4	33,3	40,3
alla tavalise	23,1	42,9	40,0	62,5	20,0	94,1	62,5	14,3	58,3	61,1	53,3	57,1	77,8	57,1	55,6	66,7	57,1
saldo	-15	-43	-20	-63	-20	-94	-63	-14	-50	-61	-47	-57	-67	-57	-56	-67	-54
Eksporditellimused																	
üle tavalise	8,3	0,0	20,0	0,0	0,0	0,0	0,0	14,3	8,3	6,7	6,7	0,0	11,1	0,0	0,0	0,0	4,2
tavalised	58,3	57,1	40,0	37,5	40,0	11,8	42,9	71,4	41,7	46,7	40,0	57,1	22,2	42,9	70,0	33,3	43,8
alla tavalise	33,3	42,9	40,0	62,5	60,0	88,2	57,1	14,3	50,0	46,7	53,3	42,9	66,7	57,1	30,0	66,7	52,1
saldo	-25	-43	-20	-63	-60	-88	-57	0	-42	-40	-47	-43	-56	-57	-30	-67	-48
Valmistoodete varud																	
liiga suured	0,0	0,0	20,0	0,0	0,0	26,7	25,0	0,0	0,0	12,5	7,1	42,9	12,5	14,3	20,0	0,0	13,5
piisavad	100,0	100,0	60,0	87,5	100,0	66,7	75,0	85,7	100,0	68,8	85,7	57,1	62,5	85,7	70,0	100,0	76,6
liiga väikesed	0,0	0,0	20,0	12,5	0,0	6,7	0,0	14,3	0,0	18,8	7,1	0,0	25,0	0,0	10,0	0,0	9,9
saldo	0	0	0	-13	0	20	25	-14	0	-6	0	43	-13	14	10	0	4
Toodangu maht																	
suureneb	25,0	0,0	40,0	25,0	0,0	23,5	12,5	33,3	16,7	5,9	40,0	14,3	11,1	14,3	0,0	50,0	20,7
järgneva 3 kuu jooksul	41,7	85,7	40,0	50,0	100,0	29,4	37,5	50,0	41,7	29,4	33,3	42,9	44,4	42,9	44,4	50,0	41,4
väheneb	33,3	14,3	20,0	25,0	0,0	47,1	50,0	16,7	41,7	64,7	26,7	42,9	44,4	42,9	55,6	0,0	37,9
saldo	-8	-14	20	0	0	-24	-38	17	-25	-59	13	-29	-33	-29	-56	50	-17
Ettevõtte																	
väga kerge	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	12,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	10,0	0,0	2,0
kerge	7,7	28,6	20,0	12,5	0,0	11,8	25,0	14,3	25,0	27,8	26,7	42,9	22,2	14,3	10,0	16,7	19,6
raske	76,9	71,4	40,0	37,5	60,0	52,9	37,5	85,7	50,0	50,0	66,7	57,1	66,7	42,9	70,0	66,7	54,7
väga raske	15,4	0,0	40,0	50,0	40,0	35,3	25,0	0,0	25,0	22,2	6,7	0,0	11,1	42,9	10,0	16,7	23,7
saldo	-50	-21	-50	-63	-70	-56	-19	-36	-38	-33	-27	-7	-33	-57	-30	-42	-39
Toodangu müüghinnad																	
tõusevad	0,0	0,0	0,0	25,0	0,0	0,0	0,0	0,0	8,3	0,0	6,7	0,0	0,0	14,3	10,0	0,0	4,7
järgneva 3 kuu jooksul	91,7	100,0	100,0	75,0	100,0	70,6	37,5	85,7	75,0	72,2	66,7	85,7	77,8	57,1	70,0	83,3	73,3
langeb	8,3	0,0	0,0	0,0	0,0	29,4	62,5	14,3	16,7	27,8	26,7	14,3	22,2	28,6	20,0	16,7	22,0
saldo	-8	0	0	25	0	-29	-63	-14	-8	-28	-20	-14	-22	-14	-10	-17	-17
Töötajate arv																	
suureneb	7,7	14,3	50,0	12,5	0,0	11,8	0,0	0,0	16,7	0,0	6,7	0,0	11,1	0,0	11,1	0,0	8,8
järgneva 3 kuu jooksul	61,5	85,7	50,0	75,0	100,0	29,4	87,5	100,0	58,3	72,2	73,3	57,1	55,6	42,9	44,4	100,0	62,8
väheneb	30,8	0,0	0,0	12,5	0,0	58,8	12,5	0,0	25,0	27,8	20,0	42,9	33,3	57,1	44,4	0,0	28,4
saldo	-23	14	50	0	0	-47	-13	0	-8	-28	-13	-43	-22	-57	-33	0	-20
KINDLUSTUNDE indikaator	-8	-19	0	-17	-7	-46	-42	6	-25	-38	-11	-43	-29	-33	-41	-6	-25

TÖÖSTUSBAROMEETER
(saldod %-des)

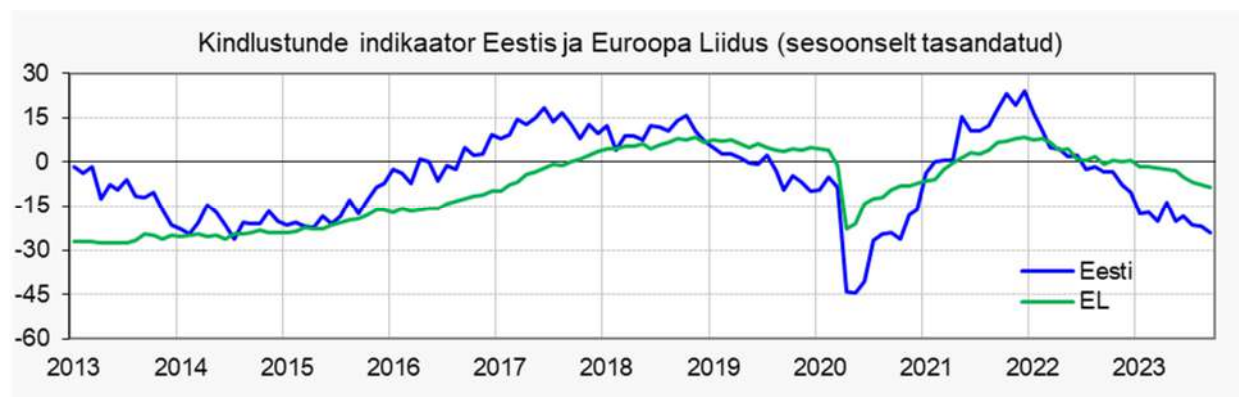
Näitaja		1993 - 2023			2022				2023								
		min	kesk	max	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06	07	08	09
Toodangu maht viimase 3 kuu jooksul	saldo	-64	8	47	-19	-6	-5	-15	-25	-31	-29	-8	-19	-18	-17	-23	-21
Tellimused (nõudlus) toodangule praegu	saldo	-78	-9	31	-23	-26	-36	-31	-31	-34	-39	-34	-41	-42	-48	-50	-54
Eksporttellimused toodangule praegu	saldo	-71	-11	24	-23	-27	-36	-37	-35	-37	-34	-33	-40	-40	-46	-46	-48
Valmistoodete varud praegu	saldo	-28	-5	15	-1	1	-3	5	-1	9	5	3	0	8	8	3	4
Toodangu maht järgneva 3 kuu jooksul	saldo	-49	12	57	-9	-16	-29	-31	-4	10	17	6	-5	-19	-16	-3	-17
Ettevõtte majandusolukorra prognoosimise kergus või raskus	saldo	-39	-27	-11	-38	-36	-38	-35	-37	-32	-36	-32	-28	-34	-37	-34	-39
Toodangu müügihinnad järgneva 3 kuu jooksul	saldo	-35	10	69	30	16	23	23	18	3	3	-2	-8	-14	-18	-14	-17
Töötajate arv järgneva 3 kuu jooksul	saldo	-47	1	26	-11	-16	-19	-14	-9	-10	-4	-6	-5	-17	-17	-12	-20
Toodangu kasvu piiravad praegu (% vastanutest)																	
	mitte miski	1	12	22	x	7	x	x	10	x	x	8	x	x	10	x	x
	ebapiisav nõudlus	16	54	85	x	56	x	x	63	x	x	70	x	x	71	x	x
	tööjõu puudus	1	17	44	x	15	x	x	11	x	x	10	x	x	11	x	x
	materjali/seadmete puudus	0	10	29	x	14	x	x	8	x	x	6	x	x	2	x	x
	finantsprobleemid	0	5	16	x	4	x	x	5	x	x	2	x	x	1	x	x
	muu	0	5	18	x	4	x	x	4	x	x	4	x	x	4	x	x
Tootmisvõimsuste piisavus	saldo	-22	9	47	x	15	x	x	16	x	x	22	x	x	27	x	x
Olemasolevad tellimused tagavad tootmise	kuu	2,8	3,9	8,0	x	3,7	x	x	3,2	x	x	3,2	x	x	2,9	x	x
Tellimused viimase 3 kuu jooksul	saldo	-51	7	48	x	-20	x	x	-30	x	x	-10	x	x	-24	x	x
Eksporttellimused järgneva 3 kuu jooksul	saldo	-56	9	43	x	-23	x	x	-4	x	x	-1	x	x	-28	x	x
Tootmisvõimsuste rakendatuse tase praegu	%	57	72	86	x	70	x	x	68	x	x	69	x	x	66	x	x
Ettevõtte konkurentsivõime Eesti turul viimase 3 kuu jooksul	saldo	-5	10	29	x	-3	x	x	-1	x	x	-5	x	x	-3	x	x
Ettevõtte konkurentsivõime EL turul viimase 3 kuu jooksul	saldo	-14	5	25	x	-13	x	x	-10	x	x	-13	x	x	-14	x	x
Ettevõtte konkurentsivõime mujal välisurul viimase 3 kuu jooksul	saldo	-17	3	33	x	-17	x	x	-14	x	x	-10	x	x	-17	x	x
KINDLUSTUNDE indikaator		-40	3	27	-10	-14	-21	-22	-11	-11	-9	-10	-15	-23	-24	-19	-25

2.2. Ehitusbaromeeter⁸

Kindlustunde indikaator on kolme kuuga langenud –12-lt –28-le, sest tellimuste vähenemine jätkus nii hoonete kui rajatiste ehituses. Eeloleval 3 kuul on tööde maht mõlemas harus langustrendil.

Kindlustunde indikaatori⁹ langus III kvartalis süvenes, juuni –12-lt langes see juulis-augustis –21-le ja septembriks –28-le, mis on tuntuvalt madalam viimase 10 aasta septembri keskmisest ja möödunud septembri tasemest (mõlemad –7). Nüüdseks on kindlustunne madal lisaks hoonete ehitusele (juunis –17, septembris –29) ka rajatiste ehituses (juunis =0, septembris –26). Kindlustunde langus on tingitud jätkuvast riikliku ja erasektori tellimuste mahu vähenemisest (tellimuste saldo¹⁰ juunis –27, septembris –32, septembris 2022 –3), mis toob kaasa ka ehitustöötajate arvu vähenemise lähemal 3 kuul (saldo –26, juunis +3, septembris 2022 –3).

Ettevõtete hinnang tellimustele halvenes III kvartalis nii hoonete ehituses (saldo juunis –30, septembris –34) kui rajatiste ehituses (saldo juunis –20, septembris –26). III kvartali algul jätkus tellimusi keskeltläbi 4,4 kuuks aastataguse 4,9 kuu asemel ja ehitusvõimsuste keskmine rakendus (83%) jäi alla aastatagust taset (90%). Peamise piirava tegurina vähest nõudlust märkivate ettevõtete osakaal tõusis 3 kuuga 57%-lt 67%-le ja tööjõu puudusest häiritud ettevõtete osakaal langes 20%-lt 14%-le.

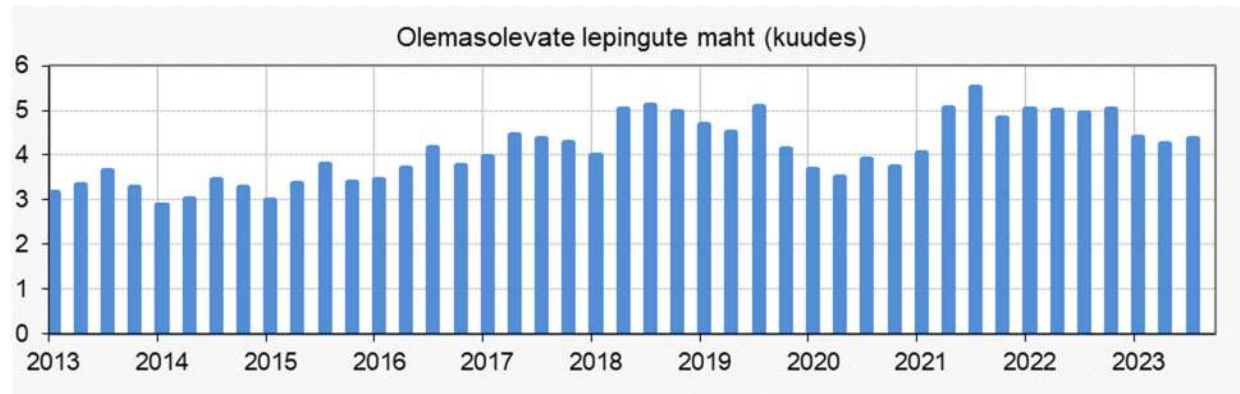
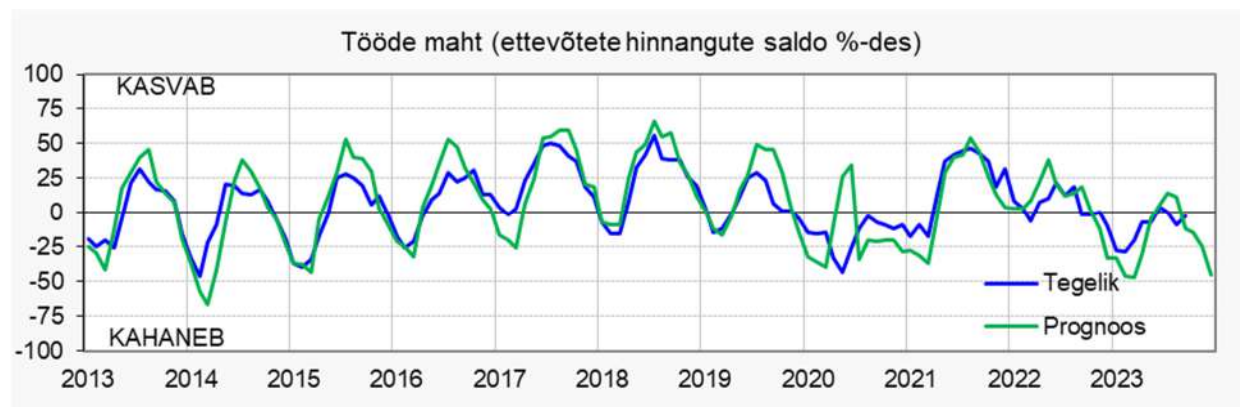
Ehitustööde maht viimasel 3 kuul vähenes, pöördudes langusele juba augustis (saldo septembris –3, augustis –9, juunis +4), seda just hoonete ehituse arvel (saldo septembris –8), rajatiste ehituses jätkus hooajaline tööde mahu kasv (saldo +11, juunis +35).

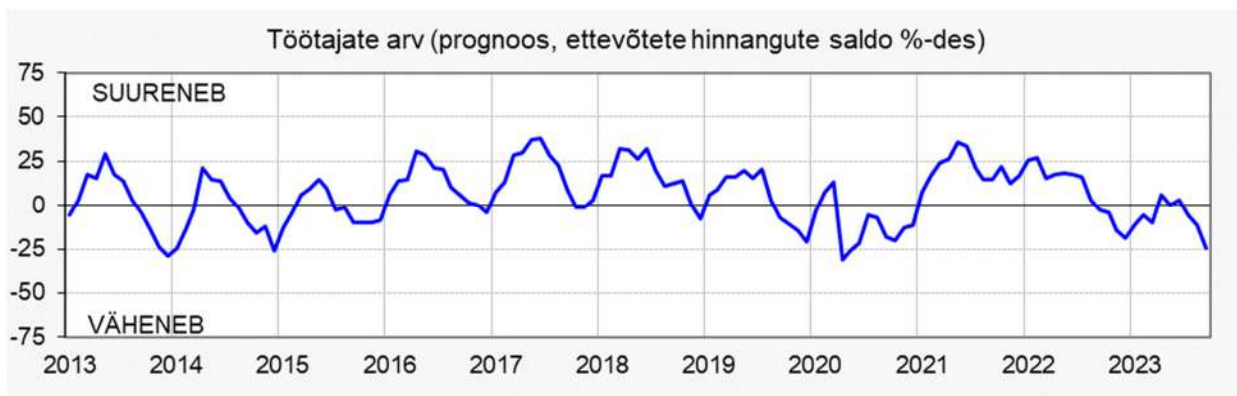
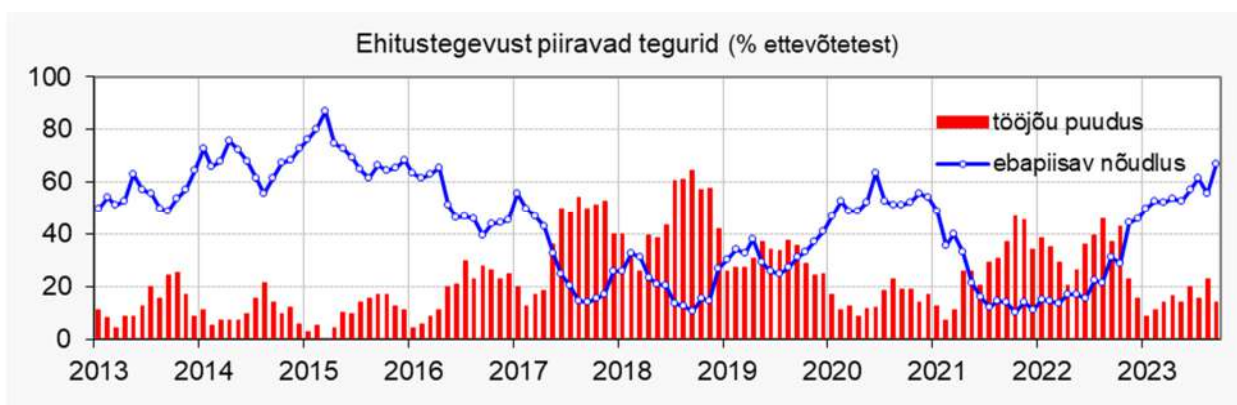
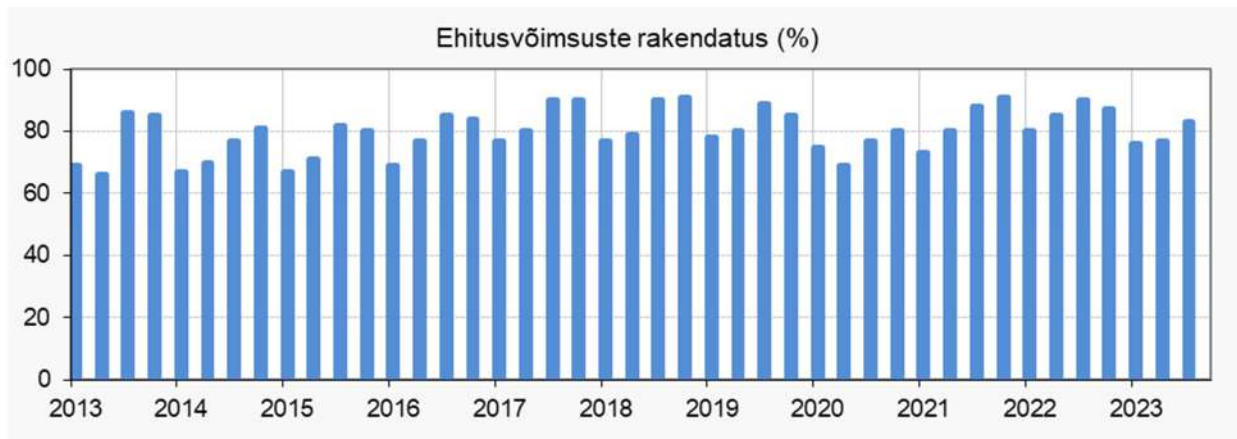
⁸ Koostatud EKI poolt Euroopa Komisjoni ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi tellimisel, septembris 70 ehitusettevõtte hinnangute alusel.

⁹ Koondnäitaja, mis peegeldab tellimuste seisu ja töötajate arvu muutusi järgmisel 3 kuul.

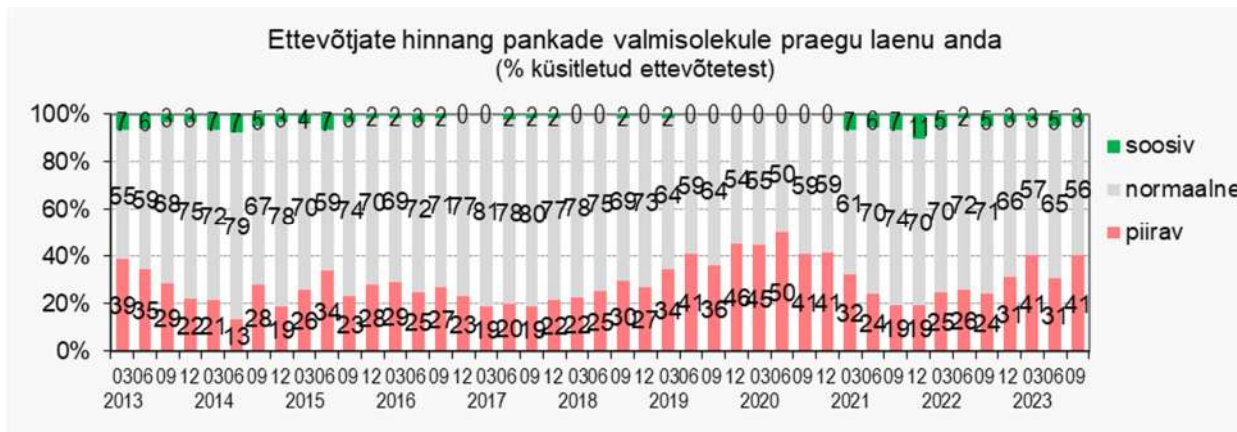
¹⁰ Saldod on positiivsete ja negatiivsete hinnangute protsentide vahed.

Eeloleval kolmel kuul ehitustööde mahu vähenemine jätkub (prognoosi saldo -45, juunis -12, septembris 2022 -33), lisaks langustrendile hoonete ehituses (prognoosi saldo -46) hakkab raugema ka rajatiste ehitamine (prognoosi saldo -42). 10% ettevõtteid peab selles olukorras võimalikuks hinnataseme langust (prognoosi saldo -2, augustis =0, septembris 2022 +24).

Laenukeskkonna küsitlus näitas, et ehitusettevõtete laenusaamise võimalused on muutunud kehvemaks, 40% hindab neid piiratuks (saldo -38, juunis -26), tõsi küll, olukord oli sama kehv ka märtsis (saldo -38).

Hoonete ehituse kindlustunde indikaator langes 3 kuuga -17-lt -29-le ning on madalam kui möödunud aastal samal ajal (-2). Viimasel poolel aastal on tööde maht aegamisi jätkuvalt vähenenud (saldo juunis ja septembris -8)¹¹. Kogu 2023. aasta vältel on tellimusi olnud kesiselt (9 kuu keskmine saldo -31), 40%-l ettevõtetel oli septembriski tellimusi tavalisest vähem ja vaid 6%-l üle tavalise. III kvartali algul jätkus lepinguid keskeltläbi 4,0 kuuks ehk lühemaks ajaks kui aasta varem (4,9 kuuks) ja sama kauaks kui II kvartalis (3,9 kuuks). Ehitusvõimsuste keskmine rakendatus on aastaga langenud 90%-lt 81%-le.

Eeloleva sügishooaja töömahtu prognoosivad ettevõtted tavapärasest pessimistlikumalt (prognoosi saldo -46, septembri 10 aasta keskmine -5), neljandik neist vähendab töötajate arvu (saldo -24, septembris 2022 =0). Hinnatase võib veidi langeda (prognoosi saldo -6).

Rajatiste ehituse kindlustunde indikaator on 3 kuuga langenud 0-seisust -26-le, peaaegu sama madal (-21) oli see näitaja ka aasta varem. Tööde maht oli viimasel poolel aastal hooajalisel kasvutrendil (saldo juunis +37, septembris +11)¹², kuid septembriks ettevõtete hinnang tellimuste seisule langes (saldo juunis -20, septembris -26), võrdselt 42% ettevõtetel on tellimusi kas hooajale kohaselt või tavalisest vähem. Lepinguid jätkus III kvartalis küll sama kauaks kui aasta varemgi (keskmiselt 5,2 kuuks), kuid ehitusvõimsuste rakendatus (86%) jäi alla aastatagust taset (90%).

Järgmisel 3 kuul algab rajatiste ehituses hooajaline madalseis (saldo -42, septembris 2022 -58), ligi 60%-l ettevõtetel väheneb tööde maht ja 42%-l ka töötajate arv. Hinnatase jääb aeglasele kasvule (saldo + 11, juunis +15).

¹¹ II kvartalis vähenes hooneehitustööde maht Statistikaameti andmeil püsivhindades 13% võrreldes II kv 2022.

¹² II kvartalis ehitati Statistikaameti andmeil rajatisi püsivhindades 9% vähem aasta varasemaga võrreldes.

EHITUSBAROMEETER
(vastuste jagunemine %-des)

		2022		2023										
		09	10	11	12	01	02	03	04	05	06	07	08	09
Ehitustööde maht viimase 3 kuu jooksul	kasvas	20,0	20,0	21,4	22,9	8,7	11,4	15,5	22,4	18,6	31,9	28,6	24,3	26,1
	jäi samaks	58,6	58,6	57,1	44,3	55,1	48,6	49,3	47,8	55,7	40,6	42,9	42,9	44,9
	kahanes	21,4	21,4	21,4	32,9	36,2	40,0	35,2	29,9	25,7	27,5	28,6	32,9	29,0
	saldo	-1	-1	0	-10	-28	-29	-20	-8	-7	4	0	-9	-3
Ehitustegevust piirab praegu (% vastanutest)														
	mitte miski	11,4	11,4	12,9	10,0	10,0	5,7	8,5	9,0	14,3	12,9	11,4	10,0	10,0
	ebapiisav nõudlus	31,4	28,6	44,3	45,7	50,0	52,9	52,1	53,7	52,9	57,1	61,4	55,7	67,1
	ilmastikutingimused	2,9	4,3	5,7	14,3	17,1	12,9	11,3	9,0	1,4	0,0	4,3	1,4	1,4
	tööjõu puudus	37,1	42,9	22,9	15,7	8,6	11,4	14,1	16,4	14,3	20,0	15,7	22,9	14,3
	masinate, seadmete, materjalide puudus	4,3	4,3	4,3	1,4	1,4	1,4	1,4	1,5	2,9	1,4	2,9	2,9	1,4
	finantsprobleemid	4,3	4,3	5,7	7,1	5,7	10,0	8,5	4,5	5,7	4,3	1,4	2,9	1,4
	muud	8,6	4,3	4,3	5,7	5,7	5,7	4,2	6,0	8,6	4,3	2,9	4,3	4,3
Tellimuste portfelli praegu	üle tavalise	18,6	18,6	20,3	14,5	10,0	13,0	14,1	14,9	10,0	12,9	12,9	12,9	8,7
	tavaline	51,4	55,7	46,4	55,1	48,6	44,9	43,7	49,3	52,9	47,1	42,9	42,9	50,7
	alla tavalise	30,0	25,7	33,3	30,4	41,4	42,0	42,3	35,8	37,1	40,0	44,3	44,3	40,6
	saldo	-11	-7	-13	-16	-31	-29	-28	-21	-27	-27	-31	-31	-32
Töötajate arv järgneva 3 kuu jooksul	suureneb	14,7	17,1	10,0	8,8	10,0	10,0	13,0	23,9	15,9	18,6	12,9	10,0	5,8
	jääb samaks	67,6	61,4	65,7	63,2	68,6	74,3	63,8	58,2	68,1	65,7	68,6	68,6	63,8
	väheneb	17,7	21,4	24,3	27,9	21,4	15,7	23,2	17,9	15,9	15,7	18,6	21,4	30,4
	saldo	-3	-4	-14	-19	-11	-6	-10	6	0	3	-6	-11	-25
Ettevõtte majandusolukorra prognoosimise kergus või raskus	väga kerge	1,5	2,9	0,0	2,9	2,9	1,4	0,0	0,0	0,0	2,9	1,5	1,4	1,4
	kerge	11,6	10,0	10,0	10,0	10,0	7,1	12,7	14,9	14,3	14,3	10,1	12,9	11,4
	raske	52,2	61,4	54,3	64,3	61,4	74,3	63,4	61,2	65,7	70,0	68,1	64,3	64,3
	väga raske	34,8	25,7	35,7	22,9	25,7	17,1	23,9	23,9	20,0	12,9	20,3	21,4	22,9
	saldo	-51	-59	-54	-61	-59	-73	-63	-61	-66	-67	-67	-63	-63
Ehitustööde hinnad järgneva 3 kuu jooksul	tõusevad	36,8	21,4	15,7	11,4	14,3	20,0	14,3	14,9	20,3	14,3	8,8	8,6	8,8
	jäävad samaks	50,0	65,7	70,0	57,1	64,3	57,1	70,0	74,6	73,9	70,0	88,2	82,9	80,9
	langevad	13,2	12,9	14,3	31,4	21,4	22,9	15,7	10,5	5,8	15,7	2,9	8,6	10,3
	saldo	24	9	1	-20	-7	-3	-1	5	15	-1	6	0	-2
Ehitustööde maht järgneva 3 kuu jooksul	kasvab	11	9	9	9	13	24	39	41	33	19	18	11	6
	jääb samaks	44	50	37	36	44	47	29	33	46	50	50	53	43
	kahaneb	44	41	54	56	43	29	33	27	21	31	32	36	51
	saldo	-33	-33	-46	-47	-30	-4	6	14	11	-12	-15	-24	-45
Pooleliolevad tööd ja sõlmitud lepingud tagavad normaalse töö (kuuks)		x	5,0	x	x	4,4	x	x	4,3	x	x	4,4	x	x
Tootmisvõimsuste rakendatus praegu (%)		x	87	x	x	76	x	x	77	x	x	83	x	x
Kindlustunde indikaator		-7	-6	-14	-18	-21	-17	-19	-7	-14	-12	-19	-21	-28

EHITUSBAROMEETER, JUUNI 2023
(ehitusvaldkondade lõikes vastuste jagunemine %-des)

		Kokku	sh			Raja- tised
			Hooned sh			
			elamud	mitteeluhooned		
Ehitustööde maht	kasvas	26,1	22,0	0,0	23,4	36,8
viimase 3 kuu	jäi samaks	44,9	48,0	33,3	48,9	36,8
jooksul	kahanes	29,0	30,0	66,7	27,7	26,3
	saldo	-3	-8	-67	-4	11
Ehitustegevust piirab praegu (% vastanutest)						
	mitte miski	10,0	9,8	0,0	10,4	10,5
	ebapiisav nõudlus	67,1	68,6	100,0	66,7	63,2
	ilmastikutingimused	1,4	0,0	0,0	0,0	5,3
	tööjõu puudus	14,3	13,7	0,0	14,6	15,8
	masinate, seadmete, materjalide puudus	1,4	0,0	0,0	0,0	5,3
	finantsprobleemid	1,4	2,0	0,0	2,1	0,0
	muu	4,3	5,9	0,0	0,0	0,0
Tellimuste portfelli praegu	üle tavalise	8,7	6,0	0,0	6,4	15,8
	tavaline	50,7	54,0	33,3	55,3	42,1
	alla tavalise	40,6	40,0	66,7	38,3	42,1
	saldo	-32	-34	-67	-32	-26
Töötajate arv järgneva 3 kuu jooksul	suureneb	5,8	2,0	0,0	2,1	15,8
	jääb samaks	63,8	72,0	66,7	72,3	42,1
	väheneb	30,4	26,0	33,3	25,5	42,1
	saldo	-25	-24	-33	-23	-26
Ettevõtte majandusolukorra prognoosimise kergus või raskus	väga kerge	1,4	2,0	0,0	2,1	0,0
	kerge	11,4	7,8	0,0	8,3	21,1
	raske	64,3	62,8	33,3	64,6	68,4
	väga raske	22,9	27,5	66,7	25,0	10,5
	saldo	-63	-61	-33	-63	-68
Ehitustööde hinnad järgneva 3 kuu jooksul	tõusevad	8,8	6,1	0,0	6,5	15,8
	jäävad samaks	80,9	81,6	100,0	80,4	79,0
	langevad	10,3	12,2	0,0	13,0	5,3
	saldo	-2	-6	0	-7	11
Ehitustööde maht järgneva 3 kuu jooksul	kasvab	6,0	2,1	0,0	2,2	15,8
	jääb samaks	43,3	50,0	33,3	51,1	26,3
	kahaneb	50,8	47,9	66,7	46,7	57,9
	saldo	-45	-46	-67	-45	-42
Kindlustunde indikaator		-28	-29	-50	-28	-26

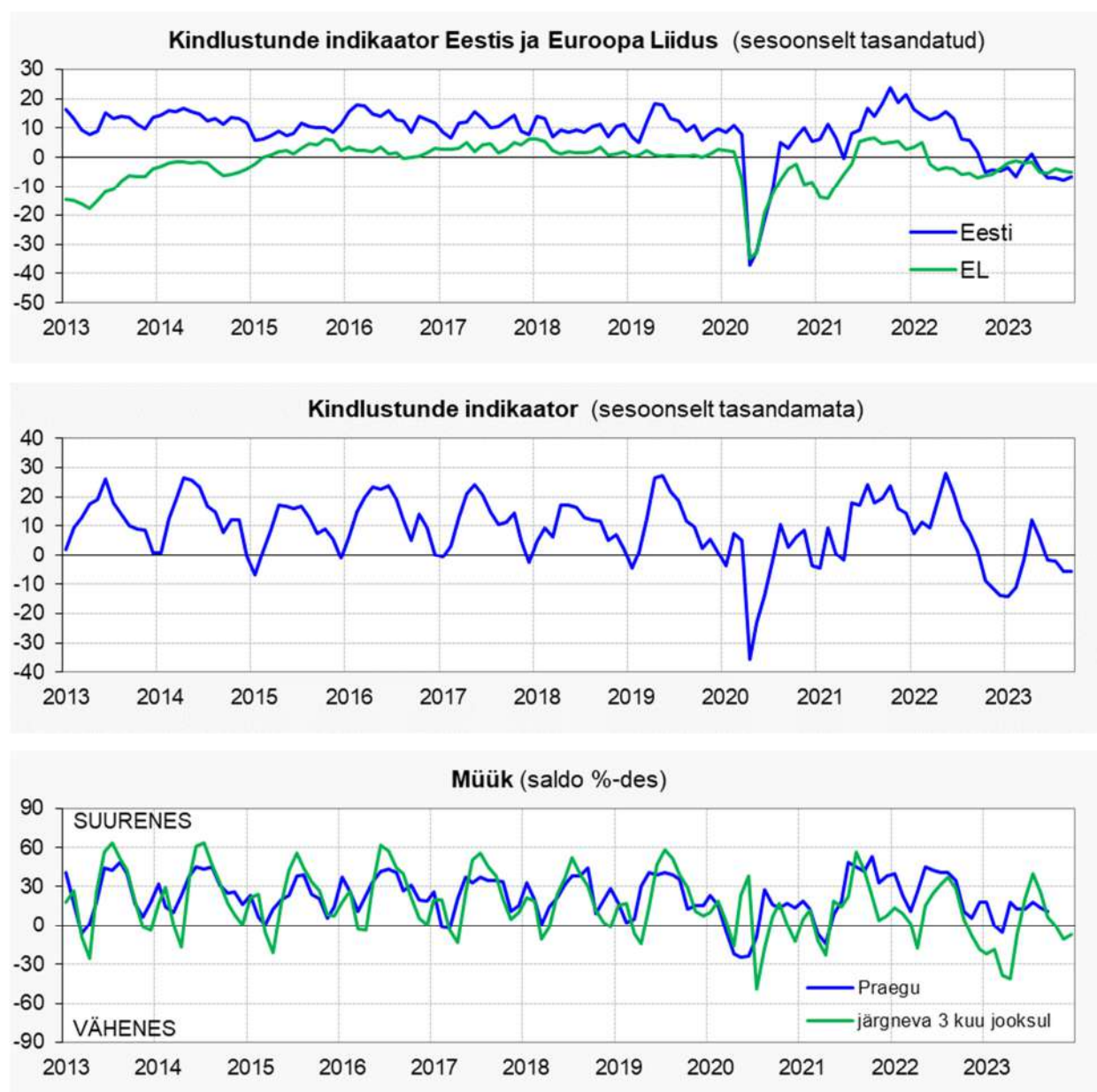
EHITUSBAROMEETER
(saldod %-des)

	1994 - 2023			2022		2023											
	min	kesk	max	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06	07	08	09	
Ehitustööde maht viimase 3 kuu jooksul	saldo	-69	11	76	-1	-1	0	-10	-28	-29	-20	-8	-7	4	0	-9	-3
Ehitustegevust piirab praegu (% vastanutest)																	
mitte miski	%	0	12	33	11	11	13	10	10	6	9	9	14	13	11	10	10
ebapiisav nõudlus	%	1	46	89	31	29	44	46	50	53	52	54	53	57	61	56	67
ilmastikutingimused	%	0	12	65	3	4	6	14	17	13	11	9	1	0	4	1	1
tööjõu puudus	%	0	27	81	37	43	23	16	9	11	14	16	14	20	16	23	14
masinate, seadmete, materjalide puudus	%	0	2	40	4	4	4	1	1	1	1	2	3	1	3	3	1
finantsprobleemid	%	0	4	16	4	4	6	7	6	10	9	5	6	4	1	3	1
muu	%	0	4	30	9	4	4	6	6	6	4	6	9	4	3	4	4
Tellimuste portfelli praegu	saldo	-83	-10	59	-11	-7	-13	-16	-31	-29	-28	-21	-27	-27	-31	-31	-32
Töötajate arv järgneva 3 kuu jooksul	saldo	-68	6	65	-3	-4	-14	-19	-11	-6	-10	6	0	3	-6	-11	-25
Ettevõtte majandusolukorra prognoosimise kergus või raskus	saldo	-73	-70	-68	-51	-59	-54	-61	-59	-73	-63	-61	-66	-67	-67	-63	-63
Ehitustööde hinnad järgneva 3 kuu jooksul	saldo	-68	21	83	24	9	1	-20	-7	-3	-1	5	15	-1	6	0	-2
Ehitustööde maht järgneva 3 kuu jooksul	saldo	-77	13	86	-33	-33	-46	-47	-30	-4	6	14	11	-12	-15	-24	-45
Poolleiolevad tööd ja sõlmitud lepingud tagavad normaalse töö	kuud	1,9	3,6	5,7	x	5,0	x	x	4,4	x	x	4,3	x	x	4,4	x	x
Tootmisvõimsuste rakendus praegu	%	54	78	95	x	87	x	x	76	x	x	77	x	x	83	x	x
Kindlustunde indikaator		-73	-2	58	-7	-6	-14	-18	-21	-17	-19	-7	-14	-12	-19	-21	-28

2.3. Jaekaubandusbaromeeter¹³

Jaekaubanduse kindlustunde indikaator eelmise kvartali lõpuga võrreldes palju ei muutunud ja jääb miinuspoolele, olles ka halvem kui aasta tagasi. Kahanes ootus müügi suurenemisele järgneva kolme kuu jooksul ja hinnang ärikonjunkturile on negatiivne.

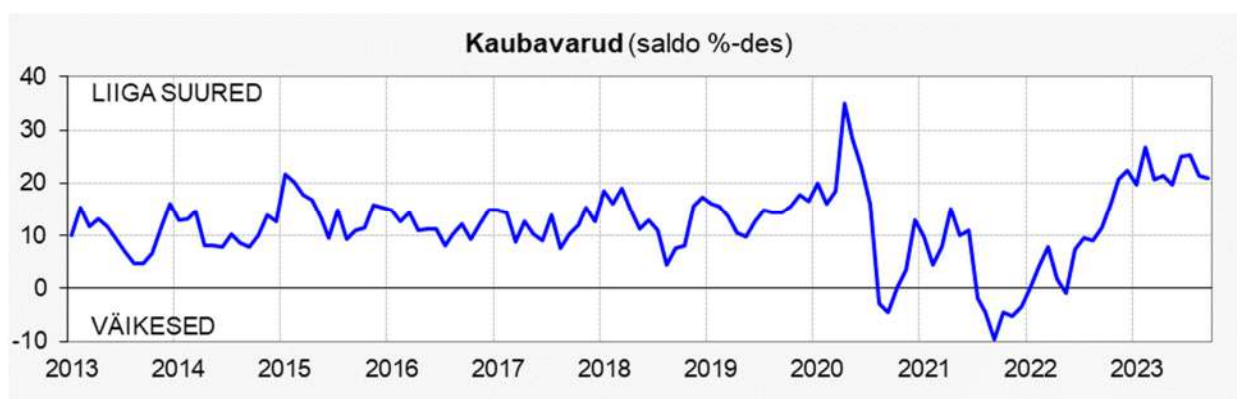
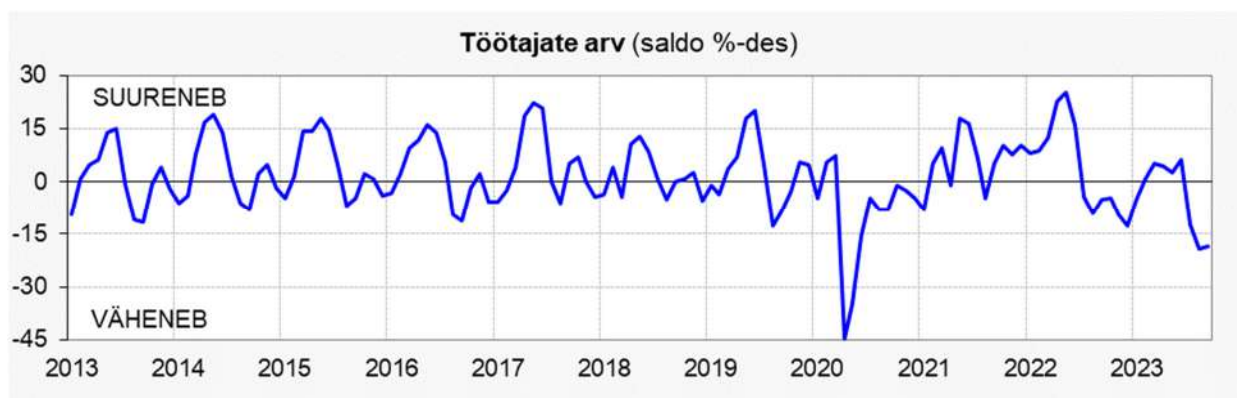
Jaekaubanduse kindlustunde indikaator¹⁴ septembris võrreldes eelmise kvartali lõpuga kuigivõrd ei muutunud ja jääb miinuspoolele, millega see näitaja on halvem kui aasta tagasi (septembris -6, juunis -2, 2022. a septembris +2 punkti). Näitajat hoiab all kahanev ootus müügi suurenemisele järgneva kolme kuu jooksul. Müügi suurenemist prognoosib 25% (juunis 32%) ja kahanemist 32% (juunis 26%) vastuist (saldo septembris -7, juunis +6). Hinnang ärikonjunkturile püsib negatiivne nii hetke vaates kui ka kuue kuu perspektiivis (saldo septembris vastavalt -17 ja -19, juunis -19 ja -10).

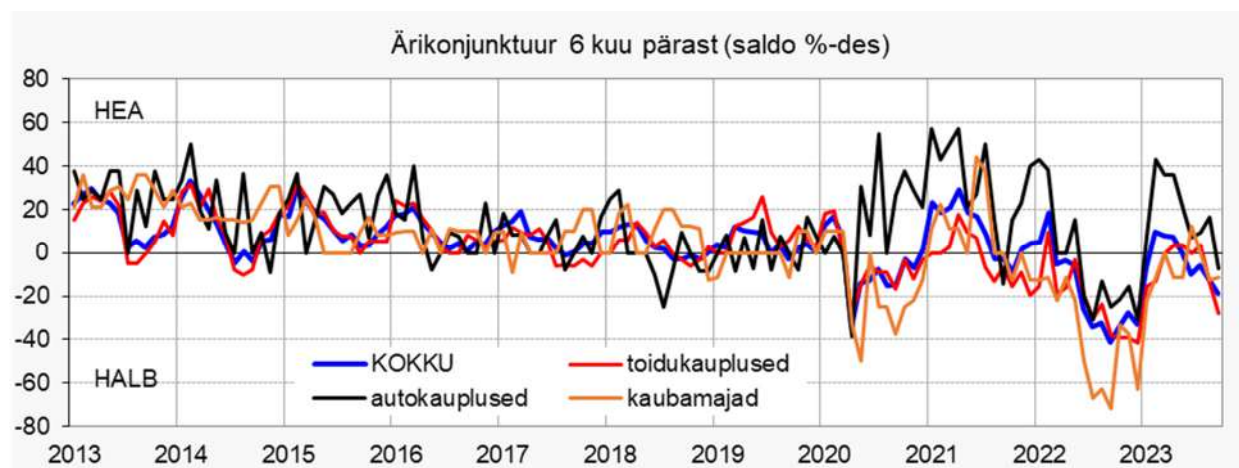
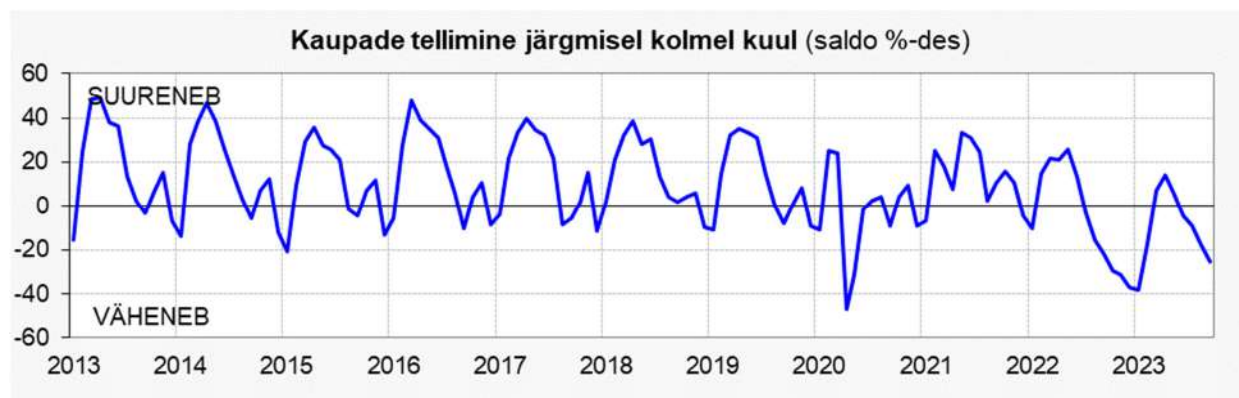

¹³ Koostatud EKI poolt Euroopa Komisjoni ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi tellimisel, septembris 110 kaupluse ja kaubandusettevõtte hinnangu teel.

¹⁴ Koondnäitaja, mis koondab eelmise 3 kuu müügi, hinnangu kaubavarudele ja järgmise 3 kuu müügi prognoosi.

Viimase kolme kuu müüginäitaja oluliselt ei muutunud (saldo septembris +11, juunis +13) ja kaubavarudes suuri nihkeid ei toimunud (saldo septembris +21, juunis +25). Jaekaubandust juba pikalt mõjutanud hinnad kasvavad 36% kaupluste prognoosi kohaselt veelgi ja nende langust näeb ette vaid 3% vastanüist (juunis 7%). 61% kaupluste arvates need järgneva kolme kuu jooksul ei muutu (juunis arvas nii 51%). Edasiste majandusarengute prognoosimist peab 91% kauplustest raskeks (juunis 90%). Töötajate arvu plaanib suurendada 5% kauplustest (juunis 16%).

Kaupluste gruppide löikes võib esile tõsta järgmist.

Toidukaupluste kindlustunde indikaator jääb positiivseks, kuid teeb võrreldes juuniga suure tagasilanguse ja on halvem kui aasta tagasi (septembris +1, juunis +32, 2022. a septembris +12 punkti). Viimase kolme kuu müüginäitaja püsib heal tasemel, kuid on halvem kui eelmise kvartali lõpus (saldo septembris +38, juunis +55) ja kaubavarud kasvavad veidi (saldo septembris +17, juunis +10). Ootused järgneva kolme kuu müügile liiguvad järsult negatiivses suunas (saldo septembris -17, juunis +52) ja kuigi hinnangute saldo hetke ärikonjunktuurile on septembris positiivne (saldo septembris +4, juunis -4), siis kuue kuu pärast nähakse seda otsustavalt halvenevat (saldo septembris -28, juunis =0). Tuleviku majandusarengute prognoosimist peab 79% kauplustest raskeks ja 14% väga raskeks (juunis vastavalt 62% ja 28%), töötajate arvu plaanib vähendada 38% kauplustest (juunis 23%).

Garderoobikaupluste kindlustunde indikaator teeb võrreldes juuniga nihke positiivses suunas (septembris =0, juunis -12 punkti). Ennekõike mõjutavad seda nihet ootused suurenevale müügile järgneva kolme kuu jooksul (saldo septembris +39, juunis -7) ja kahanevad kaubavarud (saldo septembris +39, juunis +43), samas kui viimase kolme kuu müüginäitaja teeb tagasilanguse (saldo septembris =0, juunis +14). Ka ärikonjunktuur on kaupluste arvates halb, hinnangute saldo hetke ärikonjunkturi osas on -39 ja kuue kuu perspektiivis -23 (juunis vastavalt -36 ja -21). 85% kauplustest peab majanduse tuleviku ennustamist raskeks ja 8% väga raskekeks (juunis vastavalt 79% ja 14%). Töötajate arv jääb 77%-l kauplustest samaks ja 23% kavatseb töötajaid vähendada. Juunis oli 14% kauplustest valmis töötajate arvu suurendama, 72% ei soovinud seda muuta ja töötajate vähenemist prognoosis 14% kauplustest.

Kodutarvete kaupluste kindlustunde indikaator püsib eelmise kvartali lõpuga võrreldes negatiivne, kuid paraneb veidi (septembris -23, juunis -31 punkti). Ka viimase kolme kuu müüginäitaja nihkub positiivses suunas, kuid jääb negatiivseks (saldo septembris -16, juunis -50). Kaubavarudes suuri muutusi ei toimu (saldo septembris +32, juunis +29) ja järgneva kolme kuu müüki nähakse pigem kahanevat (saldo septembris -20, juunis -13). Hinnang hetke ärikonjunkturile püsib negatiivne (saldo septembris -36, juunis -38) ja ka kuue kuu perspektiivis ei nähta seda märkimisväärselt paranevat (saldo septembris -22, juunis -17). Majandusolukorra prognoosimine on 60% kaupluste arvates raske ja 28% arvates väga raske (juunis vastavalt 65% ja 22%). Töötajate arvu ükski kauplus suurendada ei plaani, samas kui juunis soovis seda teha 22% kauplustest.

Sõidukite müügiga tegelevate kaupluste kindlustunde indikaator teeb suure nihke positiivses suunas ja on parem kui aasta tagasi (septembris +17, juunis -4, 2022. a septembris +9 punkti). Viimase kolme kuu müüginäitaja paraneb (saldo septembris +36, juunis +20), kaubavarud vähenevad (saldo septembris -7, juunis +13) ja järgneva kolme kuu müüki loodetakse suurenevat (saldo septembris +7, juunis -20). Hetke ärikonjunkturi hinnatakse valdavalt kas rahuldavaks või halvaks (saldo septembris -14, juunis -13) ega loodeta seda paranevat ka kuue kuu pärast (saldo septembris -7, juunis +7). Majandusarengute prognoosimist peab raskeks 86% ja väga raskeks 7% kauplustest (juunis vastavalt 64% ja 36%). Töötajate arvu plaanib suurendada 8% kauplustest (juunis 27%).

Kaubamajade ja hüpermarketite kindlustunde indikaator püsib positiivne, see on halvem kui eelmise kvartali lõpus, kuid parem kui aasta tagasi (septembris +15, juunis +33, 2022. a septembris -6). Kuigi kaubavarud vähenevad (saldo septembris +11, juunis +25), teeb viimase kolme kuu müüginäitaja suure tagasilanguse (saldo septembris +33, juunis +75, 2022. a septembris +29 ja ka järgneva kolme kuu müügi osas ei olda nii optimistlik kui juunis (saldo septembris +22, juunis +38). Hetke ärikonjunkturi hindab 89% kauplustest rahuldavaks ja 11% halvaks (juunis hindas seda rahuldavana 100% kauplustest). 89% kauplustest näeb ärikonjunkturi sellisena püsivat ka kuue kuu pärast, samas kui 11% arvates see halveneb (juunist nägi seda paranevat 13% ja samasugusena 87%). Majandusolukorra prognoosimine on 89% kaupluste hinnangul raske ja 11% arvates väga raske (juunis hindas seda raskeks 100% kauplustest). 33% kauplustest plaanib töötajate arvu vähendada (juunis 0%).

JAEKaubANDUSBAROMEETER
(vastuste jagunemine %-des)

Näitaja	Vastuse variant	2022				2023								
		09	10	11	12	01	02	03	04	05	06	07	08	09
Müük	suurenes	54,6	41,9	37,8	47,1	44,4	33,3	29,1	40,7	39,1	37,5	40,2	39,8	36,4
viimase 3 kuu	jäi samaks	25,6	27,4	30,3	24,0	29,1	33,3	36,8	36,3	34,8	37,5	37,4	34,3	38,2
jooksul	vähenes	19,8	30,7	31,9	28,9	26,5	33,3	34,2	23,0	26,1	25,0	22,4	25,9	25,5
	saldo	35	11	6	18	18	0	-5	18	13	13	18	14	11
Kaubavarud	liiga suured	19,8	22,6	25,0	25,6	23,3	30,2	26,7	25,0	23,4	26,8	29,0	25,2	24,6
praegu	hooajale kohased	71,9	71,0	70,7	71,1	73,3	66,4	67,3	71,4	73,0	71,4	67,3	71,0	71,8
	liiga väikesed	8,3	6,5	4,3	3,3	3,5	3,5	6,0	3,6	3,6	1,8	3,7	3,7	3,6
	saldo	12	16	21	22	20	27	21	21	20	25	25	22	21
Kaupade tellimused	suurenevad	19,2	14,5	14,3	10,2	9,4	15,7	28,5	34,5	27,4	27,7	19,6	16,7	15,5
järgneva 3 kuu	jäävad samaks	40,0	41,1	40,3	42,4	42,7	51,3	50,0	45,1	50,5	40,2	51,4	49,1	43,6
jooksul	vähenevad	40,8	44,4	45,4	47,5	47,9	33,0	21,6	20,4	22,1	32,1	29,0	34,3	40,9
	saldo	-22	-30	-31	-37	-39	-17	7	14	5	-5	-9	-18	-26
Müük	suureneb	23,3	20,5	22,9	11,7	12,0	21,1	39,7	52,2	40,0	31,8	24,5	18,7	24,6
järgneva 3 kuu	jääb samaks	35,0	36,9	35,6	38,3	35,0	50,9	41,4	35,4	45,2	42,7	50,9	52,3	43,6
jooksul	väheneb	41,7	42,6	41,5	50,0	53,0	28,1	19,0	12,4	14,8	25,5	24,5	29,0	31,8
	saldo	-18	-22	-19	-38	-41	-7	21	40	25	6	0	-10	-7
Ettevõtte	väga kerge	0,0	2,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
majandusolukorra	kerge	7,8	8,4	5,8	7,1	9,5	9,5	12,8	8,7	13,7	10,2	13,6	8,9	8,7
prognoosimise	raske	92,2	89,5	94,3	92,9	90,5	90,5	87,2	91,3	86,3	89,8	86,4	91,1	91,3
kergus või raskus	väga raske	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	saldo	-42	-38	-44	-43	-41	-41	-37	-41	-36	-40	-36	-41	-41
Töötajate arv	suureneb	11,7	11,3	7,6	6,7	8,6	11,1	13,7	11,5	11,3	15,6	6,6	4,8	4,6
järgneva 3 kuu	jääb samaks	71,7	72,6	75,6	74,0	77,6	78,6	77,8	81,4	80,0	75,2	74,5	71,4	72,5
jooksul	väheneb	16,7	16,1	16,8	19,3	13,8	10,3	8,6	7,1	8,7	9,2	18,9	23,8	22,9
	saldo	-5	-5	-9	-13	-5	1	5	4	3	6	-12	-19	-18
Kaupade hinnad	tõusevad	80,8	79,8	73,1	76,7	70,9	65,2	66,7	51,3	43,9	42,3	40,2	43,9	36,4
järgneva 3 kuu	jäävad samaks	18,3	17,7	24,4	20,8	27,4	32,2	31,6	45,1	51,8	50,5	54,2	50,5	60,9
jooksul	langevad	0,8	2,4	2,5	2,5	1,7	2,6	1,8	3,5	4,4	7,2	5,6	5,6	2,7
	saldo	80	77	71	74	69	63	65	48	40	35	35	38	34
Ärikonjunktuur	hea	13,3	7,3	5,0	5,0	3,4	6,0	5,2	4,4	6,1	5,4	10,5	8,3	11,0
praegu	rahuldav	65,0	63,4	71,4	75,2	73,5	70,9	73,0	66,7	62,6	70,3	68,6	69,5	61,5
	halb	21,7	29,3	23,5	19,8	23,1	23,1	21,7	29,0	31,3	24,3	21,0	22,2	27,5
	saldo	-8	-22	-19	-15	-20	-17	-17	-25	-25	-19	-11	-14	-17
Ärikonjunktuur	parem	5,0	3,2	5,9	7,4	17,2	20,9	17,4	18,4	12,3	10,9	9,4	7,6	10,2
6 kuu pärast	sama	48,7	59,7	60,5	52,1	58,6	67,8	73,0	70,2	75,4	68,2	75,5	72,6	61,1
	halvem	46,2	37,1	33,6	40,5	24,1	11,3	9,6	11,4	12,3	20,9	15,1	19,8	28,7
	saldo	-41	-34	-28	-33	-7	10	8	7	0	-10	-6	-12	-19
Kindlustunde indikaator		2	-9	-11	-14	-14	-11	-2	12	6	-2	-2	-6	-6

JAEKAUBANDUSBAROMEETER, JUUNI 2023
(vastuste jagunemine kaupluste gruppide lõikes %-des)

Näitaja	Vastuse variant	Kauplused kokku sh								
			Toidu	Garde-roobi	Kodukaupade sh		Auto	Kaubamajad	Muud	
					A	B				
Müük viimase 3 kuu jooksul	suurenes jäi samaks vähenes saldo	36,4 38,2 25,5 11	48,3 41,4 10,3 38	23,1 53,8 23,1 0	24,0 36,0 40,0 -16	37,5 37,5 25,0 13	17,7 35,3 47,1 -29	42,9 50,0 7,1 36	55,6 22,2 22,2 33	30,0 25,0 45,0 -15
Kaubavarud praegu	liiga suured hooajale kohased liiga väikesed saldo	24,6 71,8 3,6 21	20,7 75,9 3,5 17	46,2 46,2 7,7 39	32,0 68,0 0,0 32	12,5 87,5 0,0 13	41,2 58,8 0,0 41	0,0 92,9 7,1 -7	11,1 88,9 0,0 11	30,0 65,0 5,0 25
Kaupade tellimused järgneva 3 kuu jooksul	suurenevad jäävad samaks vähenevad saldo	15,5 43,6 40,9 -26	13,8 41,4 44,8 -31	30,8 30,8 38,5 -8	16,0 36,0 48,0 -32	37,5 50,0 12,5 25	5,9 29,4 64,7 -59	7,1 71,4 21,4 -14	22,2 44,5 33,3 -11	10,0 45,0 45,0 -35
Müük järgneva 3 kuu jooksul	suureneb jääb samaks väheneb saldo	24,6 43,6 31,8 -7	20,7 41,4 37,9 -17	46,2 46,2 7,7 39	24,0 32,0 44,0 -20	50,0 37,5 12,5 38	11,8 29,4 58,8 -47	21,4 64,3 14,3 7	33,3 55,6 11,1 22	15,0 40,0 45,0 -30
Ettevõtte majandusolukorra prognoosimise kergus või raskus	väga kerge kerge raske väga raske saldo	0,0 8,7 91,3 0,0 -41	0,0 6,9 79,3 13,8 -50	0,0 7,7 84,6 7,7 -46	0,0 12,0 60,0 28,0 -52	0,0 12,5 62,5 25,0 -50	0,0 11,8 58,8 29,4 -53	0,0 7,2 85,7 7,1 -46	0,0 0,0 88,9 11,1 -56	0,0 5,0 75,0 20,0 -55
Töötajate arv järgneva 3 kuu jooksul	suureneb jääb samaks väheneb saldo	4,6 72,5 22,9 -18	10,3 51,7 37,9 -28	0,0 76,9 23,1 -23	0,0 88,0 12,0 -12	0,0 87,5 12,5 -13	0,0 88,2 11,8 -12	7,7 84,6 7,7 0	0,0 66,7 33,3 -33	5,0 75,0 20,0 -15
Kaupade hinnad järgneva 3 kuu jooksul	tõusevad jäävad samaks langevad saldo	36,4 60,9 2,7 34	51,7 44,8 3,5 48	30,8 69,2 0,0 31	24,0 72,0 4,0 20	12,5 87,5 0,0 13	29,4 64,7 5,9 24	28,6 64,3 7,1 21	44,4 55,6 0,0 44	35,0 65,0 0,0 35
Ärikonjunktuur praegu	hea rahuldav halb saldo	11,0 61,5 27,5 -17	17,2 69,0 13,8 4	7,7 46,2 46,2 -39	4,0 56,0 40,0 -36	12,5 37,5 50,0 -38	0,0 64,7 35,3 -35	14,3 57,1 28,6 -14	0,0 88,9 11,1 -11	15,8 57,9 26,3 -11
Ärikonjunktuur 6 kuu pärast	parem sama halvem saldo	10,2 61,1 28,7 -19	10,3 51,7 37,9 -28	0,0 76,9 23,1 -23	13,0 52,2 34,8 -22	25,0 25,0 50,0 -25	6,7 66,7 26,7 -20	14,3 64,3 21,4 -7	0,0 88,9 11,1 -11	15,0 60,0 25,0 -10
Kindlustunde indikaator		-6	1	0	-23	13	-39	17	15	-23

Kodukaupade kauplused

A - Elektriliste kodumasinate, audio- ja videokaupade kauplused

B - Majatarvete, sisustuskaupade, ehituskaupade, rauakaupade kauplused

Kaubamajad sh ka hüpermarketid

Muud sh bürootarvete, raamatu-, ja sporditarvete jm kauplused

JAEKAUBANDUSBAROMEETER
(saldod %-des)

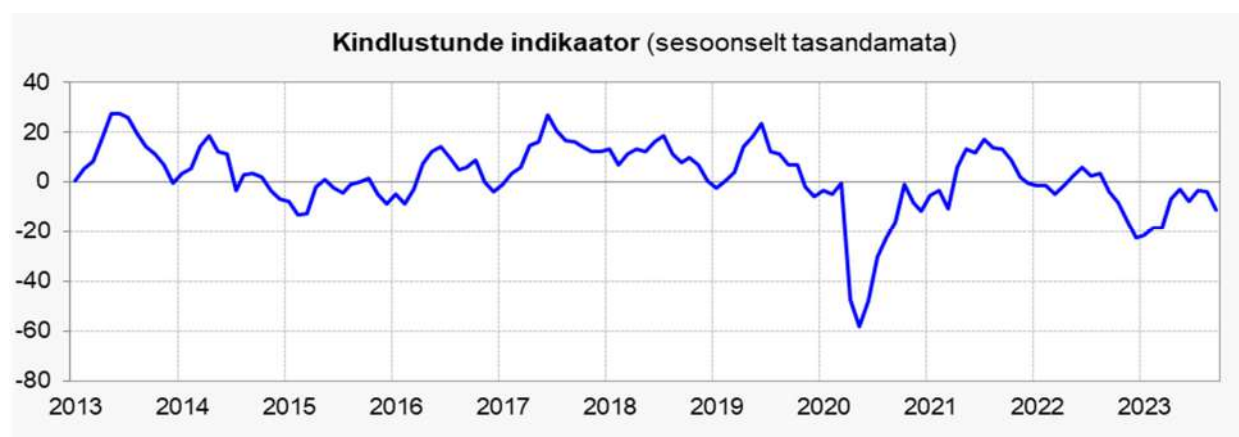
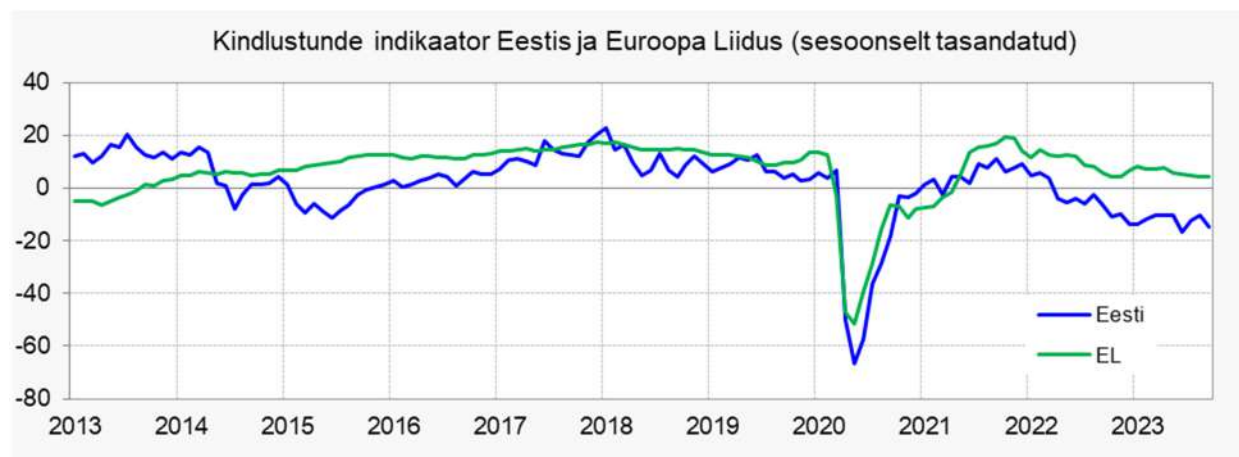
	1993 - 2023			2022		2023										
	min	kesk	max	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06	07	08	09
Müük viimase 3 kuu jooksul	-73	25	76	35	11	6	18	18	0	-5	18	13	13	18	14	11
Kaubavarud praegu	-10	12	38	12	16	21	22	20	27	21	21	20	25	25	22	21
Kaupade tellimused järgneva 3 kuu jooksul	-62	10	57	-22	-30	-31	-37	-39	-17	7	14	5	-5	-9	-18	-26
Müük järgneva 3 kuu jooksul	-67	17	77	-18	-22	-19	-38	-41	-7	21	40	25	6	0	-10	-7
Ettevõtte majandusolukorra prognoosimise kergus või raskus	-44	-36	-18	-42	-38	-44	-43	-41	-41	-37	-41	-36	-40	-36	-41	-41
Töötajate arv järgneva 3 kuu jooksul	-50	0	34	-5	-5	-9	-13	-5	1	5	4	3	6	-12	-19	-18
Kaupade hinnad järgneva 3 kuu jooksul	-32	33	90	80	77	71	74	69	63	65	48	40	35	35	38	34
Ärikonjunktuur praegu	-55	3	63	-8	-22	-19	-15	-20	-17	-17	-25	-25	-19	-11	-14	-17
Ärikonjunktuur 6 kuu pärast	-41	11	49	-41	-34	-28	-33	-7	10	8	7	0	-10	-6	-12	-19
Kindlustunde indikaator	-49	9	43	2	-9	-11	-14	-14	-11	-2	12	6	-2	-2	-6	-6

2.4. Teenindusbaromeeter ¹⁵

Kindlustunde indikaatori langus jätkus, see langes juuni -8-lt septembriks -11-le, pärast väikest tõusu juulis-augustis -4-le. Teenuste müük jätkas vähenemist ja sama trendi prognoosivad ettevõtted eelolevaks 3 kuuks.

Kindlustunde indikaatori¹⁶ liikumine juuni -8-lt septembris -11-le peegeldab aeglase nõudluse languse trendi jätkumist. Väheneva teenuste müügiga ettevõtteid oli viimastel kuudel endistviisi rohkem (35%) kui suureneva teenuste müügiga ettevõtteid (20%; saldo¹⁷ -14, juunis -4), müügi vähenemise tõttu halvenes ettevõtete majandusseis (saldo juunis -5, septembris -11). Ka lähemaks 3 kuuks prognoosivad ettevõtteid sagedamini müügi vähenemist (28% neist) kui suurenemist (17%), ent prognoosid tervikuna (saldo -9) ei ole kehvemad kui 3 kuud tagasi (saldo -15) ja aasta varem (saldo -11). Pooltes harudes on kindlustunde indikaator plusspoolel, pooltes miinuspoolel, kõrgeim on see telekommunikatsiooni-ettevõtetel (+33) ja IT sektoris (+19) ning madalaim veoettevõtetel (-48) ja logistikas (-41). Viimase 3 kuuga tõusis kindlustunde kolmes harus ja langes seitsmes.

Suvekuudel elavnes hooajaline nõudlus turismisektoris, hotellidel ja restoranidel, teenuste müügi kasv jätkus ka IT ja telekommunikatsiooni alal, teistes harudes jäi müük madalseisu (saldo kokku -14). Töötajaid palgati juurde turismiga seotud sektoris ja IT valdkonnas, muudes harudes hõive vähenes (saldo kokku -4, juunis +1). Peamise piirava tegurina vähest nõudlust märkivate ettevõtete osakaal tõusis III kvartalis 50%-lt 55%-le, ent tööjõu puudus (17%-l) oli leevenenud.

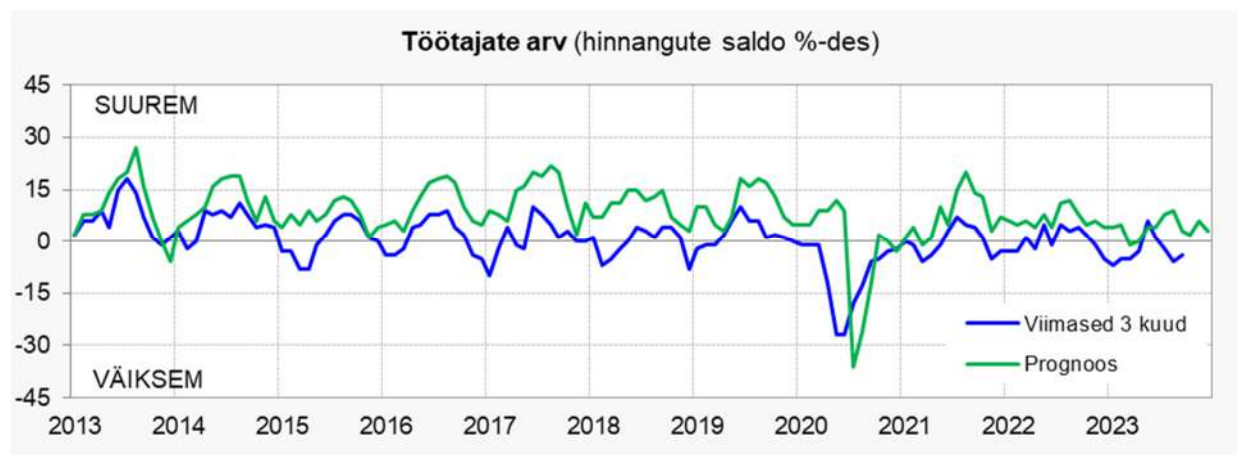
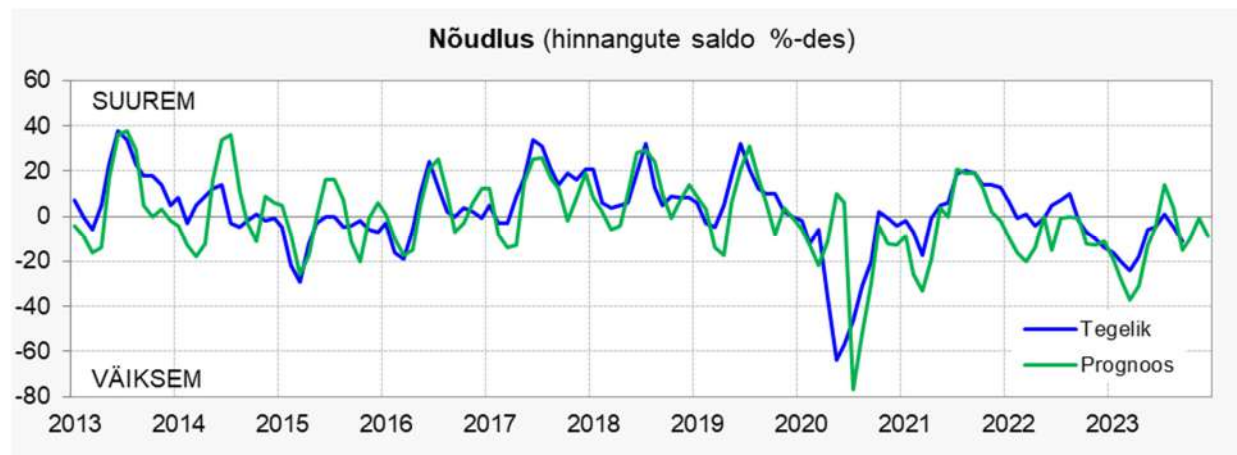
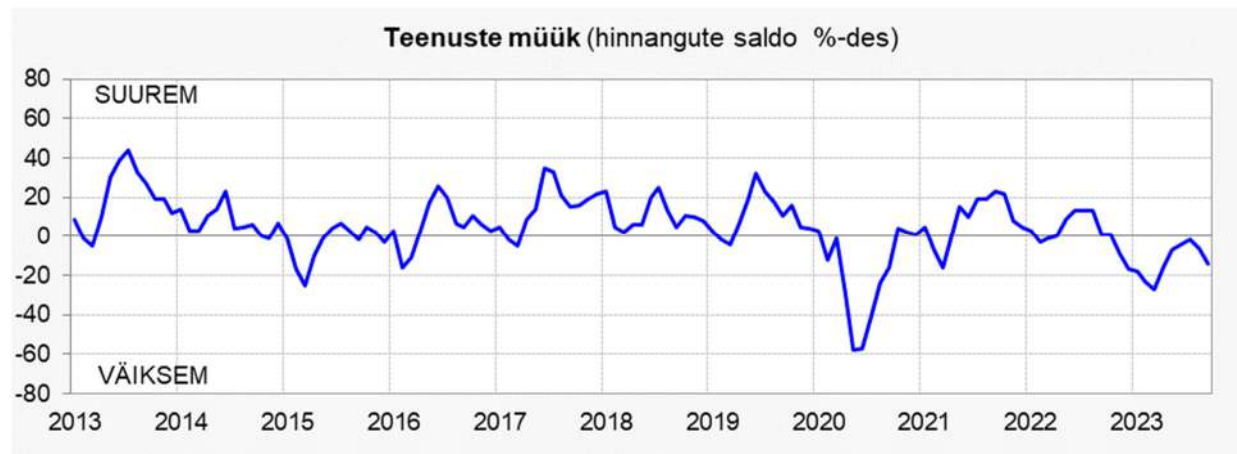

¹⁵ Koostatud EKI poolt Euroopa Komisjoni ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi tellimisel septembris 281 ettevõtte hinnangute alusel.

¹⁶ Koondnäitaja, mis peegeldab müügi ja majandusolukorra muutusi viimasel 3 kuul ja lähema 3 kuu müügi prognoosi.

¹⁷ Saldod on positiivsete ja negatiivsete hinnangute protsentide vahed.

Järgmisel 3 kuul loodavad teenuste müüki suurendada IT, telekommunikatsiooni ja reklaamifirmad, teised harud prognoosivad müügi vähenemist (saldo -9, juunis -15). Tööhõive tervikuna eeldatavasti ei vähene (prognoosi saldo +3). Teenuste hinnatõusu aeglustumine jätkub (prognoosi saldo +8, juunis +12, septembris 2022 +44). Ettevõtete kindlus enda võimalike majandusarengute prognoosimisel on veidi kasvanud (saldo -27, juunis -31), kuid endiselt 73% ettevõtteid peab edasist olukorda raskesti või väga raskesti prognoositavaks.

Infotehnoloogia

Kindlustunde indikaator (+19, juunis +21) on tagasihoidlikumal tasemel kui aasta varem (+30), sest teenuste müügi kasv on aeglustunud (saldo +16, juunis +32, septembris 2022 +35). Ettevõtete majandusolukord on siiski jätkuvalt aegamööda paranenud (saldo +20, juunis +22, septembris 2022 +20). Töötajate arvu kasv on samuti aeglustunud, viimastel kuudel jäi viiendikul ettevõtetest töötajaid vähemaks (saldo +10, septembris 2022 +20). Tööhõive prognoosid püsivad siiski positiivsed (saldo +26, septembris 2022 +32), sest järgmisel 3 kuul loodab neljandik ettevõttest nõudluse kasvu. Nõudluse prognoosid on veidi tagasihoidlikumad kui aasta varem (saldo +20, septembris 2022 +35). Peamise piirava tegurina nimetatakse vähest nõudlust (42%-l ettevõtetest, aasta tagasi 21%-l), tööjõu puudus on muutunud vähemtähtsaks (27%-l, aasta varem 50%-l). Edasiste majandusarengute prognoosimist peab 55% vastajaist raskeks. Hinnatõus lähikuudel ei aeglustu (saldo +39, juunis +32), hinnaprognosi saldo on hetkel kõrgeim teenuste sektoris.

Telekommunikatsioon

Kindlustunde indikaator (+33, juunis +2, septembris 2022 -10) peegeldab positiivset trendi teenuste nõudluses. Viimasel 3 kuul müük kasvas (saldo +50), ettevõtete majandusolukord on stabiilne ja nõudluse kasvu on oodata ka lähemal 3 kuul (prognoosi saldo +50). Töötajate arv püsib kasvutrendil. Piirava tegurina ongi tuntavam tööjõu puudus (33%-l ettevõtetest) kui vähene nõudlus (22%-l). Teenuste hinnatase jääb suuresti samaks, hinnatõus näitab aeglustumist (prognoosi saldo +25, juunis +39, septembris 2022 +69).

Hotellid

Kindlustunde indikaator on liikunud hooaja kõrgtasemelt (+43 juunis) septembriks +6-le, mis jääb veidi alla aastatagust taset (+16) ja ka alla pandeemiaeelset taset (septembris 2019 +15).

Viimasel 3 kuul oli nõudlus hotellidele soodne, enamikul neist müük suurenes (+56, juunis +47, septembris 2022 +63), mis võimaldas majandusolukorral paraneda (saldo +39, juunis +30). Sügishooajaks prognoosivad hotellid mullusest veidi suuremat nõudluse langust (saldo -77, septembris 2022 -72). Ajutiselt suurenenud töötajate arv väheneb jälle (prognoosi saldo -50, septembris 2022 -45). Enda edasiste võimalike majandusarengute prognoosimisel on hotellid jälle veidi kindlamad (saldo -43, juunis -57, septembris 2022 -69), ent ebakindlus on sellegipoolest kõrgem teenindussektori keskmisest (saldo -27). Lähikuudel langeb hinnatase ligi pooltes majutusasutustes, hinnalangus võib kujuneda mullusest tuntavamaks (prognoosi saldo -44, septembris 2022 -8).

Laenukeskkonna uuringu kohaselt ei ole hotellidel kerge pangalaenu saada, ligi 40% hindas võimalusi piiratuks (saldo -36 nagu juuniski).

Restoranid

Restoranide kindlustunde indikaator liigub plusspoolele (septembris +3), ehkki suvine kõrgtase on möödas (+34 juulis). Lähemaks 3 kuuks prognoosib enamik restorane (76%) nõudluse vähenemist. Eelmisel 3 kuul oli nõudlus võrdlemisi hea ja müük enamikul restoranidel suurenes (saldo +42, juunis +13), ent müügi hooajaline kasv jäi veidi alla möödunud aastale (saldo +46 septembris 2022). Restoranide ootused lähikuude nõudlusele on mõneti skeptilisemad kui aasta varem (saldo -73, septembris 2022 -57). Hooajaliselt suurenenud töötajate arv väheneb jälle enam kui pooltel restoranidel (saldo -59, septembris 2022 -49). Hinnatõus jätkub aeglustuval trendil, 10% restorane plaanib hindu langetada ja 30% tõsta (prognoosi saldo +20, juunis +57).

Peamiseks piiravaks teguriks oli III kvartalis vähesevõitu nõudlus (50%-l, aasta varem 17%-l), tööjõu puudus häiris vähem (aasta varem 48%-l). Restoranide ebakindlus enda võimalike edasiste majandusraskuste suhtes on hetkel kõrgeim kogu teenuste sektoris (saldo -48).

Turism

Kindlustunde indikaator langes 3 kuuga +15-lt -5-le, sest eeloleval 3 sügiskuul väheneb nõudlus tuntavalt (prognoosi saldo -47, juunis +17). Nõudluse prognoos on veidi madalam eelmise 10 aasta keskmisest prognoosist septembris (saldo -44). Ka kindlustunne (-5) on allpool eelmise 10 aasta septembri keskmist (-1) ja 2022. aasta septembri taset (+6).

Teenuste müük suurenes suvekuudel (saldo +16, juulis +28), ent mõnevõrra vähem kui aasta varem (saldo +46). Ligi kolmandiku ettevõtete teatel neil majandusolukord paranes viimastel kuudel (saldo +16, juunis +12). Majanduslik ebakindlus võimalike ettetulevate raskuste tõttu on suurem kui enamikus teistes harudes (hinnangute saldo -47), kuid väiksem kui aasta tagasi (saldo -70). Töötajate arvu, mis eelmistel kuudel veidi kasvas (saldo juunis +9, septembris +3), vähendatakse lähikuudel sarnaselt möödunud aastaga (saldod -13). Hinnatõus on aeglustuval trendil (saldo +12, juunis +26).

Transport

Kindlustunde indikaator on püsinud kogu 2023. aasta väga madal (juunis -53, septembris -48), olles allpool eelmise aasta taset (septembris -31). Nõudlus ja teenuste müük on suuresti langenud, viimasel 3 kuul vähenes müük ligi 70% ettevõtetel ja 53% ettevõtetel halvenes majandusolukord. Ebapiisav nõudlus on tõusnud peamiseks piiravaks teguriks 63% ettevõtetele (aasta varem 9%-l), tööjõu puudus piirab veel vaid 23% ettevõtete tegevust (aasta tagasi 58%-l). Ka pangalaenu saamise võimalusi hinnatakse üsnagi piiratuks (saldo -33).

46% ettevõtete arvates väheneb müük neil lähikuudel veelgi, 40%-l müük ei muutu, 14% suureneb; prognoosi saldo (-31) on sarnane aastatagusele (-29) ja mitte enam samavõrra pessimistlik kui juunis (-72). Sügishooajal töötajate arvu vähenemine jätkub (prognoosi saldo -14, juunis -15). Üle neljandiku ettevõtteid kavatseb langetada lähikuudel teenuste hinda, mistõttu hinnatase tervikuna jääb langus-trendile (saldo -25 nagu juuniski).

Logistika

Kindlustunde indikaator langes miinuspoole pärast sõja algust Ukrainas ja viimase 3 kuuga langes kindlustunne veelgi (septembris -41, juunis -24, septembris 2022 -29). Teenuste müügi vähenemine jätkus (saldo -48, juunis -34, septembris 2022 -16), mille tulemusel jätkus ka ettevõtete majandusolukorra halvenemine (saldo -43, juunis -30). Vähene nõudlus piirab logistikaettevõtete tegevust rohkem (63%-l) kui aasta varem (40%-l). Võimalusi pangalaenu saada hindavad logistikaettevõtted kesiseks (saldo -47), hinnang on madalaim teenuste sektoris.

Eeloleva kolme kuu teenuste müügi väljavaated pole paranenud (saldo -30, juunis -25), 39% ettevõtteid prognoosib edasist käibe vähenemist ja vaid 9% kasvu. Töötajate arv, mis eelmisel 3 kuul vähenes ligi 40% ettevõtetes, lähikuudel palju ei muutu (saldo -9). Teenuste hinnatase võib järgnevatel kuudel veidi langeda, seda prognoosib 13% ettevõtteid (saldo -4, juunis -9, septembris 2022 +55).

Kinnisvarateenused

Kindlustunde indikaator on alates 2022. aasta teisest poolest negatiivne. Viimase 3 kuuga langes see -5-lt -14-le, kuid kindlustunne ei ole enam nii madal kui aasta tagasi (-19). Nõudlus ja teenuste müük olid viimasel 3 kuul jätkuvalt madalseisus (saldo -26, juunis +4, septembris 2022 -21), kuid majandusolukord palju ei halvenenud (saldo -12). Vähest nõudlust märkis piirava tegurina 64% ettevõtteid nagu ka I kvartalis. Võimalusi pangalaenu saada hindas 76% ettevõtteid normaalseks, 24% piiratuks (saldo -24, juunis -19).

Järgmisel 3 kuul on loota, et teenuste müük jääb üsna püsivaks, seega võib nõudluse langus hakata peatuma (prognoosi saldo -4, juunis -19, septembris 2022 -34). Töötajate arvu prognoos jääb tagasihoidlikuks (saldo +8, septembris 2022 +21). Teenuste hinnatase tervikuna ei lange, kuid hinnatõus on takerdunud (prognoosi saldo +8, juunis +7, septembris 2022 +28).

Reklaam

Kindlustunde indikaator on jälle tõusnud plusspoolele (+3, juunis -10, septembris 2022 -18). Eelmisel 3 kuul küll teenuste müük vähenes hooajale omaselt (saldo -10), kuid ettevõtete majandusolukord ei halvenenud ja järgmisel 3 kuul on jälle oodata suuremat nõudlust (prognoosi saldo +19, septembris 2022 -5), mistõttu ka töötajate arvu veidi suurendatakse (saldo +4). Eelmisel viiel kuul tööhõive pigem vähenes (saldo septembris -10). Peamise piirava tegurina märgitakse vähest nõudlust sagedamini (46% ettevõtete poolt) kui II kvartalis (36%-l). Hinnatase jääb lähikuudel valdavalt samaks (saldo +5, juunis +13).

Arhitekti- ja inseneritegevused¹⁸

Kindlustunde indikaatori langus jätkus, juuni -20-lt langes see septembriks -25-le (septembris 2022 -5). Indikaator liigub järjest vähenenud nõudluse oludes miinuspoolele juba alates 2022. aasta maikuust. Nii arhitekti- kui inseneriettevõtete kindlustunde indikaator on -25, viimasel 3 kuul vähenes nõudlus nii arhitektidel (saldo juunis -24, septembris -37) kui inseneridel (saldo juunis -30, septembris -24). Halvenenud majandusolukorraga ettevõtete osakaal tõusis kolmandikule. Ebapiisav nõudlus piirab nüüd ettevõtete tegevust oluliselt rohkem (57%-l) kui tööjõu puudus (23%-l), mis veel aasta varem oli peamiseks takistuseks 44%-le ettevõtetele.

Eeloleval 3 kuul ettevõtete hinnangul mõlemas harus nõudluse vähenemine jätkub (saldo kokku -20, juunis -14, septembris 2022 -3), 30% ettevõtteid prognoosib teenuste müügi vähenemist, vaid 10% suurenemist ja 60% senist taset. Tööhõive on kahanenud juba ligi aasta kestel, suvekuudel see trend küll pidurdus (saldo -3) ega kiirene loodetavasti ka lähikuudel (prognoosi saldo -3). Teenuste hinna tõusu aeglustumine jätkub (prognoosi saldo +13, juunis +22).

¹⁸ Septembrikuu küsitluses osales 21 inseneri- ja 19 arhitektibürood.

TEENINDUSBAROMEETER
(vastuste jagunemine %-des)

		2022				2023								
		09	10	11	12	01	02	03	04	05	06	07	08	09
Teenuste müük viimase 3 kuu jooksul	suurenes	25,7	26,0	21,6	19,3	19,5	18,4	18,2	21,5	21,7	27,7	28,8	22,8	20,4
	jäi samaks	49,7	49,0	48,1	44,1	43,3	39,7	36,4	40,9	49,2	40,9	40,8	48,4	44,7
	vähenes	24,6	25,1	30,3	36,6	37,2	41,9	45,4	37,6	29,0	31,3	30,4	28,8	34,8
	saldo	1	1	-9	-17	-18	-23	-27	-16	-7	-4	-2	-6	-14
Nõudlus viimase 3 kuu jooksul	suurenes	21,3	16,3	18,4	16,6	15,7	13,7	14,2	15,0	16,7	19,4	24,1	17,8	17,5
	jäi samaks	55,2	60,4	53,4	52,6	52,5	52,1	47,6	52,5	61,0	55,8	52,5	59,6	54,3
	vähenes	23,5	23,2	28,2	30,8	31,8	34,2	38,2	32,6	22,3	24,8	23,4	22,5	28,2
	saldo	-2	-7	-10	-14	-16	-20	-24	-18	-6	-5	1	-5	-11
Nõudlus järgneva 3 kuu jooksul	suureneb	18,0	15,9	12,1	9,7	14,1	18,9	22,9	29,4	22,4	17,1	12,6	19,9	16,9
	jääb samaks	53,3	49,2	48,1	43,6	41,0	49,4	49,3	54,9	59,6	51,3	64,9	59,0	57,3
	väheneb	28,7	34,9	39,8	46,7	44,9	31,7	27,9	15,7	18,0	31,6	22,5	21,1	25,8
	saldo	-11	-19	-28	-37	-31	-13	-5	14	4	-15	-10	-1	-9
Ettevõtte majandus- olukorra prognoosimise kergus või raskus	väga kerge	0,6	0,3	0,6	1,3	0,5	2,0	0,4	0,6	1,3	0,8	0,6	0,9	1,8
	kerge	20,3	19,5	15,0	18,7	18,3	17,1	18,5	18,0	23,2	24,3	22,7	23,0	25,1
	raske	56,8	67,3	71,7	67,3	69,2	67,7	65,6	70,0	66,2	61,7	63,8	68,7	63,5
	väga raske	22,4	12,9	12,8	12,7	12,1	13,2	15,5	11,4	9,4	13,2	12,9	7,4	9,6
saldo	-40	-36	-41	-36	-37	-37	-39	-37	-30	-31	-33	-29	-27	
Töötajate arv viimase 3 kuu jooksul	suurenes	13,4	11,5	11,7	8,9	8,5	11,2	12,7	12,7	13,5	15,8	15,1	13,5	12,9
	jäi samaks	76,9	79,1	75,9	77,0	76,3	73,0	69,8	72,1	79,2	69,8	67,7	67,5	70,0
	vähenes	9,7	9,4	12,4	14,2	15,2	15,8	17,6	15,2	7,4	14,4	17,3	19,0	17,1
	saldo	4	2	-1	-5	-7	-5	-5	-3	6	1	-2	-6	-4
Töötajate arv järgneva 3 kuu jooksul	suureneb	15,0	12,3	15,1	13,4	14,7	16,0	17,3	16,9	18,2	14,4	13,7	16,9	16,2
	jääb samaks	74,1	79,3	75,1	72,6	71,0	72,0	69,0	74,0	72,6	74,2	74,3	72,0	70,7
	väheneb	11,0	8,4	9,8	14,0	14,3	12,0	13,7	9,1	9,3	11,4	12,1	11,1	13,1
	saldo	4	4	5	-1	0	4	4	8	9	3	2	6	3
Teenuste hinnad järgneva 3 kuu jooksul	tõusevad	49,1	46,4	32,7	39,5	38,3	33,5	35,2	25,0	26,6	21,6	18,2	21,5	18,0
	jäävad samaks	45,6	46,8	61,1	51,9	53,2	58,0	57,1	70,1	66,6	68,9	76,6	69,9	71,8
	langevad	5,3	6,8	6,3	8,6	8,5	8,5	7,7	4,9	6,8	9,6	5,2	8,6	10,3
	saldo	44	40	26	31	30	25	28	20	20	12	13	13	8
Äritegevust piirab praegu														
	mitte miski	x	13,3	x	x	12,7	x	x	14,0	x	x	11,2	x	x
	ebapiisav nõudlus	x	40,4	x	x	51,2	x	x	49,5	x	x	54,7	x	x
	tööjõu puudus	x	19,8	x	x	15,6	x	x	19,3	x	x	17,1	x	x
	ruumi, seadmete puudus	x	1,4	x	x	0,2	x	x	0,0	x	x	1,4	x	x
	finantsprobleemid	x	7,8	x	x	5,8	x	x	6,3	x	x	5,8	x	x
	muud	x	17,3	x	x	14,5	x	x	10,9	x	x	9,8	x	x
Ärikonjunktuur (olukord) 6 kuu pärast	parem	x	5,5	x	x	13,2	x	x	16,5	x	x	9,6	x	x
	sama	x	37,9	x	x	47,3	x	x	62,3	x	x	56,5	x	x
	halvem	x	56,7	x	x	39,5	x	x	21,1	x	x	33,9	x	x
	saldo	x	-51	x	x	-26	x	x	-5	x	x	-24	x	x
Võimsuste rakendatus (%)		x	83	x	x	82	x	x	81	x	x	82	x	x
Kindlustunde indikaator		-4	-8	-16	-23	-22	-19	-19	-7	-3	-8	-4	-4	-11

TEENINDUSBAROMEETER, SEPTEMBER 2023
(vastuste jagunemine teenindusharude lõikes %-des)

	Infotehnoloogia	Telekommunikatsioon	Hotellid	Restorandid	Turism	Maantee-transport	Logistika	Kinnisvara	Arhitekti- ja inseneritegevused	Reklaam	KOKKU
Teenuste müük viimase 3 kuu jooksul	29,0	62,5	66,7	58,6	37,5	5,6	8,7	3,7	12,5	19,1	20,4
suurenes	58,0	24,5	22,3	24,4	40,5	25,0	34,3	66,3	44,5	52,0	44,7
jäi samaks	13,0	13,0	11,0	17,0	22,0	69,4	57,0	30,0	43,0	29,0	34,8
vähenes	16	50	56	42	16	-64	-48	-26	-31	-10	-14
saldo	25,8	25,0	50,0	50,0	29,0	5,6	8,7	11,5	7,5	19,1	17,5
Nõudlus viimase 3 kuu jooksul	68,2	50,0	39,0	40,0	58,0	41,7	39,3	65,5	59,5	62,0	54,3
suurenes	6,0	25,0	11,0	10,0	13,0	52,8	52,0	23,0	33,0	19,0	28,2
jäi samaks	20	0	39	40	16	-47	-43	-7	-26	0	-11
vähenes	25,8	50,0	5,6	3,5	6,3	14,3	8,7	7,7	10,0	33,3	16,9
saldo	68,2	50,0	11,4	20,6	40,8	40,0	52,3	80,3	60,0	52,7	57,3
Nõudlus järgneva 3 kuu jooksul	6,0	0,0	83,0	76,0	53,0	45,7	39,0	12,0	30,0	14,0	25,8
suurenes	20	50	-77	-73	-47	-31	-30	-4	-20	19	-9
jäi samaks	0,0	0,0	2,8	0,0	0,0	5,7	4,4	0,0	2,4	0,0	1,8
vähenes	45,0	50,0	14,2	14,0	19,0	5,7	8,7	34,0	16,6	5,0	25,1
saldo	55,0	50,0	61,0	63,0	50,0	71,4	74,0	59,0	54,0	90,0	63,5
Majandusraskuste ettenägemise kergus või raskus	0,0	0,0	22,0	23,0	31,0	17,1	13,0	7,0	27,0	5,0	9,6
väga raske	-5	0	-43	-48	-47	-44	-41	-20	-43	-48	-27
saldo	29,0	25,0	36,1	43,3	9,4	2,9	0,0	3,9	12,5	0,0	12,9
Töötajate arv viimase 3 kuu jooksul	52,0	62,0	57,9	36,7	84,6	91,4	61,0	88,2	72,5	90,0	70,0
suurenes	19,0	13,0	6,0	20,0	6,0	5,7	39,0	8,0	15,0	10,0	17,1
jäi samaks	10	12	30	23	3	-3	-39	-4	-3	-10	-4
vähenes	35,5	50,0	0,0	3,5	6,3	2,9	0,0	14,8	12,2	14,3	16,2
saldo	54,5	50,0	50,0	34,6	74,8	80,0	91,0	78,2	72,8	75,7	70,7
Töötajate arv järgneva 3 kuu jooksul	10,0	0,0	50,0	62,0	19,0	17,1	9,0	7,0	15,0	10,0	13,1
suurenes	26	50	-50	-59	-13	-14	-9	8	-3	4	3
jäi samaks	38,7	25,0	2,8	30,0	25,0	2,8	8,7	14,8	19,5	4,8	18,0
vähenes	61,3	75,0	50,2	60,0	62,0	69,4	78,3	78,2	73,5	95,2	71,8
saldo	0,0	0,0	47,0	10,0	13,0	27,8	13,0	7,0	7,0	0,0	10,3
Teenuste hinnad järgneva 3 kuu jooksul	39	25	-44	20	12	-25	-4	8	13	5	8
tõusevad	19,2	22,2	5,9	13,0	6,5	3,3	5,3	8,0	8,6	23,1	11,2
jäi samaks	42,3	22,2	76,5	47,8	64,5	63,3	63,2	64,0	57,1	46,2	54,7
vähenes	26,9	33,3	0,0	21,7	6,5	23,3	5,3	12,0	22,9	7,7	17,1
saldo	0,0	0,0	0,0	4,4	0,0	0,0	0,0	4,0	0,0	7,7	1,4
Äritegevust piirab praegu*	7,7	11,1	8,8	0,0	6,5	0,0	5,3	8,0	5,7	0,0	5,8
mitte miski ebapiisav nõudlus tööjõu puudus ruumi, seadmete puudus finantsprobleemid muud	3,8	11,1	8,8	13,0	16,1	10,0	21,1	4,0	5,7	15,4	9,8
parem	14,8	10,0	0,0	4,4	3,5	6,7	5,3	12,0	8,3	14,3	9,6
sama	63,0	80,0	58,8	56,5	44,8	36,7	57,9	56,0	44,5	57,1	56,5
halvem	22,2	10,0	41,2	39,1	51,7	56,7	36,8	32,0	47,2	28,6	33,9
saldo	-7	0	-41	-35	-48	-50	-32	-20	-39	-14	-24
Kindlustunde indikaator	19	33	6	3	-5	-48	-41	-14	-25	0	-11

* Juuli küsitluse andmed

TEENINDUSBAROMEETER

(saldod %-des)

Näitaja	2002 - 2023			2022				2023								
	min	kesk	max	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06	07	08	09
Teenuste müük viimase 3 kuu jooksul	-68	9	52	1	1	-9	-17	-18	-23	-27	-16	-7	-4	-2	-6	-14
Nõudlus viimase 3 kuu jooksul	-73	6	50	-2	-7	-10	-14	-16	-20	-24	-18	-6	-5	1	-5	-11
Nõudlus järgneva 3 kuu jooksul	-77	4	60	-11	-19	-28	-37	-31	-13	-5	14	4	-15	-10	-1	-9
Ettevõtte majandusolukorra prognoosimise kergus või raskus	-41	-30	-13	-40	-36	-41	-36	-37	-37	-39	-37	-30	-31	-33	-29	-27
Töötajate arv viimase 3 kuu jooksul	-35	2	21	4	2	-1	-5	-7	-5	-5	-3	6	1	-2	-6	-4
Töötajate arv järgneva 3 kuu jooksul	-36	9	39	4	4	5	-1	0	4	4	8	9	3	2	6	3
Teenuste hinnad järgneva 3 kuu jooksul	-35	11	55	44	40	26	31	30	25	28	20	20	12	13	13	8
Äritegevust piirab praegu																
mitte miski	4	18	35	x	13	x	x	13	x	x	14	x	x	11	x	x
ebapiisav nõudlus	21	45	82	x	40	x	x	51	x	x	50	x	x	55	x	x
tööjõu puudus	1	18	37	x	20	x	x	16	x	x	19	x	x	17	x	x
ruumi, seadmete puudus	0	2	9	x	1	x	x	0	x	x	0	x	x	1	x	x
finantsprobleemid	2	8	22	x	8	x	x	6	x	x	6	x	x	6	x	x
muu	2	9	31	x	17	x	x	15	x	x	11	x	x	10	x	x
Ärikonjunktuur (olukord) 6 kuu pärast	-74	1	48	x	-51	x	x	-26	x	x	-5	x	x	-24	x	x
Kindlustunde indikaator	-60	7	43	-4	-8	-16	-23	-22	-19	-19	-7	-3	-8	-4	-4	-11

2.5. Tarbijabaromeeter¹⁹

Tarbijate kindlustunne²⁰ on võrreldes aastatagusega paranenud, kuid alates käesoleva aasta maikuust pole indikaatori näitaja muutunud ja see on jätkuvalt madalal tasemel (september –30, pikaajaline keskmine –9). Eesti majanduse väljavaade on elanike hinnangul halb ja pessimistlikule tulevikunägemusele aitavad kaasa eesootavad ostujõudu kahandavad maksu- ja laenuintresside tõusud (sh käibemaksu tõus), tööpuuduse kasv, samuti sõjategevuse jätkumine Ukrainas (kaitsekulud), majanduslangus ning riigieelarve arutelud (kokkuvõid).

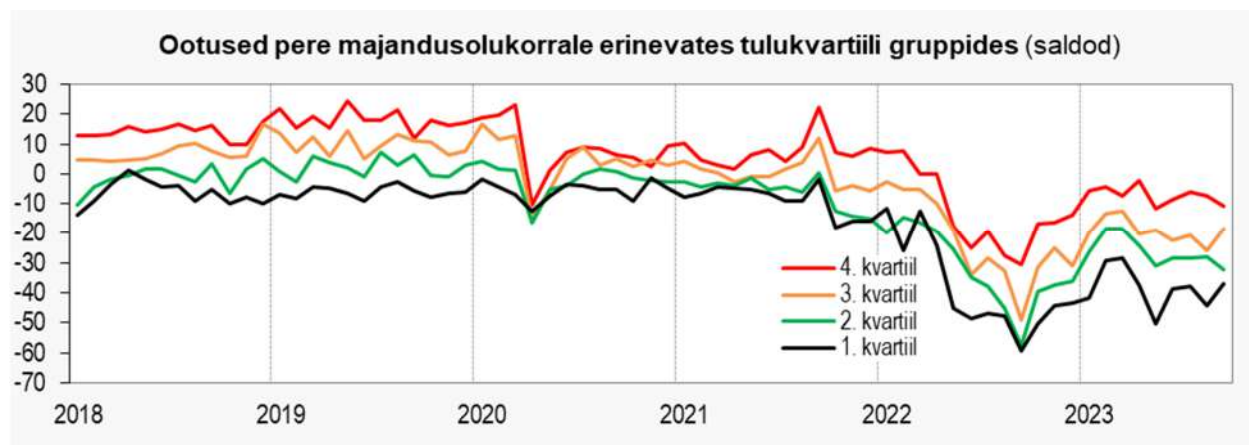
Perede majanduslik olukord ei ole paranenud ja tulevikuootused on pigem pessimistlikud

Septembris hindas 53% peredest, et nende majanduslik olukord on läinud halvemaks kui oli 12 kuud tagasi, 34% märkis, et majanduslik olukord on jäänud samaks ja 12% peredest märkis olukorra paranemist (saldo²¹ septembris –28, septembris 2022 –39, pikaajaline keskmine –8). Võrreldes eelmise aasta septembriga on hinnangud paranenud, kuid need on stabiliseerunud madalal tasemel alates käesoleva aasta veebruarikuust (saldo veebruaris –27, augustis –29).

Ootused oma pere majandusolukorrale järgneva 12 kuu pärast olid septembris märgatavalt optimistlikumad kui aasta tagasi, kuid samal tasemel augustikuuga ning endiselt halvemad pikaajalisest keskmisest (saldo septembris –23, septembris 2022 –46, augustis –24, pikaajaline keskmine –1). Septembris prognoosis 45% vastanutest järgmise 12 kuu jooksul perekonna majandusliku olukorra halvenemist, 33% olukorra samaks jäämist ja 10% paranemist. Pere majandusolukorra halvenemist prognoositi eelkõige I ja II tulukvartiilis, IV tulukvartiil ootab eelkõige senise olukorra püsimist.

Ootused pere majandusolukorrale 12 kuu pärast erinevates tulukvartiilides (september 2023, % vastanutest)

	Palju parem	Mõnevõrra parem	Sama	Mõnevõrra halvem	Palju halvem	Ei oska öelda
I kvartiil (madalaim)	1	4	25	35	23	12
II kvartiil	1	6	28	39	17	9
III kvartiil	1	11	37	29	11	11
IV kvartiil (kõrgeim)	3	14	44	32	4	3

¹⁹ Küsitlusi viiakse läbi interneti teel. Septembri küsitlus viidi läbi 1.–10. septembrini 2023. a ja küsitleti 1000 inimest üle Eesti.

²⁰ Kindlustunde indikaator on koondnäitaja, mis sisaldab elanike hinnangut oma majandusolukorra muutumisele viimase 12 kuu jooksul, prognoosi pere majandusolukorrale 12 kuu pärast, prognoosi riigi majandusolukorrale 12 kuu pärast ja püsikaupade ostu prognoosi.

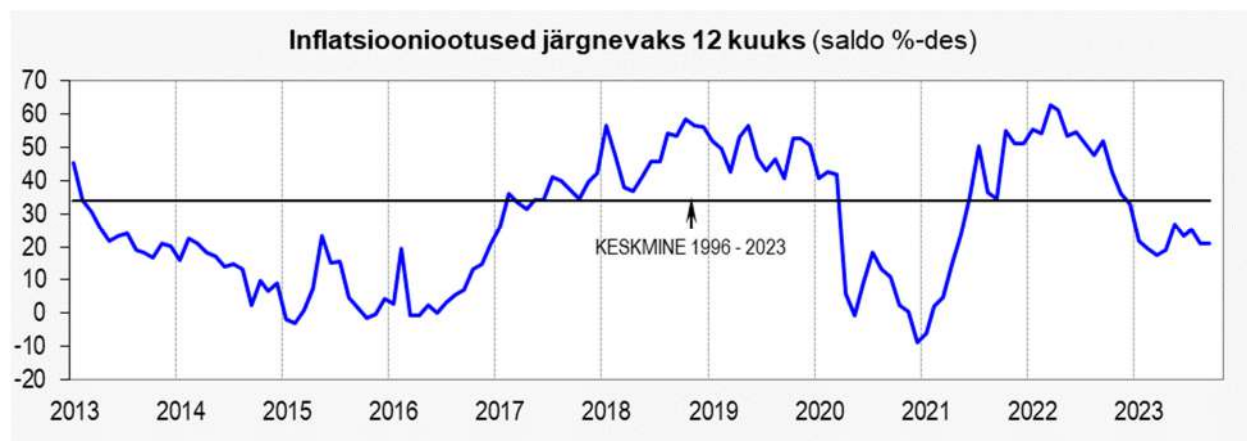
²¹ Saldo on positiivsete ja negatiivsete hinnangute protsentide vahe.

Riigi majanduse olukorra halvenemine elanike hinnangul jätkub

Elanike ootused riigi majandusarengule järgneva 12 kuu pärast olid septembris aastases võrdluses positiivsemad, kuid püsivad alates maikuust väga madalal tasemel (saldo septembris -47, septembris 2022 -69, augustis -46, pikaajaline keskmine -1). Septembris prognoosis 70% vastanutest riigi majandusolukorra halvenemist järgmise aasta jooksul, 13% sama olukorra püsimist ja 8% olukorra paranemist (septembris 2022 vastavalt 83%, 5% ja 3%). Möödunud aasta septembris olid elanike ootused riigi majandusarengule kõige madalamal tasemel alates 1992. aastast, kuid pessimism hakkas vähehaaval taanduma ja seda tänu Riigikogu valimiste eel antud lubadustele, samuti energiahindade ja inflatsioonitempo alanemisele ja inimeste kohanemisele muutustega. Trend kestis aprillini, mil ootused halvenesid ja need on alates maikuust püsivad muutumatuna (saldo septembris 2022 -69, märtsis -35, aprillis -39, mais -47). Eesti majanduse väljavaade on elanike hinnangul halb ja pessimistlikule tulevikunägemusele aitavad kaasa eesootavad ostujõudu kahandavad maksu- ja laenuintresside tõusud, samuti sõjategevuse jätkumine Ukrainas, majanduslangus ning kokkuhoiupoliitika riigieelarve koostamisel. Elanikud prognoosivad ka töötute arvu kasvu tuleva aasta jooksul (79% vastanutest).

Kuigi inflatsioon on aastaga taltunud, on hinnad 98% vastanute hinnangul viimase 12 kuu jooksul tõusnud. Keskmiselt tõusid hinnad elanike hinnangul aasta jooksul 14%. Inflatsiooniootused on võrreldes aastatagusega langenud (saldo septembris 21, septembris 2022 52, pikaajaline keskmine 34), kuid 85% vastanutest prognoosib hinnatõusu jätkumist järgneva aasta jooksul ja hindade tõusu keskmiselt 9%.

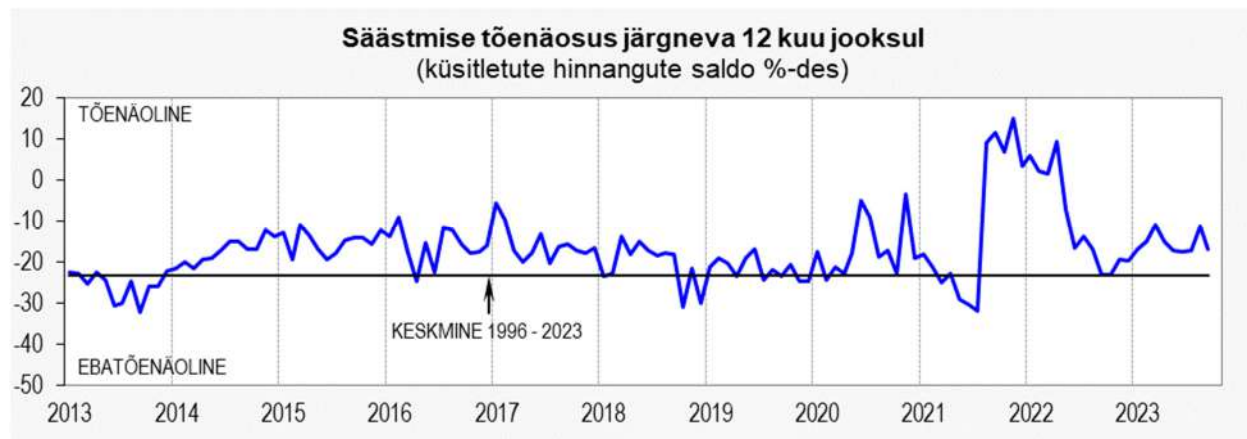

Püsikaupade ostmiseks ei ole elanike hinnangul praegu soodne aeg (saldo septembris –36, augustis –33, pikaajaline keskmine 10), kuid järgmise 12 kuu perspektiivis on püsikaupade ostukavatsused pikaajalise keskmise tasemel (saldo septembris –23, augustis –20, pikaajaline keskmine –2). Elanike pessimism püsikaupade ostmisel ja ostuplaanide tegemisel on suurenenud alates käesoleva aasta juunikuust.

Säästvate perede osakaal veidi suurenes ja ainult säästude või võlgu elavate perede osakaal vähenes

Perede praegune rahanduslik olukord on veidi parem kui aasta tagasi, sest septembris säästis 46% peredest, 35% tuli ots-otsaga välja, 14% elas varasemate säästude toel ja 3% elas võlgu (septembris 2022 vastavalt 42%, 35%, 17% ja 4%). Säästa suudavad eelkõige IV tulukvartiili kuuluvad pered (67% tulugrupist) ja kõige vähem I tulukvartiili kuuluvad pered (24% tulugrupist). Lähema 12 kuu jooksul hindavad pered raha säästmist pigem ebatõenäoliseks kui tõenäoliseks (57% ebatõenäoline, 36% tõenäoline), vaid IV tulugruppi kuuluvatel peredel on raha säästmine tõenäolisem (39% ebatõenäoline, 56% tõenäoline).

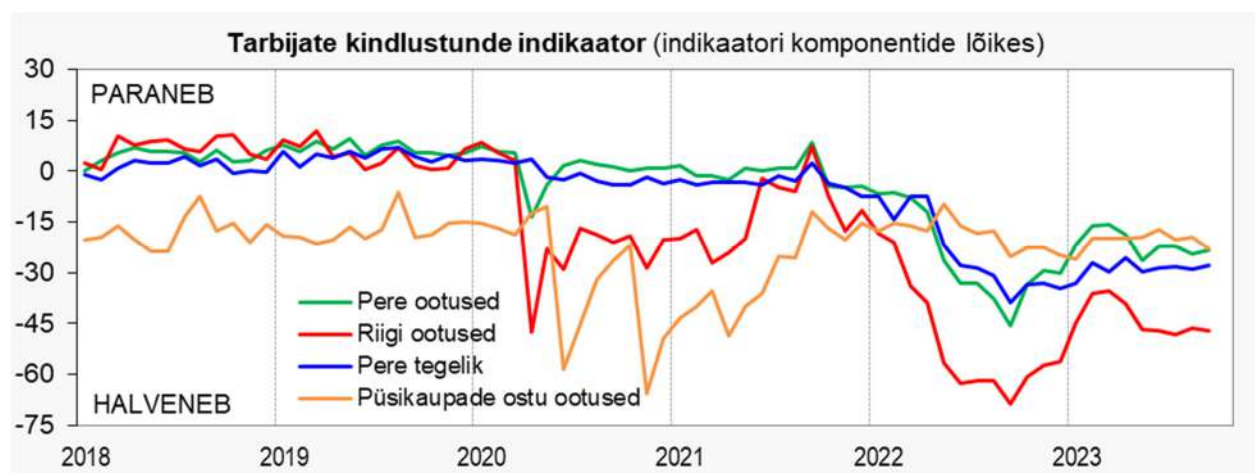

Hinnang pere rahanduslikule olukorrale (september 2023, % vastanutest erinevates tulukvartiiides)

Pere sissetuleku grupp	Säästab palju	Säästab natuke	Nii palju kui teenib ka kulutab	Elatakse varasemate säästude abil	Elatakse võlgu	Ei oska öelda
I kvartii (madalaim)	0	24	44	23	7	2
II kvartii	2	33	43	17	4	1
III kvartii	5	44	37	12	1	1
IV kvartii (kõrgeim)	13	54	24	6	2	1

Tarbijate kindlustunne püsib oluliselt halvem pikaajalisest keskmisest

Tarbijate kindlustunde indikaator oli septembris -30 ja madal tase püsib (I kvartal -27, II kvartal -28, III kvartal -30, august -30, pikaajaline keskmine -9). Võrreldes aastatagusega on tarbijate kindlustunne küll paranenud (-30, september 2022 -45), kuid alates käesoleva aasta maikuust pole indikaatori tasemes muutust. Aastases võrdluses paranes seega pere majandusolukord ning ootused pere ja riigi majandusolukorrale, kuid püsikaupade ostuprognosis ei muutunud. Kuid pere majanduslik olukord on stabiilselt halb, pessimism pere ja riigi majandusliku olukorra suhtes on käesoleval aastal kvartalist kvartalisse süvenenud ning püsikaupade ostuprognosis halveneb alates juunikuust. Raha säästmist ja suuremate kulutuste tegemist auto, maja vms ostmiseks peetakse lähema aasta jooksul ebatõenäoliseks.

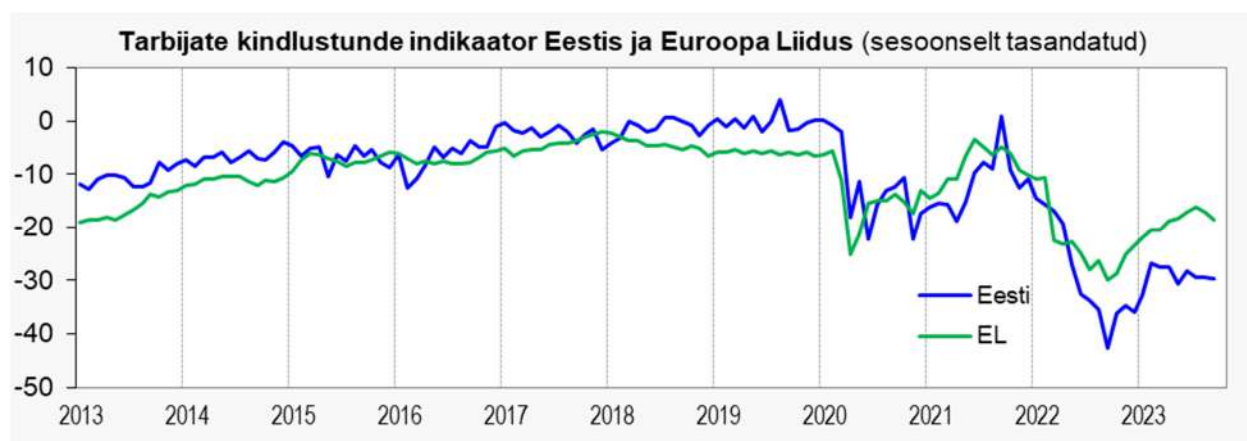
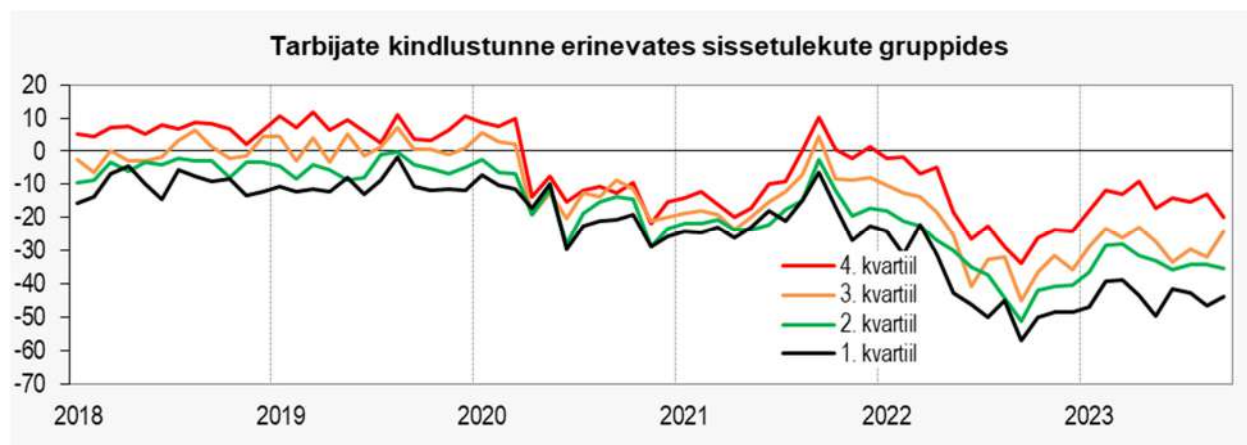
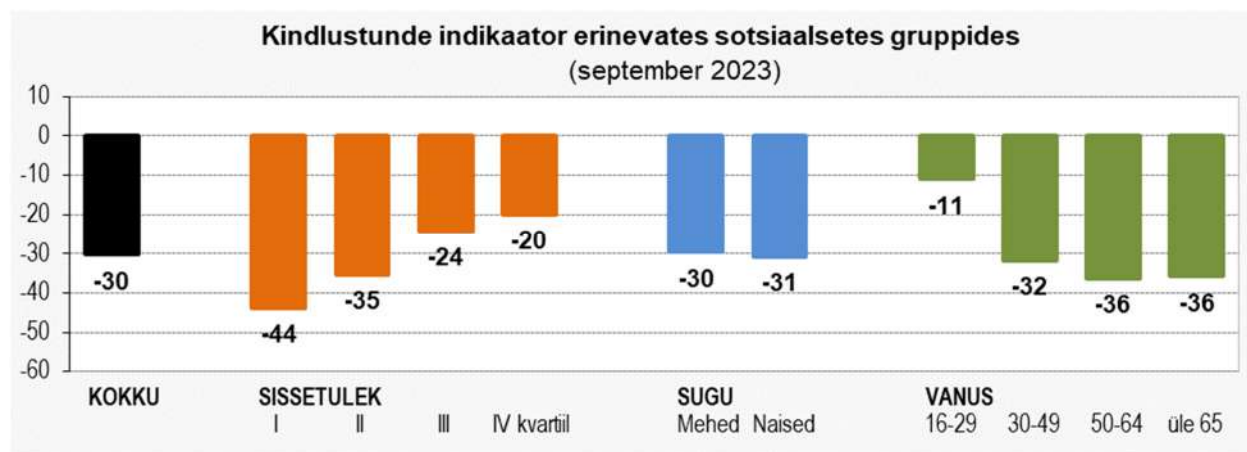

Tarbijate kindlustunde indikaator (indikaatori komponentide lõikes)

	Kindlustunde indikaator	Pere majanduslik olukord viimasel 12 kuul (saldo)	Pere majanduslik olukord 12 kuu pärast (saldo)	Eesti majanduslik olukord 12 kuu pärast (saldo)	Püsikaupade ostud järgmisel 12 kuul (saldo)
Pikaajaline keskmine	-9	-8	-1	-1	-22
September 2013	-12	-13	-1	5	-38
September 2014	-8	-3	4	-3	-29
September 2015	-7	-3	3	-4	-24
September 2016	-4	0	5	0	-19
September 2017	-4	-1	4	11	-29
September 2018	1	3	6	10	-18
September 2019	-2	4	5	2	-19
September 2020	-13	-4	1	-21	-26
September 2021	2	3	9	8	-12

	Kindlustunde indikaator	Pere majanduslik olukord viimasel 12 kuul (saldo)	Pere majanduslik olukord 12 kuu pärast (saldo)	Eesti majanduslik olukord 12 kuu pärast (saldo)	Püsikaupade ostud järgmisel 12 kuul (saldo)
September 2022	-45	-39	-46	-69	-25
Juuli 2023	-30	-28	-22	-48	-20
August 2023	-30	-29	-24	-46	-20
September 2023	-30	-28	-23	-47	-23

Septembris oli tarbijate kindlustunne kõikides sotsiaalsetes gruppides negatiivne (sissetulek, sugu vanus), kusjuures raskemas seisus olid madalama sissetulekuga (sissetuleku I ja II kvartiil) ja vanemad inimesed (50+ aastat).

TARBIJABAROMEETER
(vastuste jagunemine %-des)

Küsimus	2023			
		juuli	aug	sept
1. Perekonna majanduslik olukord võrreldes sellega, mis oli 12 kuud tagasi				
palju parem	++	2,1	2,1	2,2
mõnevõrra parem	+	13,4	12,1	10,2
sama	=	29,0	29,5	33,4
mõnevõrra halvem	-	35,6	35,9	35,8
palju halvem	--	19,0	19,2	17,1
ei oska öelda		0,9	1,2	1,3
saldo		-28	-29	-28
2. Perekonna majanduslik olukord 12 kuu pärast				
palju parem	++	1,7	1,3	1,5
mõnevõrra parem	+	10,6	10,5	8,9
sama	=	30,7	32,6	32,7
mõnevõrra halvem	-	31,7	29,8	32,2
palju halvem	--	13,4	15,9	13,1
ei oska öelda		11,9	9,9	11,6
saldo		-22	-24	-23
2.1. Kui kerge või raske on Teil hinnata oma pere majandusolukorra tulevikku?				
väga kerge	++	2,1	2,3	1,6
kerge	+	29,4	30,7	31,4
raske	-	40,9	39,5	41,3
väga raske	--	11,6	8,6	9,7
ei oska öelda		16,0	18,9	16,0
saldo		-15	-11	-13
3. Eesti majanduslik olukord võrreldes sellega, mis oli 12 kuud tagasi				
palju parem	++	0,3	0,3	0,2
mõnevõrra parem	+	2,6	3,4	2,8
sama	=	5,9	7,3	7,3
mõnevõrra halvem	-	40,2	36,1	39,2
palju halvem	--	49,6	51,4	48,0
ei oska öelda		1,4	1,5	2,5
saldo		-68	-67	-66
4. Eesti majanduslik olukord 12 kuu pärast				
palju parem	++	0,7	0,2	0,1
mõnevõrra parem	+	6,2	8,9	8,4
sama	=	13,0	12,7	12,5
mõnevõrra halvem	-	36,7	36,8	36,3
palju halvem	--	33,5	32,6	33,2
ei oska öelda		9,9	8,8	9,5
saldo		-48	-46	-47

Küsimus	2023			
		juuli	aug	sept
5. Hindade muutus viimase 12 kuu jooksul				
oluliselt tõusnud	++	76,0	75,0	67,4
mõõdukalt tõusnud	+	18,0	19,0	24,3
natuke tõusnud	=	5,4	5,0	6,3
jäänud samaks	-	0,1	0,3	0,9
alanenud	--	0,1	0,3	0,4
ei oska öelda		0,4	0,4	0,7
saldo		85	84	79
6. Hindade muutus lähema 12 kuu jooksul (võrreldes möödunud 12 kuuga)				
hinnad tõusevad kiiremini	++	11,6	11,5	13,0
hinnad tõusevad sama kiiresti	+	32,8	29,0	26,9
hinnad tõusevad aeglasemalt	=	44,4	45,3	45,1
hinnad püsivad samal tasemel	-	3,7	6,5	7,7
hinnad langevad	--	1,0	1,7	1,7
ei oska öelda		6,5	6,0	5,6
saldo		25	21	21
7. Tööpuudus järgneva 12 kuu jooksul				
kasvab tunduvalt	++	29,8	29,3	31,9
kasvab mõnevõrra	+	42,0	42,8	46,9
jääb samaks	=	15,8	15,8	11,8
väheneb mõnevõrra	-	3,5	3,2	2,7
väheneb tunduvalt	--	0,3	0,4	0,0
ei oska öelda		8,6	8,5	6,7
saldo		49	49	54
8. Praeguse aja soodsus püsikaupade ostmiseks				
praegu on sobiv aeg	+	7,1	6,6	6,1
ei eriti soodne ega ebasoodne	=	35,6	35,9	34,4
ei ole soodne	-	40,8	39,4	42,4
ei oska öelda		16,5	18,1	17,1
saldo		-34	-33	-36
9. Kulutamine püsikaupade ostuks järgmisel 12 kuul (võrreldes viimase 12 kuuga)				
tunduvalt rohkem	++	7,1	7,2	6,0
mõnevõrra rohkem	+	11,8	11,3	12,3
umbes samad	=	27,6	30,3	27,3
mõnevõrra vähem	-	13,3	11,8	13,5
tunduvalt vähem	--	26,7	26,6	28,1
ei oska öelda		13,5	12,8	12,8
saldo		-20	-20	-23

Küsimus	2023			
		juuli	aug	sept
10. Praeguse majandusliku olukorra sobivus raha kogumiseks/säästmiseks				
väga sobiv aeg	++	4,8	7,6	5,7
küllaltki sobiv aeg	+	26,2	26,3	24,3
pigemebasobiv aeg	-	36,3	33,1	35,6
täiesti ebasobiv aeg	--	20,8	19,3	21,2
ei oska öelda		11,9	13,7	13,2
saldo		-21	-15	-21
11. Raha säästmise tõenäosus lähema 12 kuu jooksul				
väga tõenäoline	++	8,2	11,1	8,0
küllaltki tõenäoline	+	29,0	29,3	28,1
küllaltki ebatõenäoline	-	33,5	32,6	36,3
täiesti ebatõenäoline	--	23,3	20,8	20,8
ei oska öelda		6,0	6,2	6,8
saldo		-17	-11	-17
12. Pere praegune rahanduslik olukord				
säästetakse palju	++	4,4	5,0	4,6
säästetakse natuke	+	39,2	42,5	40,9
tullakse ots-otsaga välja	=	33,3	33,0	35,2
kulutatakse varasemaid sääste	-	16,6	13,9	14,0
elatakse võlgu	--	4,1	4,2	3,2
ei oska öelda		2,4	1,4	2,1
saldo		12	15	15

Küsimus	2023			
		juuli	aug	sept
13. Auto ostmise tõenäosus järgmise 12 kuu jooksul				
väga tõenäoline	++	2,1	-	-
küllaltki tõenäoline	+	6,5	-	-
küllaltki ebatõenäoline	-	16,2	-	-
täiesti ebatõenäoline	--	70,6	-	-
ei oska öelda		4,6	-	-
saldo		-73	-	-
14. Maja/korteri ostmise või ehitamise tõenäosus järgmise 12 kuu jooksul				
väga tõenäoline	++	2,2	-	-
küllaltki tõenäoline	+	4,4	-	-
küllaltki ebatõenäoline	-	11,7	-	-
täiesti ebatõenäoline	--	77,3	-	-
ei oska öelda		4,4	-	-
saldo		-79	-	-
15. Suuremate kulutuste tegemise tõenäosus oma maja või korteri kapitaalseks ümberehitamiseks või remontimiseks järgneva 12 kuu jooksul				
väga tõenäoline	++	5,4	-	-
küllaltki tõenäoline	+	16,5	-	-
küllaltki ebatõenäoline	-	27,0	-	-
täiesti ebatõenäoline	--	46,3	-	-
ei oska öelda		4,8	-	-
saldo		-46	-	-

TARBIJABAROMEETER (saldod)

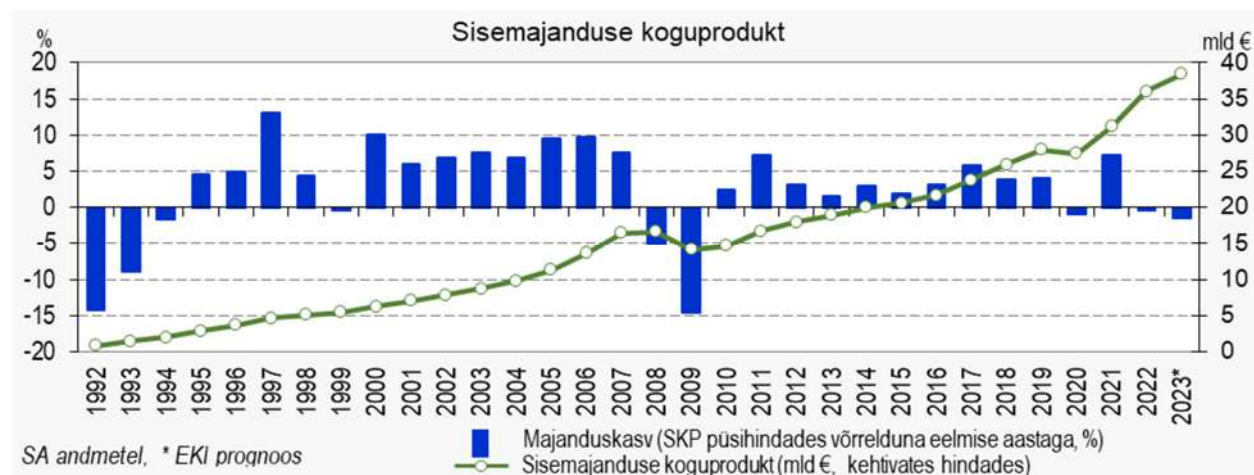
Küsimus	1992–2023			2022				2023								
	min	kesk	max	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9
PEREKONNA MAJANDUSLIK OLUKORD																
Viimased 12 kuud	-53	-8	18	-39	-33	-33	-35	-33	-27	-30	-26	-30	-29	-28	-29	-28
12 kuu pärast	-46	-1	17	-46	-33	-29	-30	-22	-16	-16	-19	-26	-22	-22	-24	-23
TULEVKU HINDAMISE RASKUS																
Viimased 12 kuud	-29	-11	10	-19	-15	-18	-14	-10	-13	-12	-11	-13	-14	-15	-11	-13
RIIGI MAJANDUSLIK OLUKORD																
Viimased 12 kuud	-73	-9	38	-73	-68	-72	-73	-69	-65	-67	-63	-64	-68	-68	-67	-66
12 kuu pärast	-69	-1	27	-69	-61	-57	-56	-45	-36	-35	-39	-47	-47	-48	-46	-47
HINNAD																
Viimased 12 kuud	-29	40	92	89	88	90	92	92	88	88	87	86	86	85	84	79
Muutus %-des	1	12	17	17	16	17	17	17	16	16	16	15	15	15	14	14
Järgmised 12 kuud	-33	34	85	52	43	36	33	22	19	18	19	27	23	25	21	21
Muutus %-des	-1	8	21	14	12	13	12	11	11	10	10	11	10	10	10	9
TÖÖPUUDUS																
Viimased 12 kuud	-22	16	76	49	54	60	57	53	48	45	45	46	49	49	49	54
PÜSIKAUPADE OSTUD																
Praegu	-47	10	47	-29	-31	-36	-39	-38	-33	-39	-35	-34	-33	-34	-33	-36
Järgmise 12 kuu jooksul	-66	-22	-2	-25	-23	-22	-25	-26	-20	-20	-20	-19	-17	-20	-20	-23
SÄÄSTUD																
Praegu	-75	-21	8	-29	-29	-27	-27	-26	-22	-21	-20	-21	-16	-21	-15	-21
Järgmise 12 kuu jooksul	-47	-23	15	-23	-23	-19	-20	-17	-15	-11	-15	-17	-18	-17	-11	-17
PERE RAHANDUSLIK OLUKORD																
Viimased 12 kuud	-22	15	33	10	13	14	12	14	18	16	16	12	13	12	15	15
AUTO OSTMINE																
Viimased 12 kuud	-89	-73	-55	x	-74	x	x	-75	x	x	-75	x	x	-73	x	x
MAJA, KORTERI OSTMINE																
Viimased 12 kuud	-93	-84	-64	x	-77	x	x	-80	x	x	-80	x	x	-79	x	x
MAJA, KORTERI REMONT																
Viimased 12 kuud	-70	-42	-14	x	-50	x	x	-45	x	x	-46	x	x	-46	x	x
KINDLUSTUNDE INDIKAATOR																
Viimased 12 kuud	-45	-9	14	-45	-38	-36	-36	-31	-25	-25	-26	-31	-29	-30	-30	-30

3. Eesti majandusareng 1993–2022 ja prognoos 2023

Taastanud 1991. aastal oma iseseisvuse, tuli Eestil turumajanduse tingimustes edu saavutamiseks kiiresti läbi viia mitmeid ümberkorraldusi. Reformide käigus ja tootmise viimisel vastavusse uute välisurgude nõuetega, vähenes Eesti sisemajanduse koguprodukt aastatel 1992–1994 ligi veerandi võrra. Majanduse tõus algas 1995. aastal, kuid sellele järgnevat 20 aastat olid küllaltki eriomased. Ebastabiilsuse põhjuseks olid eelkõige muutused väliskeskkonnas. Esimene mõõn tuli aastatel 1998–1999 ja seda põhjustas Venemaa finantskriis. Järgnes 8-aastane tõusuperiood ligi 8%-lise keskmise aastakasvuga. See lõppes majanduse ülekuumenemisega ja 2008. aastal alguse saanud suure ülemaailmse finantskriisiga. Eesti majandus kukkus oluliselt ja kriisist taastumine võttis 3–4 aastat. Eesti majandust mõjutasid ka riikidevahelised majandussanktsioonid, mis järgnesid Krimmi annekteerimisele Venemaa poolt 2014. aastal. Eesti majanduskasv aeglustus 2015. aastal 2% tasemele. 2016. aasta teisel poolel hakkas majandusolukord taas paranema ja suhteliselt kiire areng (4%) kestis 2019. aastani. 2020. aastal maailma laastanud COVID-19 pandeemia ja selle tõrjumiseks kehtestatud meetmed viisid majanduse langusesse (SKP -1%). 2021. aastal Eesti majandus taastus kiiresti ja majanduskasv oli 7%. 2022. aastal alanud Venemaa sõda Ukraina vastu osutab negatiivset mõju Eesti ja kogu maailma majandusele ka 2023. aastal

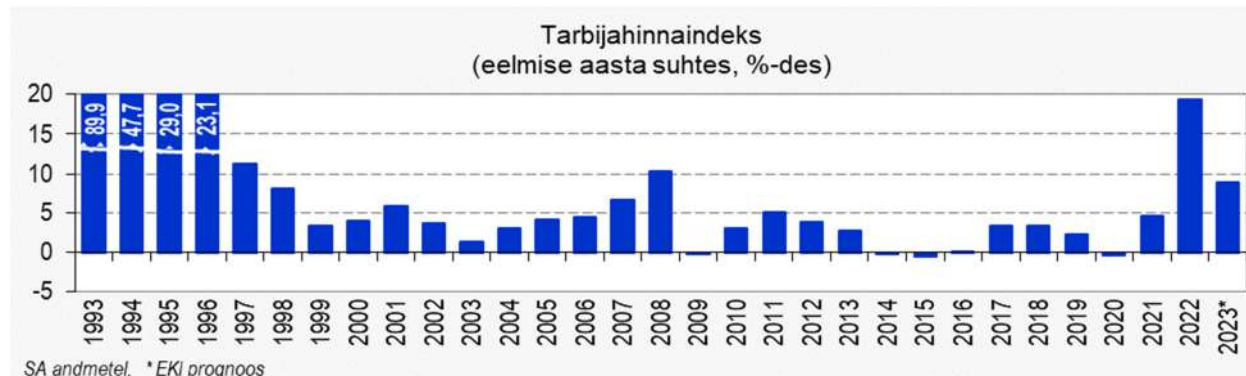
Nüüd kõigest lähemalt:

Sisemajanduse koguprodukt (SKP). Reformide ja majanduse ümberstruktureerimise käigus (1992–1994) kahanes sisemajanduse koguprodukt (püsivhindades) ligi veerandi võrra. 1994. aasta teisel poolel alanud tõus kestis 2007. aastani, erandiks 1999. aasta. Nominaalhindades suurenes SKP 1995–2007 ligikaudu 6 korda. Majanduse reaalkasv oli perioodil 2000–2007 keskmiselt 8% aastas. Arengukiirus tõusis pärast Eesti liitumist Euroopa Liiduga ja 2006. aastal omandas majandus omandas juba ülekuumenemise tunnuseid. Olukord muutus järsult 2008. aastal, kui Eesti majanduse jahutamisele kinnisvarabuumist lisandus ülemaailmne finantskriis. Esimesel kriisiaastal 2008 langes SKP 5% ja järgmisel 15%. Kriisieelne tase taastus alles 2016. aastal, sest alates 2013. aastast majanduskasv aeglustus. Uus majanduskasvu kiirenemine algas 2017. a (kasv 5,8%) ja kestis 2019. aastani. 2020. aastal COVID-19 pandeemia mõjul toimunud globaalses majanduslanguses kahanes ka Eesti majandus 0,6%, juba 2021. aastal järgnes tõus 7,2% ja 2022. a omakorda langus 0,5%. SKP elaniku kohta (hindade erinevust arvestades) moodustas 2022. aastal 87% Euroopa Liidu 27 riigi keskmisest. 2023. aastaks prognoosib EKI SKP kahanemist püsivhindades 1,5%.

Tarbijahinnaindeks (THI). Tarbekaupad ja tasulised teenused kallinesid krooni ajal 10,7 korda (1992. a juunist kuni 2010. a detsembrini). Tarbijahindade tõus seejuures aastast aastasse aeglustus, jõudes 2003. aastal 1,3%-ni. Perioodil 2004–2006 püsis THI vahemikus 3,0%–4,4%. Hinnatõusu aluseks oli siis siirdemajandusriikidele iseloomulik hinnakonvergens. Sel perioodil kasvasid administratiivselt reguleeritavad hinnad kiiremini vabalt kujunevatest hindadest ja teenuste hinnad kaupade hindadest. Nõudmis- ja pakkumispoolsete tegurite koosmõjul hakkas 2007. aastal inflatsioon taas kiirenema: 2007. aastal oli THI 6,6% ja 2008. aastal koguni 10,4%. Situatsioon muutus oluliselt 2009. aastal, mil majanduslanguse ja vähenenud nõudluse mõjul hinnad langesid (-0,1%). Majanduskasvu taastumisel (2010) kiirenes inflatsioon aga kohe ja see kestis nii

2013. aastani. Olukord muutus 2014. aastal, kui nafta hind ja ka muud toormehinnad maailmaturul järsult kukkusid ning Eesti langes kaheks aastaks deflatsiooni. 2016. aastal hinnad tõusid 0,1%. 2017. aasta hinnatõus kiirenes 3,4%-ni ja oli 2019. aastal 2,3%. Covidi mõjul 2020. a hinnad aga langesid 0,4%. 2021. aastal pöörasid hinnad taas tõusule (eriti aasta teises pooles) ning aastane hinnatõus oli 4,6%. Tarbekaupade ja teenuste hinnatase Eestis läheneb EL keskmisele ja moodustas 2022. aastal sellest 95%. 2022. aasta tarbijahindade kasv kiirenes 19,4%-le ja 2023. aastaks prognoosib EKI hinnatõusu aeglustumist 9%-le.

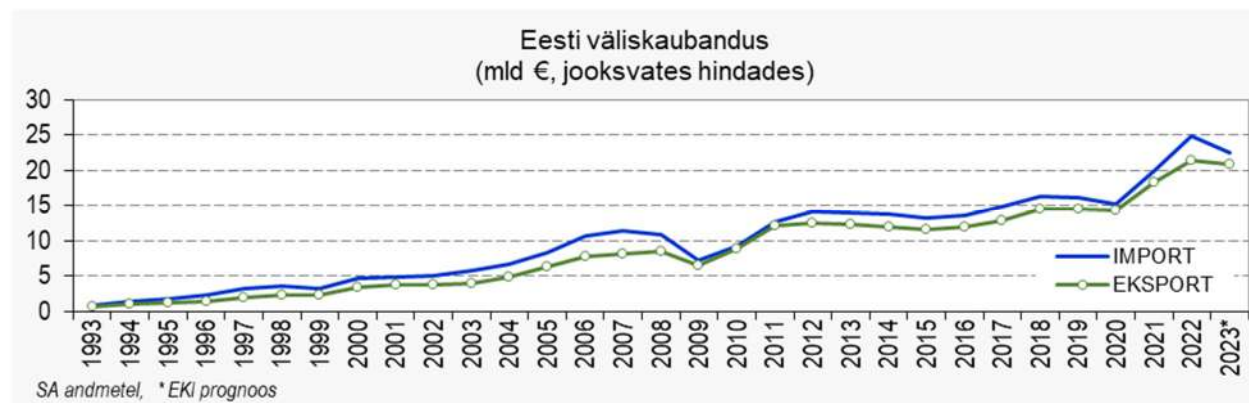
Tööhõive ja töötus. Negatiivse iibe ja väljarände tõttu 90-ndatel aastatel tööga hõivatute arv Eestis oluliselt vähenes. Trend muutus 2000. aastal kui järgneva 8 aastaga tõusis hõivatute arv 585 tuhandelt 658 tuhande inimeseni. Tööhõive kasvu kiirendas kinnisvarabuum, mille käigus lisandus ehitussektorisse ligi 40 tuhat töötajat. Seejärel alanud majanduskriisi tagajärjel langes hõivatute arv 594 tuhandeni (2009. a). 2010. aastast alanud aeglase hõive tõusuga jõudis hõivatute arv 2019. aastaks 671 tuhandeni. 2020.–2021. aastal hõivatute arv mõnevõrra langes (650,5 tuh 2021. a), tõustes 2022. a 677,4 tuhandele ja 2023. a II kvartalis 695 tuhandele. Tööhõive määr oli 2022. a ja 2023. a II kvartalis 69%. **Registreeritud töötuse määr** kasvas iseseisvuse algaastatel ja ulatus 2004. aastal 10,1%-ni. Järgnes positiivne trend, mis kestis buumiaja lõpuni (2007. aastal oli töötuse määr 4,6%). Kriis viis töötuse määra 16,7%-le (2010), millele järgnes taas aeglane tööpuuduse vähenemine ja langus 4,5%-le 2019. aastal. Covid-19 kriis tabas raskelt mitmeid majandussektoreid (turism, transport, meelelahutus jne) ning 2020. aasta töötuse määraks kujunes 6,8%. 2021. aastal tööturg taastus ning töötuse määr oli 6,2%, 2022. aastal alanes see 5,6%-le ja 2023. aastaks prognoosib EKI töötuse määra 7%.

Bruto-ja reaalpalk. Aastatel 1992–2008 keskmine brutopalk pidevalt suurenes, ületades 400 euro piiri esmakordselt 2003. aastal ja 800 euro piiri 2008. aastal. Palga kasv kuni 2008. aastani ületas tarbijahindade kallinemise, tagades reaalpalka tõusu kõikidel aastatel. Reaalpalka kasv oli kiireim buumiaastatel, ületades 10% piiri nii 2006. kui ka 2007. aastal. Majanduskriisi käigus langes keskmine brutopalk 825 eurolt 784 euroni ning reaalpalk ligi 7%, kuid buumiaegne rekordtase ületati juba 2011. aastal. Vaatamata mõõdukale majanduskasvule jätkus suhteliselt kiire palgakasv ka järgnevatel aastatel ning keskmine palk oli 2018. a 1310 eurot, 2019. a 1407 eurot ja 2020. aastal 1448 eurot. 2021. aasta palgatasemeks kujunes 1548 eurot ja reaalpalka tõusuks 2,3%. 2022. aastal oli keskmine brutopalk 1685 eurot ja reaalpalk langes 8,8%. 2023. aastaks prognoosime brutopalka 1850 eurot, seejuures reaalpalka kasv jääb 1% piiresse.

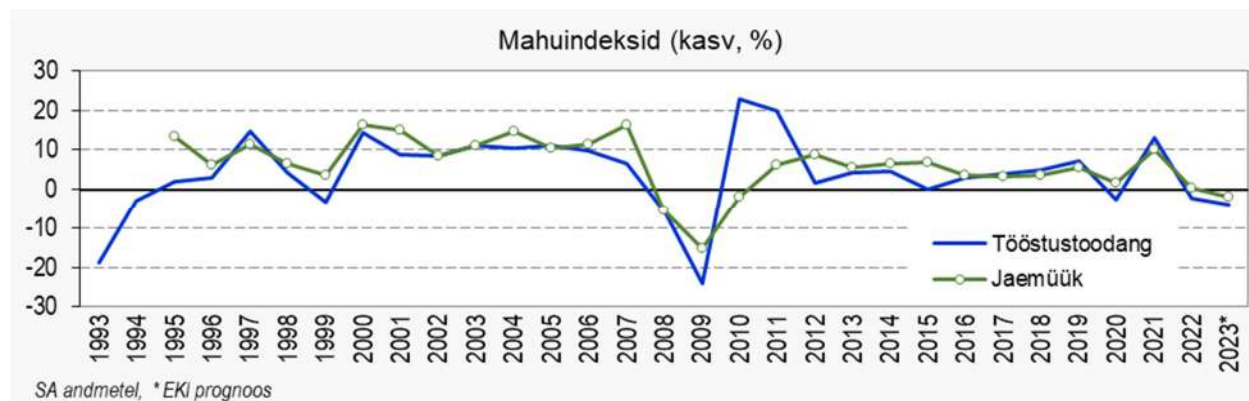

Väliskaubandus. Kaupade eksport ja import arenesid teisel iseseisvusajal kiiresti, esialgu küll kuni buumini. Kriisi aastal (2009) väliskaubanduse käive vähenes ligikaudu veerandi võrra, kuid juba 2010. aastal oli kriisieelne tase ületatud. Edukas oli ka 2012. aasta, ent seejärel vähenes kaubavahetus 3 aastat järjest. **Ekspordi** käive, mis 1993. aastal moodustas 0,7 mld eurot ehk 45% SKP suhtes, ulatus 10 aasta pärast (2003. a) juba 4,0 mld euroni ja 2008. aasta 5 mld euroni (52% SKP-st). Kriisi aegu vähenes kaupade eksport 6,5 mld euroni, kuid tõusis seejuures kiiresti ja saavutas rekordtaseme 2012. aastal 12,5 mld euroga (70% SKP-st). Ekspordi taaselavnemine algas 2017. aastast (12,9 mld eurot) ja ulatus 2018.-2019 aastal 14,4 mld euroni. Pärast väikest langust 2020. aastal (14,3 mld eurot) tõusis ekspordi käive 2021. aastal 18,2 mld euroni ja 2022. aastal 21,3 mld euroni. Peamised eksporditurud on Soome, Läti, Rootsi, Leedu ja Saksamaa. 2023. aastal võib eksport väheneda nõudluse kahanemise tõttu 20,0 mld eurole.

Kaupade **impordi käive** on pidevalt olnud mõnevõrra (15–30%) ekspordist suurem, 2022. aastal 17% võrra. Impordinõudluse kiiret kasvu on soodustanud välismaiste otseinvesteeringute hoogne sissevool (eriti buumiaastatel) ja eratarbimise areng. Impordis Soomest ja Rootsist on olulisel kohal ka allhanketööde tegemisel vajalikud detailid ja pooltooted. 2018. aastal tõusis kaupade impordi käive 16,2 mld eurole, vähenes mõnevõrra 2019.- 2020. aastal (16,1 ja 15,1 mld eurot), tõustes 2021. aastal 20 mld eurole ja 2022. aastal 25 mld eurole. Peamisteks impordipartneriteks on Eestile Soome, Leedu, Saksamaa ja Läti (2022. a). 2023. aastal kaupade import väheneb, EKI prognoosib käivet 21,7 mld eurot.

Tööstustoodang. Tööstuse osakaal SKP-st vähenes majanduse ümberstruktureerimise käigus 27,7%-lt (1992. a) 22,7%-le (2003. a) ja siis veel 14,6 %-le (2021. a). Vaatamata sellele, on tööstustoodangu maht enamasti aastatel kasvanud. Perioodil 1995–2007 oli langus vaid ühel aastal (1999) ja põhjuseks oli siis finantskriis Venemaal. Eriti kiire tööstuse areng leidis aset ajavahemikul 2000–2007, mil tööstustoodangu mahuindeks näitas tõusu keskmiselt 10% aastas. Areng tugines suuresti kasvanud välistellimustel allhanketöödele. Olukord muutus 2008. aastal, mil alanud ülemaailmne finantskriis tõi kaasa nõudluse languse ja põhjustas sellega toodangu mahu 5,6%-lise vähenemise esimesel aastal ja 24%-lise järgmisel aastal. Uus kiire tõus kestis vaid kaks aastat (2010. a +23% ja 2011. a +20%), seejärel nõrga välisnõudluse tõttu areng aeglustus, mis kestis kuni 2016. aastani. 2018. aastal suurenes tööstustoodang 4,9% ja 2019. aastal 7,1%. 2020. aastal ülemaailmse Covid kriisi oludes langes tööstustoodang 2,6%, kuid 2021. a tõusis taas 13% ja 2022. a langes 2,2%. 2023. aastal tööstustoodang püsivhindades väheneb (mahuindeksi prognoos on -5,0%).

Tähtsamad majandusnäitajad 2008–2022 ja prognoos 2023. aastaks

Näitaja	Mõõtühik	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023 prognoos
Sisemajanduse koguprodukt (SKP)	mld €	16,6	14,1	14,7	16,7	17,9	18,9	20,0	20,6	21,7	23,8	25,9	28,0	27,4	31,2	36,0	38,4
SKP, muutus püsihindades	%	-5,1	-14,6	2,4	7,3	3,2	1,5	3,0	1,9	3,2	5,8	3,8	4,0	-1,0	7,2	-0,5	-1,5
Eratarbimine, muutus püsihindades	%	-4,7	-14,3	-1,3	3,0	4,3	3,6	3,5	4,8	4,3	2,3	4,8	4,6	-1,5	9,3	2,3	-1,5
Investeeringud põhivarasse, muutus püsihindades	%	-13,1	-37,2	-2,2	35,6	12,0	1,5	-2,6	-3,2	5,1	13,9	10,5	6,2	10,7	7,3	-3,7	-4,0
Tarbijahinnaindeks (aasta keskmine)	%	10,4	-0,1	3,0	5,0	3,9	2,8	-0,1	-0,5	0,1	3,4	3,4	2,3	-0,4	4,6	19,4	9,0
Tööstustoodangu tootjahinnaindeks (aasta keskmine)	%	7,2	-0,5	3,3	4,4	2,3	4,1	-1,6	-2,0	-0,7	3,6	2,6	-0,2	-2,4	12,3	26,8	1,0
Kaupade eksport	mld €	8,5	6,5	8,7	12,0	12,5	12,3	12,0	11,6	11,9	12,9	14,4	14,4	14,3	18,2	21,3	20,0
Kaupade import	mld €	10,9	7,3	9,3	12,7	14,1	13,9	13,8	13,1	13,5	14,8	16,2	16,1	15,1	20,0	24,9	21,7
Kaubavahetuse saldo	mld €	-2,4	-0,8	-0,5	-0,7	-1,6	-1,6	-1,8	-1,5	-1,6	-1,9	-1,8	-1,7	-0,8	-1,8	-3,6	-1,7
Teenuste eksport	mld €	3,9	3,3	3,6	4,0	4,7	5,0	5,4	5,3	5,5	6,1	6,7	7,2	5,7	8,6	10,8	12,0
Teenuste import	mld €	2,4	1,9	2,2	2,7	3,1	3,6	3,7	3,6	3,9	4,2	4,7	5,1	5,6	7,7	8,4	9,0
Jooksevkonto saldo	mld €	-1,4	0,4	0,3	0,2	-0,3	0,1	0,1	0,4	0,3	0,5	+0,2	0,7	-0,5	-0,8	-1,2	0,5
SKP suhtes	%	-9,8	2,9	1,8	1,3	-1,9	0,3	0,7	1,8	1,2	2,3	0,9	2,5	-1,9	-2,6	-3,2	1,3
Töötuse määr	% tööjõust	5,4	13,6	16,7	12,3	10,0	8,6	7,3	6,2	6,8	5,8	5,4	4,5	6,8	6,2	5,6	7,0
Nominaalpalk keskmiselt kuus	€	825	784	792	839	887	949	1005	1065	1146	1221	1310	1407	1448	1548	1685	1850
Reaalpalga kasv eelmise aasta suhtes	%	3,5	-4,9	-2,0	0,9	1,8	4,2	6,0	6,5	7,5	3,1	3,9	5,1	3,3	2,3	-8,8	0,7
Tööstustoodang, mahuindeks	%	-5,6	-24,0	22,7	19,8	1,5	4,1	4,4	0,1	2,8	4,0	4,9	7,1	-2,6	13,0	-2,2	-5,0
Jaemüük, mahuindeks	%	-5,5	-15,4	-1,8	6,2	8,8	5,5	6,4	6,7	3,7	3,3	3,5	5,4	1,8	10,0	-0,1	-3,0
Omal jõul tehtud ehitustööd	mld €	2,4	1,5	1,3	1,7	2,0	2,2	2,2	2,1	2,2	2,8	3,2	3,5	3,4	3,8	4,2	3,9
Pankade koondlaenuportfell aasta lõpul	mld €	16,6	15,6	14,8	14,1	14,1	14,4	15,0	16,3	17,8	18,1	19,1	19,8	20,7	22,4	25,1	24,0

4. Eesti ettevõteteid enim mõjutanud probleemid viimasel poolaastal (kui toimub Ukraina sõda)

Eesti ettevõteteid on viimasel poolaastal mõjutanud enim töötajatepoolne palgasurve, materjalide ja tooraine hinna tõus, laenuintresside tõus, üldise turvatunde ning sise- ja välisõudluse vähenemine. Kui töötajatepoolne palgasurve ja turvatunde vähenemine on kogu aasta püsinud valupunktis, siis laenuintresside tõus ning sise- ja välisõudluse vähenemine tekitavad ettevõtetele üha enam probleeme.

Eesti Konjunkturiinstituut (EKI) on igas kvartalis küsitlenud 1400 EKI äribaromeetri valimisse kuuluvat ettevõtte juhti tööstus-, ehitus-, jaekaubandus- ja teenindussektorist²². Juhtidel paluti hinnata 14 etteantud probleemvaldkonna vahendusel, millised probleemid on nende ettevõtet viimase poolaasta jooksul (kui toimub Ukraina sõda) kõige olulisemalt mõjutanud. Hinnanguid anti kasutades järgmisi vastusvariante: *oluliselt, mõnevõrra või ei ole mõjutanud*. Viimane küsitlus toimus 1.–15. septembrini 2023. Küsitletute valim oli ülaltoodud majandussektorite suhtes esinduslik. Septembris vastas küsimusele 557 juhti (2023. a juunis 563 ja märtsis 559, 2022. a detsembris 570 ja septembris 573).

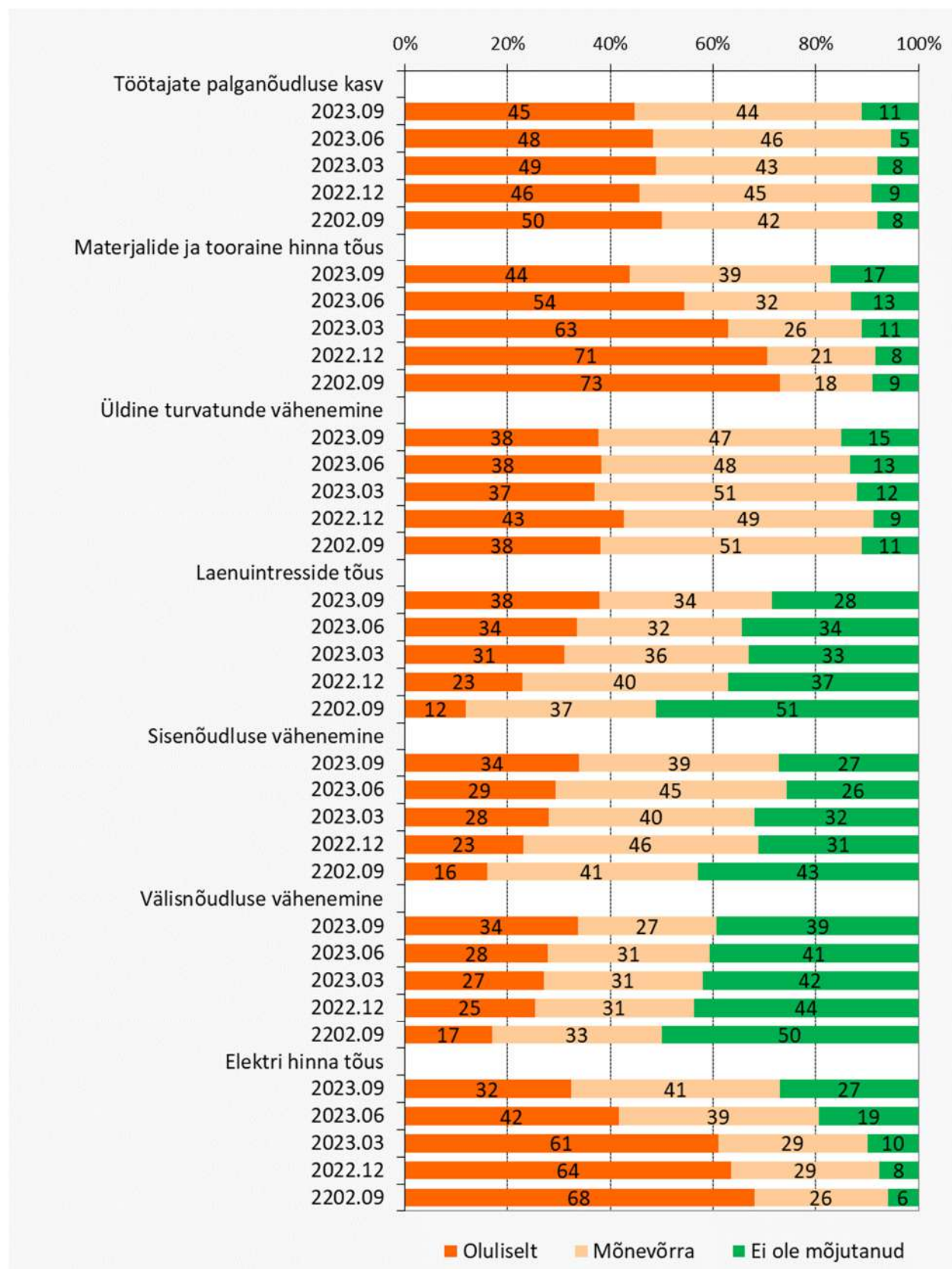
Küsimusele vastanud juhtide hinnangute põhjal mõjutasid ettevõteteid viimasel poolaastal enim töötajate palganõudluse kasv (olulist mõju märkis 45% vastanutest, juunis 48%, märtsis 49%), materjalide ja tooraine hinna tõus (44%, juunis 54%, märtsis 63%), üldise turvatunde vähenemine (38%, juunis 38%, märtsis 37%), laenuintresside tõus (38%, juunis 34%, märtsis 31%), sisenõudluse vähenemine (34%, juunis 29%, märtsis 28%) ja välisõudluse vähenemine (34%, juunis 28%, märtsis 27%). Käesoleva aasta juunist septembrini on ettevõtete hinnangul teravust kaotanud need probleemid, mis seonduvad materjalide ja tooraine ning elektri ja gaasi hinna tõusuga, tööjõu nappuse ja tooraine tarnekiirusega. Suhteliselt enam valmistab ettevõtetele probleeme aga töötajatepoolne palgasurve, laenuintresside tõus ning sise- ja välisõudluse vähenemine.

Septembris antud hinnangute põhjal mõjutasid ettevõteteid viimasel poolaastal oluliselt või mõnevõrra (märkis kaheksa-üheksa ettevõtte juhti kümnest) töötajate palganõudluse kasv, üldise turvatunde vähenemine ning materjalide ja tooraine hinna tõus. Võrreldes juunikuuga ei ole olulisemate probleemide hulgas enam elektri hinna tõusu. Seitse ettevõtte juhti kümnest märkis mõnevõrra või väga olulise mõjurina viimasel poolaastal sisenõudluse vähenemist, elektri hinna tõusu, laenuintresside ja mootorikütuse hinna tõusu ning ettevõtte investeeringute vähenemist. Võrreldes juunis antud hinnangutega mõjutab üha rohkemaid ettevõteteid laenuintresside tõus, aastases võrdluses (võrreldes 2022. a septembriga) samuti laenuintresside tõus, sise- ja välisõudluse vähenemine, Eesti investeerimiskliima halvenemine ja ettevõtte investeeringute vähenemine. Võrreldes olukorraga aasta tagasi on enim leevenenud probleemid elektri, gaasi ja mootorikütuse hinnaga ning tooraine tarnekiirusega (joonis 4.1 ja 4.2).

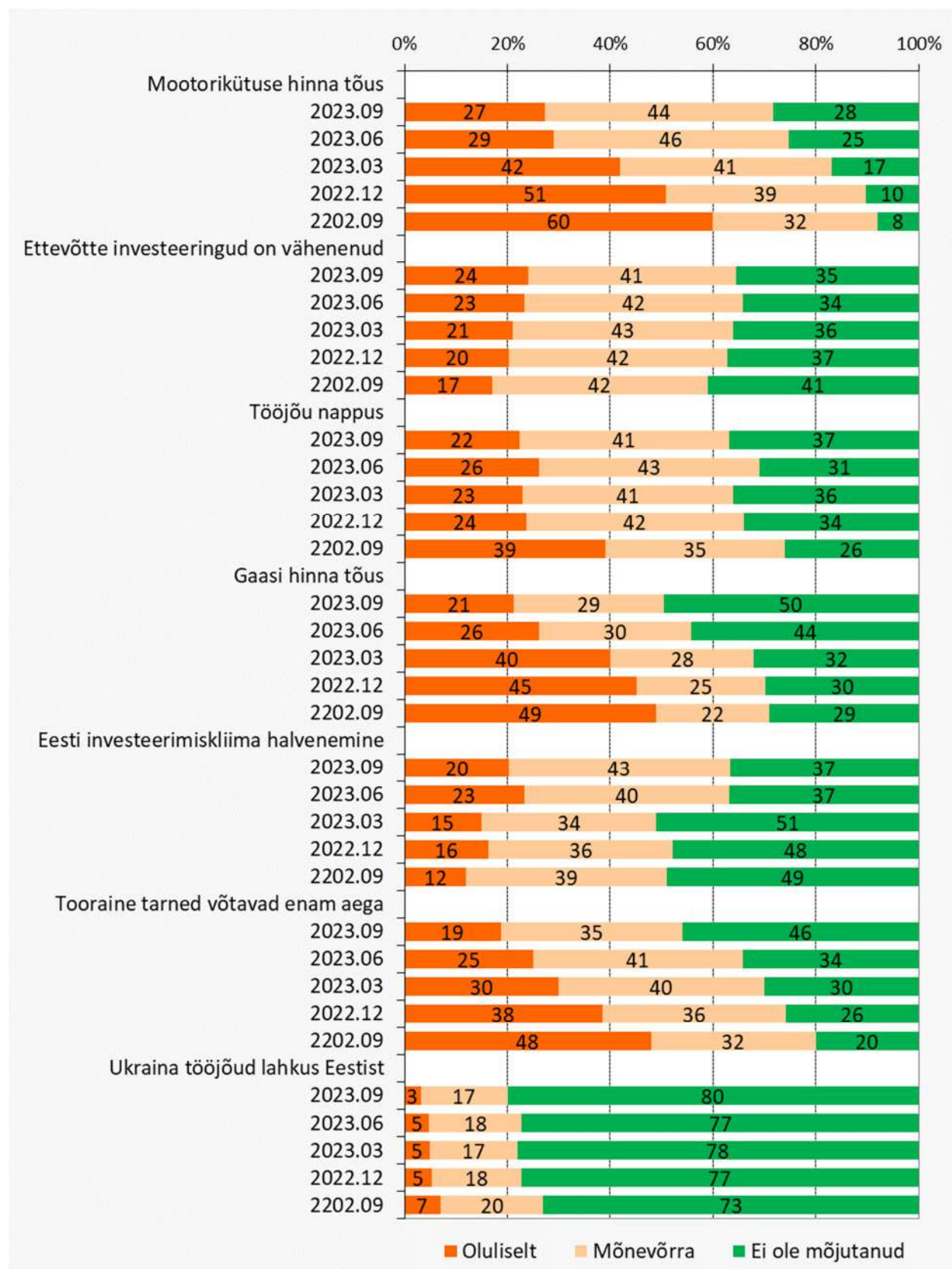
Tööstus-, ehitus-, kaubandus- ja teenindussektorite juhtide hinnanguid võrreldes nähtub, et probleemid on teravamad teenindussektoris – transpordis, restoranides ja hotellides, logistika ja kinnisvara sektoris. Võrreldes juuniga tekitab hotellidele ja restoranidele üha enam probleeme materjalide ja tooraine hinna tõus, transpordisektoris laenuintresside tõus ja välisõudluse vähenemine, logistikasektoris välisõudluse vähenemine ning kinnisvarasektoris laenuintresside tõus (joonis 4.3 ja 4.4).

²² Konjunktuur nr 3 (222) 2022; Konjunktuur nr 4 (223) 2022; Konjunktuur nr 1 (224) 2023; Konjunktuur nr 2 (225) 2023.

Joonis 4.1. Eesti ettevõtteid enim mõjutanud probleemid viimasel poolaastal 2022–2023 (% vastanutest)

Joonis 4.2. Eesti ettevõtteid enim mõjutanud probleemid viimasel poolaastal 2022–2023 järg (% vastanutest)

Töötajate palganõudluse kasv mõjutas viimasel poolaastal suhteliselt enam (märkis olulise mõjuna 45% kõigist vastanutest, juunis 48%, märtsis 49%, 2022 septembris 50%) restorane (68% vastajarühmast) ja hotelle (59% vastajarühmast).

Materjalide ja tooraine hinna tõus on kvartalist kvartalisse kaotanud teravust, kuid on koos palgasurvega endiselt ettevõtetele valusaim probleem (mõju hindas oluliseks 44% kõikidest juhtidest, juunis 54%, märtsis 63%, 2022 septembris 91%). Teravaimalt mõjutas materjalide ja tooraine hinna tõus viimasel poolaastal restorane (77%), hotelle (76%), transpordi- (68%) ja logistikasektorit (50%).

Üldist turvatunde vähenemist (märkis olulise mõjuna nii septembris kui juunis 38% kõikidest juhtidest, märtsis 37%, 2022 septembris 38%) toodi enim esile transpordi (54%), logistika (53%), ehituse (48%), turismi (44%) ja arhitektiettevõtete (43%) juhtide poolt.

Laenuintresside tõus tekitab ettevõtetele järjest enam probleeme (märkis olulise mõjuna 38% vastanutest, juunis 34%, märtsis 31%, 2022 septembris 12%) ja seda on viimasel poolaastal kogenud teravamalt transpordi- (73%), kinnisvara- (63%), kaubandus- (52%) ja ehitusettevõtteid (48%).

Ka sisenõudluse vähenemine on ettevõtetele varasemast probleemsem (märkis olulise mõjuna 34% kõikidest vastanutest, juunis 29%, märtsis 28%, 2022 septembris 16%) ja seda tõid suhteliselt enam välja kinnisvara- (50%), transpordi- (50%), arhitektibüroode (45%) ja ehitusettevõtete juhid (40%).

Välisnõudluse vähenemist (märkis olulisena 34% kõigist juhtidest, juunis 28%, märtsis 27%, 2022 septembris 17%) tõid suhteliselt enam esile transpordi- (72%), logistika- (69%) ja turismiettevõtete (55%), restoranide (48%), tööstusettevõtete juhid (47%) ning see on ettevõtetele järjest suurenev probleem.

Elektri hinna tõusu mõju on küll oluliselt leevenenud (märkis olulisena 32% kõikidest juhtidest, juunis 42%, märtsis 61%, 2022 septembris 68%), kuid elektri hind tekitab probleeme hotellidele (55%), restoranidele (50%), telekommunikatsiooni- (40%), transpordi- (39%), tööstus- ja kaubandusettevõtetele (mõlemad 38%).

Mootorikütuse hinna tõus põhjustas ettevõtetele möödunud poolaastal varasemast vähem probleeme ja seda eriti aastases võrdluses (märkis olulisena 27% kõigist vastanutest, juunis 29%, märtsis 42%, 2022 septembris 60%), kuid mõju tunnetavad enam transpordiettevõtteid (64%), restoranid (50%), telekommunikatsiooni- (40%) ja turismiettevõtteid (37%).

Ettevõtte investeeringute vähenemine tekitas olulisi probleeme neljandikule ettevõtetest (märkis 24% kõigist vastanutest, juunis 23%, märtsis 21%, 2022 septembris 17%), suhteliselt enam tõdesid seda transpordi- (58%) ja logistikaettevõtete (36%) ning restoranide (35%) ja ehitusettevõtete juhid (34%).

Tööjõu nappuse olulist mõju (märkis 22% kõigist vastanutest, juunis 26%, märtsis 23%, 2022 septembris 39%) tõid sagedamini esile restoranide (62%) ja transpordiettevõtete juhid (39%).

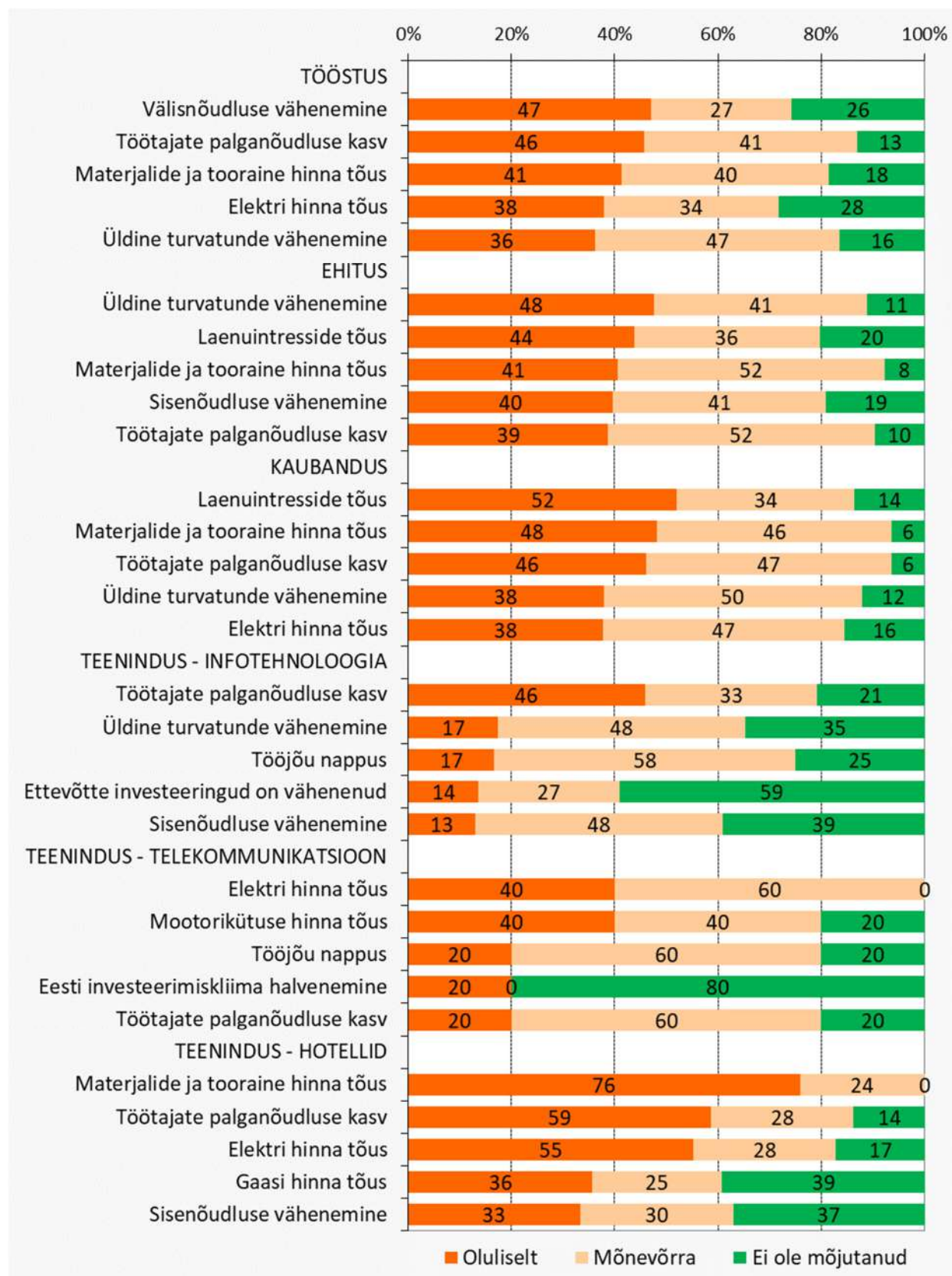
Gaasi hinna tõus mõjutab ettevõtteid järjest vähem (olulist mõju märkis septembris 21% kõigist vastanutest, juunis 26%, märtsis 40%, 2022 septembris 49%), kuid seda tunnetasid viimase poolaasta jooksul teravamalt restoranid (41%) ja hotellid (36%).

Eesti investeerimiskliima halvenemine mõjutab oluliselt igat viiendat ettevõtet (olulist mõju tõdes 20% kõigist vastanutest, juunis 23%, märtsis 15%, 2022 septembris 12%). Suhteliselt enam tõid seda probleemi esile kinnisvaraettevõtete juhid (47%), logistika- (38%) ja transpordi- (33%) ning arhitektibüroode (33%) ja ehitusettevõtete juhid (32%).

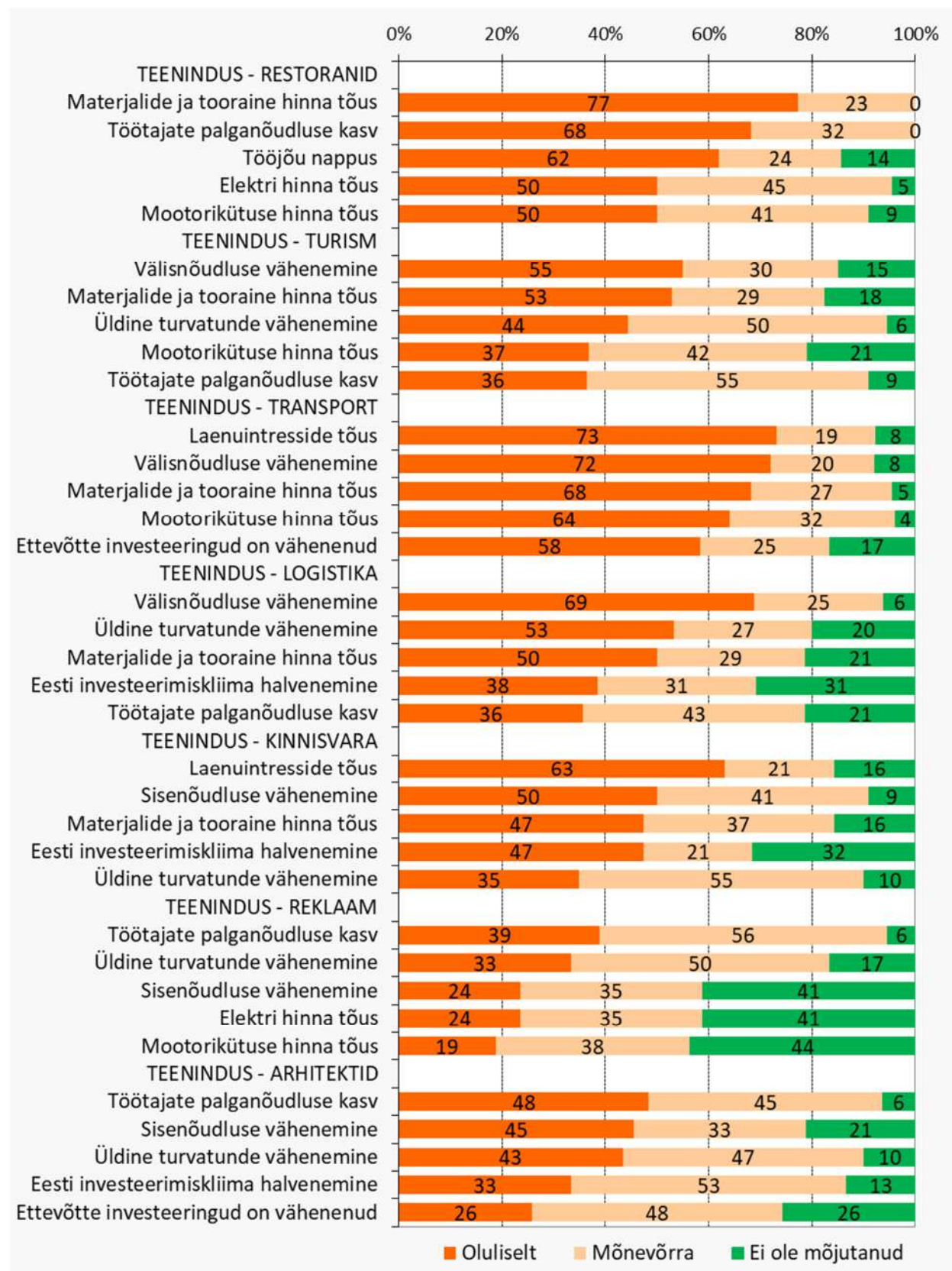
Tooraine tarneaegade pikenemine mõjutas viimasel poolaastal oluliselt samuti igat viiendat ettevõtet (19% kõigist vastanutest, juunis 25%, märtsis 30%, 2022 septembris 48%), enim aga transpordiettevõtteid (39%), hotelle (29%) ja restorane (25%).

Ukraina tööjõu Eestist lahkumise mõju on olnud ettevõtetele väga väike (märkis olulisena septembris 3% kõigist vastanutest, juunis ja märtsis 5%, 2022 septembris 7%) ning see on uuringus vaadeldud sektoritest mõjutanud oluliselt vaid ehitust (17%).

Joonis 4.3. Eesti tööstus-, ehitus-, kaubandus-, infotehnoloogia-, telekommunikatsiooniettevõtteid ja hotelle enim mõjutanud probleemid viimasel poolaastal (TOP 5, % vastanutest)

Joonis 4.4. Eesti restorane, turismi-, transpordi-, logistika-, kinnisvara-, reklaami- ja arhitektiettevõtteid enim mõjutanud probleemid viimasel poolaastal (TOP5, % vastanutest)

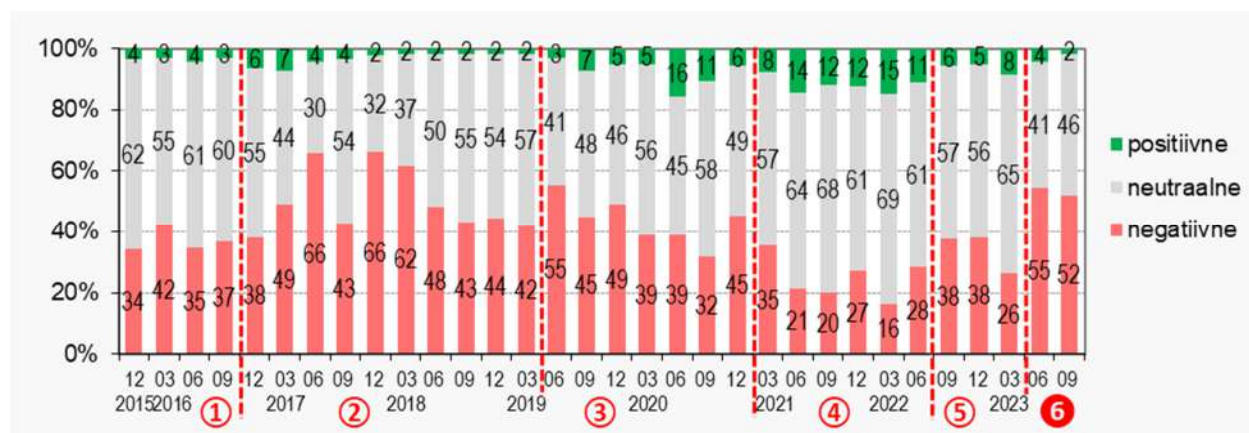
5. Ettevõtjate hinnang valitsuse tegevusele

Valitsuse viimase 3 kuu tegevuse mõju Eesti ettevõtluskeskkonna konkurentsivõimele on ettevõtjate hinnangul pigem negatiivne kui neutraalne. Riigil on vaja saavutada rahaline tasakaal, kuid plaanitavad maksutõusud tekitavad palgasurve ja suurendavad inflatsiooni ning ebakindlust, halvendavad majandus- ja ettevõtluskeskkonda, konkurentsivõimet. Ette heideti ka investeeringute vähendamist infrastruktuuri, ebapiisavat tegelemist majanduse ja ekspordisektoriga ning majandusarengu strateegia puudumist.

EKI küsib alates 2015. aasta detsembrist kord kvartalis ettevõtete juhtidelt hinnangut valitsuse tegevusele paludes vastata järgmisele küsimusele: „Milline on teie hinnangul valitsuse viimase 3 kuu tegevuse mõju Eesti ettevõtluskeskkonna konkurentsivõimele?“ Hinnangut võib soovi korral põhjendada. Ajavahemikul 2015. aasta detsembrist kuni 2023. aasta septembrini on Eestis olnud võimul 6 valitsust. Praegune valitsus astus ametisse 17. aprillil 2023 ning valitsuskooalitsiooni kuuluvad Eesti Reformierakond, Eesti 200 ja Sotsiaaldemokraatlik Erakond.

EKI äribaromeetri valimisse kuuluvast 1400 ettevõtte juhist vastas 2023. aasta septembris ülaltoodud küsimusele 496 juhti. Valitsuse viimase 3 kuu tegevuse mõju Eesti ettevõtluskeskkonna konkurentsivõimele hindas positiivselt 2% vastanutest, 46% oli neutraalsel seisukohal ja 52% andis negatiivse hinnangu (juunis vastavalt 4%, 41% ja 55%). Võrreldes 2023. aasta juuniga jäi hinnang valitsuse tegevusele samaks (saldo²³ septembris –50, juunis –50) ja see on kaks viimast kvartalit jäänud tunduvalt alla pikaajalisele keskmisele (saldo perioodil detsember 2015–september 2023 –35). Aasta tagasi antud hinnangud valitsuse tegevusele olid samuti positiivsemad (saldo septembris 2022 –32) (joonis 5.1 ja 5.2).

Joonis 5.1. Ettevõtjate hinnang valitsuse tegevusele (% küsitletud ettevõtetest)

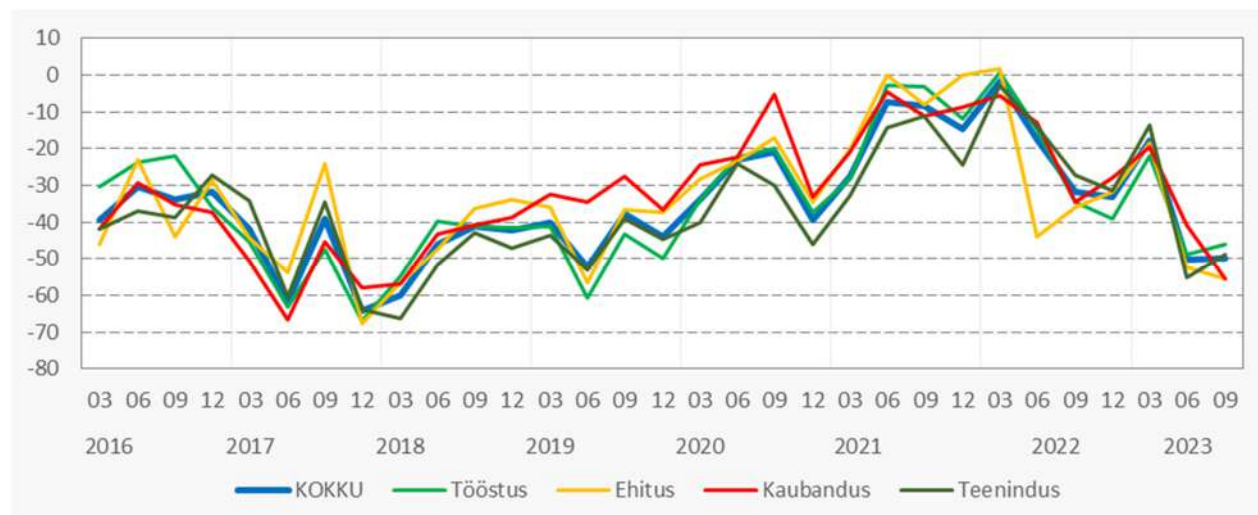
- ① Taavi Rõivase teine valitsus
- ② Jüri Ratase esimene valitsus
- ③ Jüri Ratase teine valitsus
- ④ Kaja Kallase esimene valitsus
- ⑤ Kaja Kallase teine valitsus
- ⑥ Kaja Kallase kolmas valitsus

Septembris olid kõigi sektorite ettevõtjate hinnangud enamasti negatiivsed, v.a tööstuses, kus anti võrdsest negatiivseid ja neutraalseid hinnanguid. Suurimat rahulolematust väljendasid septembris ehitus- ja kaubandusettevõtete juhid (vastavalt 59% ja 55% sektori juhtidest; saldod mõlemas sektoris –55).

²³ Saldo on positiivsete ja negatiivsete hinnangute vahe.

Valitsusele heideti ette eelkõige plaanitavaid maksutõuse, mis tekitavad palgasurve ja suurendavad inflatsiooni ning ebakindlust, halvendavad majandus- ja ettevõtluskeskkonda, konkurentsivõimet, samuti investeeringute vähendamist infrastruktuuri, ebapiisavat tegelemist majanduse ja ekspordisektoriga ning majandusarengu strateegia puudumist.

Joonis 5.2. Ettevõtjate hinnang valitsuse tegevusele (saldod, %)

Septembris positiivse hinnangu andnud ettevõtjad põhjendasid oma vastust sellega, et valitsus teeb oma tööd hästi ja riigil on vaja rahalised seisud tasakaalu saada. Toodi välja, et tulumaksu tõus ja tulumaksu soodumäära 14% kaotamine regulaarselt makstavatelt dividendidelt suurendab oluliselt makstavate dividendide mahtu nii 2023. kui ka 2024. majandusaastal. Leiti, et inimesed peaksid ise hakkama saama ja abi peaks olema erand hädasolijale.

Neutraalse hinnangu andjad märkisid selgituseks, et viimase 3 kuu jooksul pole olulise mõjuga seadusemuudatusi tehtud ja pole midagi olulist algatatud, mis mõjutaks ettevõtluskeskkonda, valitsuse fookus on mujal. Arvati, et valitsuse tegevus ei sega ettevõtteid, otsest mõju pole ning leiti, et ettevõtte konkurentsivõimelisus sõltub eelkõige ettevõttest endast. Kuid märgiti ka, et skandaalid on vähendanud Eesti atraktiivsust välisinvesteeringute osas ja plaanitavad maksutõusud lisavad ebastabiilsust ega soodusta arengut. Tõusvad maksud tõstavad teenuste hindu. Laenuintressid on oluliselt muutnud tervet majandust ja nõudlust. Toodi välja üldist langust igas valdkonnas ja ettevõtete kohanemisvajadust uue olukorraga. Valitsuselt oodatakse eeskuju enda kulude kärpimisel.

Negatiivset hinnangut põhjendati eelkõige maksutõusudega, mis mõjutavad kõiki, annavad hoogu palgasurvele ja suurendavad inflatsiooni. Ettevõtjate hinnangul vähendab maksutõus tarbimist, ei edenda Eesti ettevõtluskeskkonda, sest ainult kärpimisega ei tekitata majanduskasvu ja tarvis on eestvedavat ideed, mis käivitaks ettevõtlust. Heideti ette majandusarengu strateegia puudumist, eesmärgitust, positiivse tulevikuvaate puudumist, ebapiisavat tegelemist majanduse ja ekspordisektoriga, tegevusetust ettevõtluse toetamisel ja konkurentsivõime parandamisel ning avaliku sektori palgatõusu ohjeldamisel, samuti huvi puudust töötleva tööstuse ettevõtluskeskkonna vastu. Ettevõtetel puudub kindlus majanduskeskkonnas (maksutõusud ja ebastabiilne poliitika maksude valdkonnas, segadused riigieelarve koostamisel jt). Märgiti, et maksutõusude põhjendused pole usutavad, seaduseelnõud on koostatud läbimõtlematult ja kiirkorras ning puudub soov diskuteerida majanduse teemadel ettevõtjatega. Mitmel korral toodi selgitustes välja riigi investeeringute vähendamist (teehoiu rahastamine, teedeehitus, taristuprojektid) ja tööstuspoliitika puudumist. Tõdeti, et maksukoormuse tõus ilmselgelt kahandab konkurentsivõimet.

6. EKI toidukorvi maksumus: III kvartal 2023

EKI toidukorv odavnes III kvartalis 0,9%. Aastavõrdluses (september 2023/september 2022) kallines toidukorv 12,1%. Viimati langes toidukorvi maksumus 2020. aasta neljandas kvartalis.

Eesti Konjunkturiinstituudi (EKI) toidukorv¹ maksis septembris 116,28 € ning oli 2023. aasta juuni ostukorvist 0,9% (1 €) odavam. 2022. aasta septembriga võrreldes kallines toidukorv 12,1% ehk 12,56 € (tabel 6.1, joonis 6.1 ja 6.2).

Septembris võrreldes juuniga odavnesid kõige rohkem juurviljad, kala ja piimasaadused. Mõnevõrra tõusis teraviljasaaduste hind.

Piimatoodete ostmisele kulus septembris neljaliikmelisel perel 24,75 € nädalas, mis on 2,8% vähem kui juunis. III kvartalis odavnesid koor 5,4%, juust 3,9%, või 2,8%, kohupiim 1,4% ja piim-keefir 1,1%.

Lihasaaduste ostukulud moodustavad suurima osa (28%, 32,41 €) kogu 4-liikmelise pere nädala toidukorvi maksumusest. Võrreldes juuniga suurenesid septembris ostukulud keeduvorstile 13,1% ja hakklihale 5,7% ning suitsuliha toodetele 2,4%.

Aiasaaduste ostmisele kulus perel septembris kokku 12,16 € nädalas, mis on 1,9% vähem kui juunis. Enim odavnes juurvili 16,7%. Kallinesid õunad ja kartul vastavalt 4,2% ja 1,8%.

Teraviljasaadused kallinesid 3 kuuga 0,9%. Neljaliikmeline pere kulutas nädalas leivale 8,62 €, saia- ja seepikule 7,07 € ning jahule-tangainetele 1,83 €.

Ostukulud kanamunadele ja kalale võrreldes juuniga langesid septembris vastavalt 0,7% ja 7,8%.

Võrreldes juuniga odavnes septembris suhkur 2,4%, margariin 0,8%, limonaad 0,6% ning kallinesid tee 12,9% ja kondiitritooted 1,5%. Kohvi hind ei muutunud.

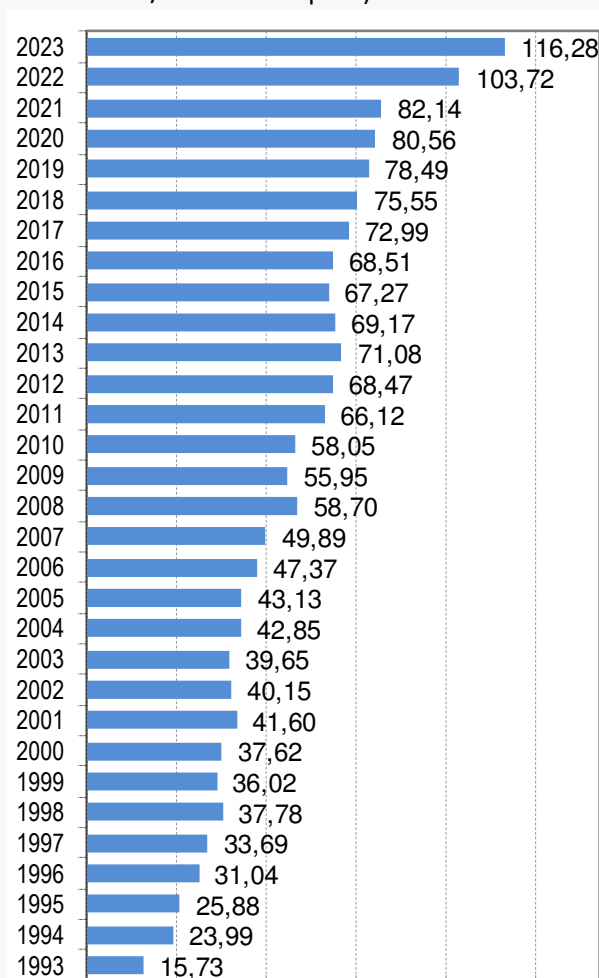
Aastaga (2023. aasta september võrreldes 2022. aasta septembriga) on EKI toidukorv kallinenud 12,1% (12,56 €). Aastaga kallinesid pea kõik toidukorvi kaubad. Enim kallinesid õunad, suhkur, tee, sai-sepik ja juurviljad. Odavnesid kanamunad, liha ja nisujahu.

Piimasaadused on aastavõrdluses 9,1% kallimad. Enim kallinesid aastaga koor, kohupiim ja piim-keefir ning nende toodete hinnatõus jäi 11% piiresse. Või kallines aastaga 7,2% ja juust 5%.

Lihasaaduste maksumus ostukorvis oli 2023. aasta septembris aastatagusest 3,4% suurem. Kallinesid hakkliha 28,5%, keeduvorst 13,8%. suitsuliha toodet 12,7%. Odavnes liha 2,5%,

Aiasaaduste ostmisele tehtavad kulutused (võrreldes 2022. aasta septembriga) kasvasid 27,6%. Enim suurenes aastaga õunte ostukulu 63,5%. Juurvilja ja kartulite ostukulud kasvasid aastaga vastavalt 19,6 ja 13,8%.

Joonis 6.1. EKI toidukorvi maksumus septembris (1 nädala ostud Tallinna kauplustes, €/4-liikmeline pere)

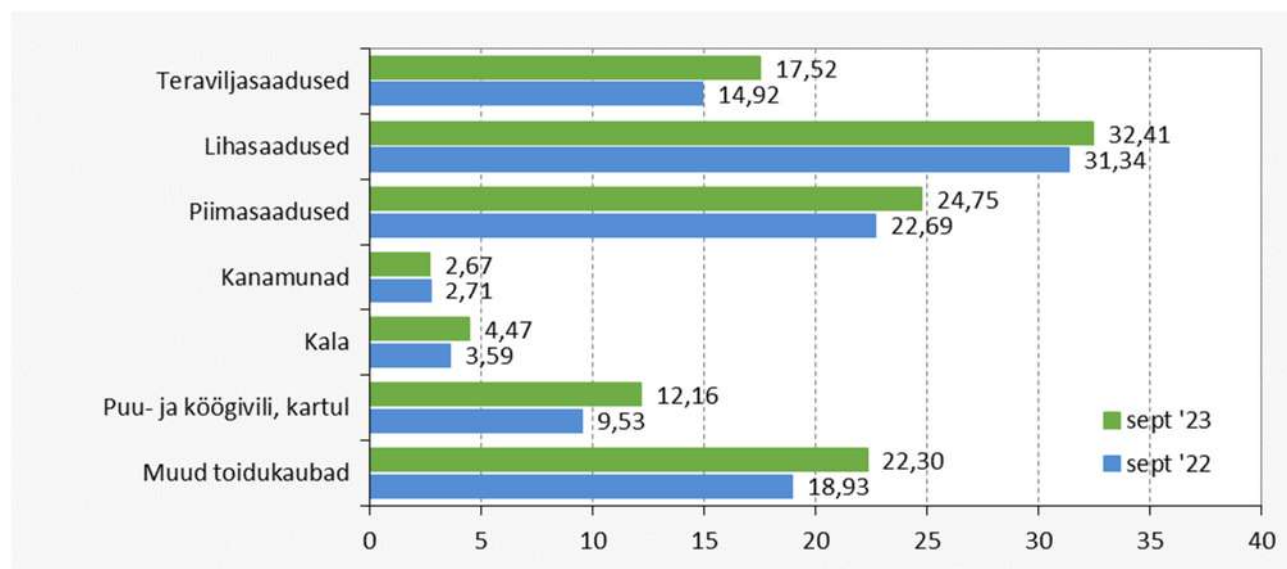

Teraviljasaaduste ostukulud suurenesid aastavõrdluses 17,4% võrra. Enim suurenes ostukulu saiale-sepikule 20% ja leivale 18,4%. Makaronid ja tangained kallinesid ostukorvis aastaga 8,4% ning jahu odavnes 1,5%.

Kala kallines aastaga 24,5% ja kanamunad odavnesid 1,5%.

Neljaliikmelise pere septembri ostukorvis suurenes aastatagusega võrreldes ostukulu suhkrule 42,2%, teele 39,8%, limonaadile 18,5%, kondiitritoodetele 15,4%, margariinile 6,6% ja kohvile 3,3%.

Joonis 6.2. EKI toidukorvi maksumus kaubagruppide lõikes 2023–2022 (4-liikmeline pere/1 nädal, €)

Tabel 6.1. EKI toidukorvi maksumus ja selle muutumine Tallinna kauplustes (4-liikmeline pere/1 nädal)

Kaup	Kogus	Maksumus (€)			Maksumuse muutus			
		sept '22	juuni '23	sept '23	sept '23– sept '22	sept '23– juuni '23	sept '23– sept '22	sept '23– juuni '23
		eurodes		%des				
Jahu	0,5 kg	0.68	0.71	0.67	-0.01	-0.04	-1.5	-5.6
Makaronid, tangained	0,5 kg	1.07	1.14	1.16	0.09	0.02	8.4	1.8
Leib	3 kg	7.28	8.43	8.62	1.34	0.19	18.4	2.3
Sai, sepik	2 kg	5.89	7.09	7.07	1.18	-0.02	20.0	-0.3
Liha	2 kg	21.40	21.90	20.87	-0.53	-1.03	-2.5	-4.7
Hakkliha	250 g	1.72	2.09	2.21	0.49	0.12	28.5	5.7
Keeduvorst	1 kg	5.93	5.97	6.75	0.82	0.78	13.8	13.1
Suitsulihatooted	200 g	2.29	2.52	2.58	0.29	0.06	12.7	2.4
Piim, keefir	6 l	7.16	8.05	7.96	0.80	-0.09	11.2	-1.1
Kohupiim	0,5 kg	2.45	2.76	2.72	0.27	-0.04	11.0	-1.4
Juust	400 g	4.41	4.82	4.63	0.22	-0.19	5.0	-3.9
Või	400 g	4.85	5.35	5.20	0.35	-0.15	7.2	-2.8
Koor	1,5 l	3.82	4.48	4.24	0.42	-0.24	11.0	-5.4
Kanamunad	10 tk	2.71	2.69	2.67	-0.04	-0.02	-1.5	-0.7
Kala	0,7 kg	3.59	4.85	4.47	0.88	-0.38	24.5	-7.8
Margariin	250 g	1.22	1.31	1.30	0.08	-0.01	6.6	-0.8
Suhkur	1 kg	1.16	1.69	1.65	0.49	-0.04	42.2	-2.4
Kohv	100 g	1.22	1.26	1.26	0.04	0.00	3.3	0.0
Tee	50 g	1.13	1.40	1.58	0.45	0.18	39.8	12.9
Kondiitritooted	1,3 kg	10.25	11.66	11.83	1.58	0.17	15.4	1.5
Juurvili	2 kg	2.04	2.93	2.44	0.40	-0.49	19.6	-16.7
Kartul	4 kg	5.08	5.68	5.78	0.70	0.10	13.8	1.8
Puuvili	2 kg	2.41	3.78	3.94	1.53	0.16	63.5	4.2
Limonaad	4 pdl	3.95	4.71	4.68	0.73	-0.03	18.5	-0.6
KOKKU		103.72	117.28	116.28	12.56	-1.00	12.1	-0.9

Riikide majandusindikaatorid²⁴
 (protsentides)

	SKP		Tarbija- hinnad 2023	Töö- puuduse määr	Jooksevkonto saldo SKP suhtes 2023	Eelarve tasakaal SKP suhtes 2023	Riigivõlakirjade intressimäär (10.a tähtajaga)
	II kv 2023/ II kv 2022	2023					
USA	2,5	1,8	3,9	3,8 Aug	-2,9	-5,9	4,2
Hiina	6,3	5,2	0,8	5,3 Juuli	1,8	-3,2	2,5
Jaapan	1,6	2,0	2,9	2,7 Juuli	3,0	-5,2	0,7
Suurbritannia	0,4	0,3	6,7	4,3 Juuni	-3,3	-4,3	4,5
Kanada	1,1	1,1	3,8	5,5 Aug	-0,4	-1,2	3,7
Euroala	0,5	0,8	5,5	6,4 Juuli	2,3	-3,3	2,6
Austria	-1,1	0,3	7,8	5,6 Juuli	2,3	-2,4	3,2
Belgia	0,9	1,0	3,2	5,5 Juuli	-1,9	-4,8	3,3
Prantsusmaa	1,0	0,8	5,7	7,4 Juuli	-1,1	-5,0	3,2
Saksamaa	-0,1	-0,3	6,0	2,9 Juuli	5,8	-2,2	2,6
Kreeka	2,9	2,4	3,8	10,8 Juuli	-5,9	-1,8	4,1
Itaalia	0,4	1,0	6,3	7,6 Juuli	0,9	-4,8	4,5
Holland	-0,3	0,9	5,3	3,6 Juuli	7,5	-2,3	3,0
Hispaania	1,8	2,3	3,1	11,6 Juuli	1,8	-4,1	3,6
Tšehhi	-1,0	0,2	10,5	2,8 Juuli	-1,2	-4,5	4,4
Taani	1,2	2,0	4,0	2,8 Juuli	10,5	1,5	2,9
Norra	0,7	1,6	4,8	3,3 Juuni	17,6	12,5	1,4
Poola	-0,6	1,3	11,9	5,0 Aug	-0,2	-4,8	5,6
Venemaa	4,9	-0,5	6,5	3,0 Juuli	1,8	-3,8	11,7
Rootsi	-0,8	-0,2	7,0	6,2 Juuli	4,2	-0,3	2,9
Šveits	0,5	1,1	2,2	2,1 Aug	6,6	-0,7	1,1
Türgi	3,8	3,2	46,3	9,7 Juuli	-5,0	-4,9	21,6
Austraalia	2,1	1,6	5,6	3,7 Aug	1,7	0,3	4,2
India	7,8	6,5	5,7	8,1 Aprill	-1,3	-5,9	7,2
Argentina	1,3	-2,8	130	6,9 Q1	-2,8	-4,2	-
Brasiilia	3,4	2,4	4,5	7,9 Juuli	-1,9	-7,6	11,2
Mehhiko	3,6	2,4	5,3	2,9 Juuli	-1,8	-3,4	9,6

²⁴ Allikas: The Economist, 14. september 2023

Konjunktuuribaromeetrite kindlustunde indikaatorid Euroopa Liidu maades
(sesoonselt silutud andmete alusel)

	Min		Kesk- mine	Max		2023					
	Aeg	Väärtus		Aeg	Väärtus	Apr	Mai	Juuni	Juuli	August	Sept
Euroopa Liit											
Tööstus	04-20	-36.4	-3.6	12-21	12,8	-4,0	-5,9	-7,9	-9,2	-9,3	-9,0
Teenindus	05-20	-51.8	7.1	03-00	35.3	7,6	6,0	5,1	4,8	4,3	4,2
Tarbija	09-22	-29.8	-11.2	01-00	-1.8	-18,9	-18,3	-17,2	-16,1	-17,1	-18,7
Kaubandus	04-20	-35.0	-5.0	08-21	6.7	-1,4	-4,8	-5,3	-3,9	-4,6	-5,0
Ehitus	04-09	-36.1	-11,4	12-21	8.4	-2,3	-2,9	-5,2	-6,7	-7,8	-8,6
Majandusosaldu	04-20	58.7	100.0	10-21	117.8	97,0	95,2	94,1	93,6	93,2	92,8
Euroala											
Tööstus	04-20	-37.2	-3.3	10-21	14.6	-2,9	-5,2	-7,1	-9,1	-9,9	-9,0
Teenindus	05-20	-52.1	6.6	03-00	35.4	9,6	7,0	5,7	5,4	4,3	4,0
Tarbija	09-22	-28.7	-11.6	01-00	-1.7	-17,5	-17,4	-16,1	-15,1	-16,0	-17,8
Kaubandus	04-20	-36.0	-6.2	08-21	6.2	-1,0	-5,3	-5,9	-4,5	-5,1	-5,7
Ehitus	04-09	-35.1	-10.7	12-21	10.5	0,7	-0,4	-2,7	-3,7	-5,4	-6,2
Majandusosaldu	04-20	59.7	100.0	10-21	118.8	98,9	96,4	95,3	94,6	93,6	93,3
Belgia											
Tööstus	03-09	-33.9	-7.5	06-21	7.5	-15,0	-18,2	-19,6	-21,1	-20,9	-19,5
Teenindus	04-20	-60.6	9.1	07-07	31.5	6,7	5,6	3,1	2,9	-0,5	4,7
Tarbija	09-22	-28,0	-7.4	11-00	5.5	-12,4	-14,7	-13,8	-11,3	-11,6	-12,2
Kaubandus	05-20	-47.4	-5.9	10-10	11.2	-11,7	-7,6	-9,3	-7,2	-11,0	-7,5
Ehitus	01-15	-24.4	-7.2	03-22	9.0	0,9	-0,2	-0,1	-4,9	-2,9	-5,6
Majandusosaldu	04-20	56.8	100.0	07-21	119.1	92,4	89,5	87,6	88,3	87,2	88,9
Bulgaaria											
Tööstus	04-20	-30.6	-3.0	01-08	12.0	-2,5	-1,3	-2,1	-0,6	-1,9	-0,3
Teenindus	05-20	-40.0	9.2	04-07	30.1	12,9	12,6	14,9	15,8	15,5	16,2
Tarbija	04-20	-37,0	-25.2	07-01	-7.8	-22,7	-22,4	-22,7	-19,2	-20,4	-22,2
Kaubandus	04-20	-18.5	12.1	03-00	28.5	17,8	17,2	12,7	14,1	15,0	14,3
Ehitus	10-09	-56.1	-20.0	03-08	19.7	-7,4	-4,3	-5,3	-4,7	-3,1	-4,3
Majandusosaldu	04-20	56.8	100.0	04-07	121.5	102,5	103,6	103,5	106,0	105,2	105,7
Tšehhi											
Tööstus	02-09	-36.0	1.4	06-00	28.1	-4,7	-9,5	-15,8	-14,8	-8,8	-14,3
Teenindus	05-20	-20.9	31.3	11-03	53.5	19,6	20,4	22,7	22,4	27,1	26,8
Tarbija	07-22	-32.5	-10.4	03-18	7.5	-19,6	-19,6	-20,4	-15,9	-15,9	-19,3
Kaubandus	04-20	0.5	16.8	11-07	30.4	16,8	16,6	14,0	16,1	12,5	12,6
Ehitus	04-13	-54.9	-16.5	01-22	7.0	-15,4	-15,5	-14,3	-18,6	-15,4	-15,8
Majandusosaldu	04-20	62.3	100.0	02-07	116.7	88,6	87,2	82,1	83,8	91,1	86,6
Taani											
Tööstus	02-09	-43.2	-7.4	10-21	11.6	-15,0	-5,6	-5,3	-6,1	-6,7	-12,1
Teenindus	05-20	-48,0	4.4	05-10	28.0	-2,2	3,2	4,8	4,9	3,3	1,0
Tarbija	10-22	-23.5	3.3	01-06	12.5	-8,8	-6,6	-4,8	-5,2	-5,4	-7,2
Kaubandus	11-22	-37.7	1.6	07-13	17.6	-11,5	-9,8	-12,7	-4,4	-13,5	-11,4
Ehitus	09-09	-55.7	-14.3	05-06	16.1	-14,9	-12,6	-12,3	-12,3	-11,8	-11,5
Majandusosaldu	04-20	59.4	100.0	10-21	119.4	84,3	93,8	96,0	95,5	93,7	89,0
Saksamaa											
Tööstus	03-09	-41.9	-3.1	09-21	24.1	-1,6	-5,2	-8,8	-13,2	-15,6	-13,8
Teenindus	05-20	-39.2	12.0	11-00	50.7	10,7	7,2	6,1	5,3	1,7	1,5
Tarbija	09-22	-29.4	-8,0	01-18	2.8	-13,2	-13,0	-13,7	-13,5	-15,2	-15,8
Kaubandus	04-20	-46.4	-13.8	12-10	10.5	-12,8	-18,0	-16,8	-17,7	-19,9	-19,8
Ehitus	01-03	-52.2	-16.1	11-18	20.9	-6,3	-7,9	-12,9	-15,3	-16,9	-18,3
Majandusosaldu	04-20	67.0	100.0	09-21	117.7	98,1	95,1	93,2	91,1	88,7	89,0
Eesti											
Tööstus	04-20	-36.8	2.6	12-06	25.6	-16,6	-18,6	-21,6	-22,0	-19,9	-22,7
Teenindus	05-20	-66.8	6.4	01-06	37.5	-10,2	-10,4	-16,6	-12,2	-10,1	-14,6
Tarbija	09-22	-42.6	-8.6	01-07	12.6	-27,5	-30,7	-28,3	-29,4	-29,4	-29,7
Kaubandus	04-09	-41.2	9.2	04-07	35.4	1,4	-3,9	-6,9	-7,0	-7,8	-6,6
Ehitus	04-09	-74.8	-1.9	05-06	48.6	-13,8	-20,2	-18,3	-21,6	-21,9	-24,3
Majandusosaldu	02-09	65.6	100.0	09-06	119.8	83,5	82,0	79,1	79,9	81,8	79,5
Lirimaa											
Tööstus	04-20	-36.6	11.2	12-18	30.7	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Teenindus	04-20	-58.6	21.8	11-15	58.8	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Tarbija	12-10	-36.1	-6.8	01-00	15.0	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Kaubandus	04-09	-38.7	4.7	06-00	38.5	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Ehitus	04-08	-72.5	1.9	03-00	49.0	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Majandusosaldu	04-20	60.7	100.0	03-00	116.5	NA	NA	NA	NA	NA	NA

	Min		Kesk- mine	Max		2023						
	Aeg	Väärtus		Aeg	Väärtus	Apr	Mai	Juuni	Juuli	August	Sept	
Kreeka												
Tööstus	03-09	-35.0	-5.3	01-22	12.1	2,7	0,4	3,6	0,8	3,4	-1,3	
Teenindus	06-20	-52.4	6.6	09-00	59.6	34,2	33,0	34,8	42,6	36,4	36,8	
Tarbija	02-12	-81.3	-39.6	04-00	0.5	-44,6	-34,5	-31,0	-28,6	-35,4	-45,0	
Kaubandus	07-10	-44.9	1	05-07	37.0	27,4	15,5	20,9	24,1	24,9	29,6	
Ehitus	04-20	-89.4	-27.4	03-00	36.3	2,4	9,0	-7,0	-7,3	-8,1	-15,2	
Majandusosaldu	08-15	78.9	100.0	09-00	120.0	108,6	107,9	109,6	110,5	111,2	108,0	
Hispaania												
Tööstus	03-09	-38.4	-6.6	02-22	9.5	-1,7	-5,5	-8,7	-9,6	-6,5	-8,8	
Teenindus	05-20	-61.0	6.4	04-00	46.3	13,7	13,5	14,1	15,0	15,1	13,4	
Tarbija	08-12	-40.5	-14.6	03-00	2.4	-20,3	-20,7	-16,4	-11,9	-15,1	-20,2	
Kaubandus	04-20	-43.6	-4.8	04-15	17.5	8,8	4,7	-0,3	7,0	1,7	1,6	
Ehitus	10-13	-70.0	-12.5	07-00	38.9	11,7	14,1	13,4	13,3	0,7	3,5	
Majandusosaldu	04-20	68.6	100.0	08-00	115.4	103,6	100,5	99,5	100,8	102,2	99,0	
Prantsusmaa												
Tööstus	04-20	-42.2	-5.8	06-00	15.2	-10,6	-8,9	-7,5	-10,2	-11,5	-8,1	
Teenindus	05-20	-53.8	0.1	03-01	14.6	1,3	0,5	0,5	-0,3	-2,0	-1,3	
Tarbija	09-22	-22.4	-10.9	01-01	2.1	-19,0	-17,2	-14,8	-14,2	-14,9	-15,9	
Kaubandus	05-20	-42.1	-7.1	06-07	7.8	-4,1	-7,1	-11,5	-8,1	-3,7	-7,7	
Ehitus	04-15	-46.5	-4.6	09-00	43.0	-0,6	-1,5	-2,7	-4,4	-4,1	-3,9	
Majandusosaldu	04-20	62.5	100.0	06-00	121.5	93,3	95,6	96,7	94,4	93,2	95,9	
Horvaatia												
Tööstus	04-20	-36.7	-2.0	08-17	16.4	6,5	7,7	3,2	3,6	0,6	2,5	
Teenindus	04-20	-67.8	5.3	09-21	29.1	26,6	23,1	18,6	16,5	8,9	12,9	
Tarbija	08-09	-43.1	-20.8	01-20	-0.1	-19,0	-16,5	-15,2	-17,4	-18,7	-17,1	
Kaubandus	04-20	-48.9	-2.2	04-18	21.4	19,6	13,7	11,0	13,4	15,7	14,7	
Ehitus	03-10	-50.3	-12.6	03-19	21.6	11,8	11,7	12,6	18,3	15,9	15,0	
Majandusosaldu	04-20	66.4	100.0	01-20	113.9	108,4	107,8	105,1	105,3	102,5	105,0	
Itaalia												
Tööstus	03-09	-32.7	-3.6	05-00	11.5	-2,3	-3,8	-5,7	-6,2	-7,3	-8,5	
Teenindus	05-20	-58.5	2.2	06-00	30.3	9,8	7,6	6,4	8,6	7,6	5,6	
Tarbija	06-12	-31.2	-14.4	07-01	-0.9	-15,1	-16,6	-15,4	-16,3	-16,1	-17,1	
Kaubandus	03-13	-30.1	-1.6	05-00	25.7	16,5	13,9	12,5	12,3	10,4	11,0	
Ehitus	02-10	-43.8	-15.5	07-23	9.6	7,4	5,5	7,1	9,6	5,4	6,2	
Majandusosaldu	05-20	58.8	100.0	05-00	122.7	104,5	102,2	101,0	101,1	100,1	97,9	
Küpros												
Tööstus	04-20	-51.2	-3.7	03-08	20.9	-2,2	2,2	3,3	4,1	1,4	-0,2	
Teenindus	05-20	-76.9	5.2	01-18	44.4	20,9	14,5	25,8	18,0	30,1	28,7	
Tarbija	04-13	-60.4	-20.1	03-03	3.6	-25,3	-25,8	-19,9	-21,9	-24,2	-27,8	
Kaubandus	04-13	-50.7	-7.5	08-07	20.2	-1,0	1,4	2,5	2,2	3,8	1,2	
Ehitus	04-13	-76.6	-22.0	11-03	38.6	-12,8	-11,1	-13,4	-7,8	-10,8	-10,1	
Majandusosaldu	04-13	68.6	100.0	04-02	114.7	103,7	104,4	107,8	105,0	106,8	104,9	
Läti												
Tööstus	02-09	-35.4	-3.2	02-07	11.5	-7,2	-9,6	-8,4	-8,8	-8,6	-8,5	
Teenindus	05-20	-44.0	2.8	01-07	21.5	2,3	-1,6	-3,1	-4,0	-3,0	1,5	
Tarbija	06-09	-47.5	-8.5	09-06	13.9	-23,9	-18,1	-22,0	-15,5	-17,8	-11,7	
Kaubandus	02-09	-31.7	5.3	02-07	23.5	5,5	7,1	4,2	2,2	1,8	2,1	
Ehitus	07-09	-76.9	-18.1	01-07	18.6	-9,0	-11,0	-12,1	-13,1	-12,8	-11,4	
Majandusosaldu	03-09	62.7	100.0	02-07	118.3	94,6	93,7	93,0	93,6	94,7	96,2	
Leedu												
Tööstus	04-09	-38.8	-7.2	11-07	14.2	-19,4	-21,0	-19,9	-19,1	-17,9	-14,9	
Teenindus	03-09	-49.4	8.4	04-03	35.5	4,4	3,4	1,7	1,7	-1,4	-1,3	
Tarbija	11-09	-37.2	-6.1	03-07	12.1	-0,7	-1,2	-3,2	-1,0	-1,7	1,3	
Kaubandus	02-09	-52.0	1.7	04-07	43.7	6,5	4,2	0,3	0,1	0,5	1,1	
Ehitus	05-09	-90.6	-24.9	03-07	11.3	-10,8	-10,8	-13,8	-13,5	-14,0	-15,2	
Majandusosaldu	04-09	62.0	100.0	04-07	117.6	94,3	93,4	92,9	93,9	93,7	95,8	
Luksemburg												
Tööstus	04-20	-54.8	-15.9	08-21	21.5	-19,5	-24,6	-42,4	-40,1	-22,1	-19,9	
Teenindus	:	:	:	:	:	NA	NA	NA	NA	NA	NA	
Tarbija	09-22	-29.9	-7.8	jaan.18	3.9	-18,8	-15,3	-12,4	-17,8	-13,7	-16,5	
Kaubandus	:	:	:	:	:	NA	NA	NA	NA	NA	NA	
Ehitus	01-03	-61.2	-7.9	09-17	44.0	-2,1	-4,1	-6,3	-0,9	-10,3	-8,0	
Majandusosaldu	04-20	71.7	100.0	04-00	125.0	90,9	90,6	83,1	80,7	92,9	93,0	
Ungari												
Tööstus	03-09	-35.1	-2.2	07-18	17.9	-7,8	-3,0	-8,7	-6,1	-6,0	-8,3	
Teenindus	04-20	-50.7	-5.5	06-17	17.3	-9,9	-9,5	-15,3	-13,9	-13,2	-14,5	
Tarbija	03-09	-57.4	-22.2	08-02	6.4	-34,4	-38,6	-34,1	-35,3	-31,2	-34,4	
Kaubandus	03-09	-41.1	-6.3	12-17	15.0	-13,6	-10,9	-18,1	-16,2	-14,0	-14,6	
Ehitus	04-09	-56.0	-14.3	08-18	30.4	-17,0	-19,2	-24,9	-19,0	-21,0	-24,6	
Majandusosaldu	03-09	68.2	100.0	07-18	120.7	94,9	96,8	92,0	93,9	95,9	93,6	

	Min		Kesk- mine	Max		2023						
	Aeg	Väärtus		Aeg	Väärtus	Apr	Mai	Juuni	Juuli	August	Sept	
Malta												
Tööstus	04-20	-61.9	-4.0	08-23	44,4	8,5	-11,4	-20,0	10,6	9,1	44,4	
Teenindus	06-20	-65,7	19,7	05-07	62,3	40,7	35,5	38,3	27,3	7,8	17,5	
Tarbija	05-12	-35,2	-10,2	02-18	16,4	-6,9	-9,9	-10,4	-11,8	-12,8	-9,9	
Kaubandus	04-21	-60,3	0,1	04-23	36,2	36,2	-8,9	-16,5	23,5	18,3	9,6	
Ehitus	04-09	-50,4	-8,1	06-19	41,1	24,7	22,5	8,4	-11,7	-14,1	-2,7	
Majandusosaldu	04-20	53,2	100,0	09-23	120,0	113,8	103,2	100,3	108,4	103,0	120,0	
Holland												
Tööstus	04-20	-31,2	-1,6	11-21	10,0	-0,1	-1,0	-2,0	-3,2	-4,8	-4,8	
Teenindus	05-20	-54,1	4,9	02-07	45,3	5,4	5,5	3,2	1,8	3,5	5,2	
Tarbija	09-22	-35,8	-7,2	01-00	9,4	-17,1	-19,8	-19,2	-18,8	-16,9	-17,7	
Kaubandus	04-20	-19,3	5,7	04-00	29,6	5,6	5,7	9,3	5,8	3,5	0,6	
Ehitus	12-12	-47,2	-0,4	12-17	42,3	8,0	5,1	2,5	2,5	1,8	1,1	
Majandusosaldu	04-20	61,2	100,0	02-07	117,8	96,3	94,9	93,8	92,8	93,0	93,3	
Austria												
Tööstus	03-09	-37,3	-3,6	06-21	18,6	-8,2	-14,3	-13,8	-12,4	-18,6	-20,0	
Teenindus	04-20	-55,7	12,8	07-21	34,5	8,0	6,7	0,2	0,1	-0,1	-5,7	
Tarbija	07-22	-33,5	-9,6	02-18	3,0	-24,1	-24,6	-22,5	-21,3	-22,5	-24,9	
Kaubandus	04-20	-52,5	-8,3	06-21	17,2	-13,8	-35,1	-29,6	-29,2	-24,5	-27,2	
Ehitus	02-01	-61,5	-8,3	06-21	26,8	-4,2	-6,4	-8,7	-11,0	-10,9	-8,5	
Majandusosaldu	04-20	57,8	100,0	06-21	123,1	89,8	84,9	84,1	86,3	82,3	78,9	
Poola												
Tööstus	04-20	-42,9	-13,4	06-07	1,2	-19,8	-20,7	-20,2	-20,6	-19,2	-18,6	
Teenindus	05-20	-52,9	0,6	01-07	24,0	-6,8	-7,8	-6,1	-7,1	-5,0	-5,5	
Tarbija	04-20	-27,7	-8,4	06-19	7,3	-13,2	-5,3	-6,7	-3,4	-4,5	-4,7	
Kaubandus	05-20	-39,9	-3,3	12-07	11,5	-0,6	-1,9	-2,7	-3,4	-2,9	-1,7	
Ehitus	04-02	-65,7	-28,7	02-08	-1,2	-22,3	-22,8	-21,5	-21,1	-20,9	-20,1	
Majandusosaldu	04-20	51,2	100,0	06-07	121,1	91,6	93,5	93,4	94,4	95,6	95,5	
Portugal												
Tööstus	05-20	-38,7	-6,1	05-00	5,8	-5,7	-8,2	-8,2	-8,4	-10,0	-9,7	
Teenindus	05-20	-57,1	2,5	01-19	22,3	16,0	9,2	10,3	7,4	4,4	1,6	
Tarbija	10-12	-47,1	-20,1	01-00	-2,6	-29,6	-27,2	-23,9	-21,6	-22,3	-26,1	
Kaubandus	04-20	-30,2	-4,3	03-00	10,8	5,7	5,3	3,4	5,6	4,6	2,3	
Ehitus	10-12	-63,4	-25,6	12-21	3,5	-0,1	-1,2	2,1	0,9	-2,8	-2,3	
Majandusosaldu	05-20	58,2	100,0	02-00	114,7	102,0	98,8	99,6	100,2	96,8	95,8	
Rumeenia												
Tööstus	04-20	-32,4	-1,3	10-03	10,5	-0,5	-2,1	-1,3	-1,4	-0,7	-0,4	
Teenindus	04-20	-44,0	9,3	06-04	63,7	5,1	4,4	4,3	5,3	3,8	1,9	
Tarbija	06-10	-53,1	-16,9	01-05	0,6	NA	NA	NA	NA	NA	NA	
Kaubandus	04-20	-27,5	8,1	05-03	24,7	2,6	7,6	5,3	4,0	3,9	6,9	
Ehitus	03-00	-46,7	-16,2	12-07	1,9	-8,0	-5,9	-6,3	-5,8	-5,8	-6,4	
Majandusosaldu	04-20	59,9	100,0	06-04	123,9	101,2	99,8	101,2	100,3	101,1	100,2	
Sloveenia												
Tööstus	01-09	-37,9	-0,2	09-06	15,3	-9,0	-8,2	-9,8	-11,5	-10,3	-10,8	
Teenindus	04-20	-37,9	13,7	10-02	38,9	18,1	18,5	14,1	12,7	11,6	14,0	
Tarbija	09-12	-43,1	-21,6	06-18	-4,2	-31,5	-30,6	-33,9	-32,1	-32,9	-32,6	
Kaubandus	04-20	-29,5	11,7	09-07	36,3	17,9	13,8	16,8	1,9	17,6	15,7	
Ehitus	03-10	-62,1	-4,6	04-07	27,2	16,8	13,2	11,9	12,2	7,3	12,8	
Majandusosaldu	04-20	61,6	100,0	07-07	115,6	94,4	94,8	92,5	91,0	91,4	93,2	
Slovakkia												
Tööstus	04-20	-50,5	1,5	05-07	23,1	-3,9	-15,6	-18,9	-15,0	-2,2	-6,8	
Teenindus	05-20	-65,3	17,9	02-02	63,3	-1,0	7,5	8,5	5,4	0,0	11,1	
Tarbija	12-03	-38,1	-19,4	04-07	3,3	-24,8	-24,9	-21,2	-19,7	-19,8	-19,2	
Kaubandus	04-09	-21,8	12,6	03-08	35,6	5,9	3,3	0,1	8,1	6,3	3,5	
Ehitus	11-12	-57,5	-22,8	07-06	5,1	-2,9	-6,9	-5,7	-8,1	-6,8	-10,5	
Majandusosaldu	04-20	49,8	100,0	05-07	122,5	91,6	85,9	86,0	87,5	91,8	95,0	
Soome												
Tööstus	03-09	-36,8	-0,2	03-07	25,0	-12,6	-12,3	-16,4	-19,2	-19,0	-22,1	
Teenindus	12-01	-62,7	10,7	09-00	58,5	3,0	1,7	-0,3	-0,5	-0,1	-4,3	
Tarbija	09-22	-18,5	-2,8	12-17	6,8	-8,3	-9,1	-8,8	-8,9	-8,1	-11,8	
Kaubandus	04-20	-32,8	-1,1	02-18	25,3	-1,3	-2,2	-3,7	-13,9	-5,6	-10,4	
Ehitus	06-09	-57,2	-8,1	03-07	27,3	-25,9	-9,0	-25,0	-32,9	-32,7	-37,7	
Majandusosaldu	04-20	66,2	100,0	09-00	119,2	86,5	87,0	83,2	81,5	83,8	78,8	
Rootsi												
Tööstus	03-09	-38,8	0,1	12-21	32,0	0,0	2,4	0,3	-3,2	-0,5	0,1	
Teenindus	04-20	-58,0	18,8	11-10	47,5	1,9	2,3	4,7	5,5	-0,4	0,4	
Tarbija	10-22	-27,5	-0,6	05-21	9,2	-17,9	-15,2	-14,0	-15,1	-17,6	-18,3	
Kaubandus	12-08	-39,1	11,7	01-10	45,4	-13,8	-3,9	-1,7	-2,7	-2,3	-8,5	
Ehitus	07-03	-67,0	-3,5	04-07	50,9	-20,1	-14,6	-26,3	-35,0	-28,2	-29,6	
Majandusosaldu	04-20	62,9	100,0	10-21	120,8	83,0	85,6	86,0	84,4	83,3	82,9	